ANUL 7 ■ NUMĂRUL 162 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 21.06-19.07.2024

ROMÂNIA Newsweek®

Cicatricile războiului

Ce ne-a învățat **RĂZBOIUL UCRAINEI** despre **SINDROMUL POST-TRAUMATIC**

BIBLIOTECA ALEPH

24162
5 948494 000029

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Newsweek ROMÂNIA

21.06.- 19.07.2024 _ ANUL 7 _ NR.162

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 19 iulie 2024

SUMAR

Periscop

6 **Jocuri electorale**
Cum au schimbat alegerile europarlamentare și locale tactica pentru prezidențiale

8 **Alegeri europarlamentare**
Un seism fără tsunami

10 Ei au pierdut, ei au câștigat

Opinii

12 SABIN ORCAN
Alegeri furate. Sau ce-i place lui Putin să audă

13 PETRE BĂDICĂ
Ciucă și Ciolacu au câștigat alegerile și asta le dă dureri de cap

Cronica NATO

14 ION PETRESCU
Veghea de la Chișinău

Internațional

16 **Războiul hibrid**
care a ajuns aici

20 **Cicatricile invizibile**
ale războiului

28 **Dezbatere *Newsweek***
Amenințarea Rusiei pentru lume

32 **Orientul Mijlociu**
Vaci roșii, Gaza și sfârșitul lumii

40 **Imigrație**
Criminali la 14 ani. Cum ajung adolescenții americani traficanți de imigranți

Magazin

46 **Viață profesională**
Lucrează mai puțin, relaxează-te mai mult!

49 **Opinie**
„Sunt din cea mai fericită țară din lume - cultura noastră de muncă este diferită de cea din SUA"

52 **Animale de companie**
Ne luptăm din greu să ne permitem prietenii blănoși

54 Cinci moduri în care îți poți păstra câinele sănătos

56 **Cinema**
Filmul „Mumia", după 25 de ani

60 **Reportaj**
7 mașini electrice, la momentul adevărului

Calendar

64 Primul bancomat

»P.52

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică
Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Răzvan Scăețeanu

Reporteri: Alin Crișan, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

VR安全体验
体验
机械伤害体验

ZHEJIANG, CHINA

Simulare

Angajații simulează un accident de muncă într-o sală cu echipamente de realitate virtuală (VR) special amenajată, în Huzhou.

➤PROFIMEDIA IMAGES

CRACOVIA - POLONIA

Spectacol

Teatrul Groteska organizează de mai bine de 20 de ani Dragon Show, cu baloane umplute cu heliu de până la 25 de metri lungime și câțiva metri înălțime, trase de bărci, cu muzică și lumini.

➤PROFIMEDIA IMAGES

HARCOV, UCRAINA

Salvare

Salvatori și ofițeri de poliție transportă o persoană rănită dintr-o clădire care a fost distrusă de un atac aerian rusesc.

➤PROFIMEDIA IMAGES

Cum au schimbat alegerile europarlamentare și locale tactica pentru prezidențiale

Alegerile europarlamentare au fost câștigate în mod categoric de alianța PSD-PNL, care a obținut aproape 49%, iar pe locul al doilea s-a clasat AUR, care a avut puțin sub 15%, în timp ce Dreapta Unită a fost sub 9%.

REZULTATUL AUR I-A TĂIAT BRUSC AVÂNTUL LUI GEORGE SIMION care visa să obțină spre 25%. Acest lucru a arătat ca liderul AUR nu poate fi un concurent serios la alegerile prezidențiale, încurajând PSD și PNL să vină cu candidații proprii.

Câștigarea fără drept de apel a Primăriei Capitalei de către Nicușor Dan a arătat că și un candidat independent poate avea succes, iar acesta este un semn încurajator pentru Mircea Geoană.

Totodată, Nicușor Dan devine și o opțiune pentru Dreapta Unită, chiar dacă el a anunțat că nu va candida la prezidențiale. Însă până la alegeri mai este timp pentru a fi convins.

Ciolacu i-a întredeschis ușa lui Geoană

Dacă în urmă cu o lună Marcel Ciolacu îl ironiza pe Mircea Geoană, acum i-a întredeschis ușa partidului lăsând să se înțeleagă că nu este exclusă o discuție cu el pe tema alegerilor prezidențiale.

„Domnul Geoană nu e din afara partidului, a fost președintele PSD, cred că cel mai longeviv până la mine președinte al PSD", a spus Ciolacu.

El a mai anunțat că, la începutul lunii iulie, PSD va avea un congres de alegere a prezidențiabilului.

Întrebat dacă mai sunt și alte variante de candidat PSD la prezidențiale, dacă alegerile nu vor fi în luna septembrie, Ciolacu a răspuns: „Întotdeauna sunt mai multe variante, important este ca eu și colegii mei să luăm decizia cea mai bună".

Despre varianta Mircea Geoană, președintele PSD a spus: „Nu a fost discutată în interiorul partidului până în acest moment și nici eu, personal, nu am avut o discuție, de câțiva ani, cu domnul Mircea Geoană, pentru o astfel de eventualitate. Este normal să nu am ce să răspund la această întrebare".

Întrebat dacă exclude ca Mircea Geoană să fie susținut de PSD, Ciolacu a spus: „Eu cred că în primul rând ar trebui să am o discuție cu Mircea Geoană. Și nu eu, ci împreună cu colegii mei".

Primele contre între Ciucă și Ciolacu

În mod clar, PNL va merge pe mâna lui Nicolae Ciucă la alegerile prezidențiale, sugerând ca acestea să aibă loc în decembrie, în loc de septembrie, așa cum s-a hotărât în coaliție.

Acesta a fost primul prilej de contre cu PSD, Marcel Ciolacu anunțând că nu este de acord cu această mutare.

„Eu nu fac așa ceva, am vorbit un lucru foarte clar, ne-am asumat acest lucru, dacă vrem să mergem cu șmecherie, șmecheria se oprește la poarta Palatului Victoria. Guvernul României reprezintă altceva decât șmecheriile și interesele și calculele unora electorale", a susținut Ciolacu. Întrebat dacă se referă la PNL, Ciolacu a spus că „se referă la statul român și a fi corect. Dacă vrei respect de la români, trebuie să arăți respect".

de **ADRIAN VASILESCU**

FOTO: INQUAM PHOTOS / VIRGIL SIMONESCU

Liderul PNL Nicolae Ciucă a replicat, referitor la data alegerilor prezidențiale, că singura chestiune care trebuie analizată este legată de efectele asupra procesului de învățământ, deoarece organizarea în septembrie se suprapune pe începerea anului școlar. El a subliniat că e „o chestiune foarte serioasă și că nu e nicio șmecherie", așa cum s-a exprimat Marcel Ciolacu.

„Când vine vorba de decizii luate la acest nivel, nu trebuie să vorbim de șmecherii. E o chestiune foarte serioasă, nu e nicio șmecherie. Problema a venit din analizele președinților de filiale și am văzut și analizele unor comentatori legate de ce a însemnat procesul electoral și efectele asupra procesului de învățământ. Sunt părinți care au ridicat problema că se apropie examenul de capacitate și în unele școli nu s-a reluat procesul de învățământ. E singura chestiune care trebuie analizată, pentru că alegerile prezidențiale se suprapun pe începerea anului școlar. E vorba doar de o analiză a unor decizii în fața efectelor asupra sistemului de învățământ", a declarat Nicolae Ciucă.

JOCURI ELECTORALE
Marcel Ciolacu și Nicolae Ciucă devin concurenți la alegerile prezidențiale (mijloc sus). Mircea Geoană are ușa întredeschisă la PSD (stânga jos) Rezultatul alegerilor pentru Primăria Capitalei l-a făcut prezidențiabil și pe Nicușor Dan

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

ALEGERI EUROPARLAMENTARE

Un seism fără tsunami

Europa s-a zguduit serios la alegerile din 9 iunie, fără însă a se dărâma. Există câștigători și perdanți, iar jocul politic se resetează. – *Ovidiu Nahoi*

DUMINICĂ, 9 IUNIE, UN SEISM electoral a zgâlțâit Europa, dar șocul nu a fost urmat și de un tsunami care să mătură totul în cale. În unele locuri, daunele sunt mai mari decât în altele. Epicentrul a fost Franța. Unda de șoc a lovit în Germania, Belgia, Austria. Dar Europa Centrală și de Est a rezistat. Și, odată cu ea, majoritatea prointegrare.

A fost o victorie detașată a Reuniunii Naționale (RN) în Franța, cu peste 32 la sută din voturi, mai multe decât ale următorilor doi competitori la un loc – majoritatea prezidențială macronistă și socialiștii. O disoluție a majorității prezidențiale, comentează confrații francezi. Președintele Macron a reacționat imediat, anunțând dizolvarea Adunării Naționale și alegeri anticipate, la 30 iunie și 7 iulie.

Un veritabil joc de ruletă. RN poate câștiga majoritatea și astfel să ajungă pentru prima dată în istorie la Palatul Matignon. Un cadou care poate fi unul otrăvit – extrema dreaptă va fi pusă pentru prima dată în situația de a face, de a livra, nu doar de a ctitica. Iar până la alegerile prezidențiale din 2027 va fi timp destul.

Sau, dat fiind sistemul uninominal majoritar de la alegerile parlamentare franceze, RN ar putea fi marele perdant și vraja se va rupe.

O altă victimă a alegerilor de duminică, premierul belgian Alexander de Croo, a cărui țară încă deține președinția rotativă a UE. Strâns la mijloc între victoriile extremelor stânga și dreapta din cele două mari provincii, Valonia și Flandra, el și-a depus mandatul.

Zguduire puternică și în Germania, cu social-democrații spulberați și, odată cu ei, întreaga coaliție-semafor. AfD, partidul de extremă dreapta, exclus până și din grupul Identitate și Democrație, ajunge al doilea partid german, la distanță mare, totuși, de câștigător, Uniunea Creștin-Democrată.

În Austria, extrema dreaptă este pentru prima dată în frunte, dar cu o ușoară majoritate relativă. Ceea ce lasă creștin-democraților, social-democraților, liberalilor din NEOS și Verzilor suficient spațiu de mișcare. Acestea sunt însă doar niște rezultate de etapă, înaintea confruntării din toamnă, când vor avea loc alegeri parlamentare.

Cu toate aceste zguduiri, centrul își menține în continuare o majoritate destul de solidă. Cele trei formațiuni care asigură și actuala majoritate, PPE, S&D, și Renew ar obține împreună aproape 400 de voturi ceea ce, teoretic, ar trebui să le asigure majoritatea. Dar va reuși Ursula von der Leyen să-și reînnoiască mandatul?

Un adevărat maraton politic urmează în lunile următoare și întreaga echipă de conducere a Uniunii Europene ar putea fi cunoscută integral de-abia spre sfârșitul anului.

Un lucru rămâne clar: Europa Centrală și de Est a asigurat, la 9 iunie, gura de aer necesară proiectului european. Polonia, România, Grecia vin cu o zestre europeană importantă, care acum se cere valorificată – în posturi importante în agrenajul european dar mai cu seamă în formularea de politici. Iar pentru aceasta nu-i suficient doar să vrei. Trebuie să și poți.

Ce urmează?

Fără a se afla pe ordinea de zi a reuniunii G7 de la Apulia, subiectul constituirii majorității și repartizării posturilor de conducere în UE a fost, cu siguranță, discutat de președinta Comisiei, Ursula von der Leyen, președintele Consiliului European Charles Michel, președintele francez Emmanuel Macron, cancelarul german Olaf Scholz și premierul italian Giorgia Meloni . Aceasta, în pregătirea Consiliului informal din 17 iunie, de la Bruxelles.

Este prima discuție oficială pe această temă condusă de președintele Consiliului European. Nu este momentul nominalizărilor, doar al tatonării.

Dacă discuțiile informale din Italia și de la Bruxelles vor duce în direcția bună, un acord privind împărțirea funcțiilor de top ar putea fi realizat la Consiliul European din 27-28 iunie. Cei 27 de lideri ai UE trebuie să cadă de acord, cu majoritate calificată, asupra unui președinte al Comisiei. La acest summit, liderii vor semna și Agenda Strategică, un document convenit la fiecare cinci ani de liderii UE pentru a preciza obiectivele blocului pentru viitoarea Comisie Europeană.

Parlamentul European, în noua formulă, cu 720 de deputați, se va reuni la 16 iulie. Prima prioritate va fi votarea propriului președinte – probabil o nouă partajare a postului între PPE și socialiști.

De asemenea, ar trebui votat acordul cu privire la un pachet general de po-

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

ziții de conducere, de la vicepreședinți la președinții de comisii. Aproximativ 100 de locuri sunt puse în joc.

Și aici vom vedea în ce măsură va mai funcționa cordonul sanitar menit a împiedica grupul de extremă dreapta ID să obțină posturi cheie.

Parlamentul va trebui apoi să programeze un vot pentru a confirma nominalizarea Consiliului European pentru funcția de președinte al Comisiei.

PARLAMENTUL EUROPEAN,
în noua formulă, cu 720 de deputați, se va reuni la 16 iulie.

Odată ce noul președinte al Comisiei Europene va fi obținut sprijinul Parlamentului European, el va conduce o echipă de tranziție pentru a forma noul executiv. Președintele Comisiei va stabili arhitectura echipei executive și vor începe marile negocieri pentru ocuparea portofoliilor, câte unul de fiecare stat membru.

Apoi, candidații propuși vor merge în fața comisiilor Parlamentului European , pentru un examen care se anunță dificil.

În sfârșit, la 1 decembrie, Consiliul European ar trebui să oficializeze numele succesorului lui Charles Michel în funcția de președinte – aici Parlamentul nu are niciun cuvânt de spus.

De aici înainte, întreaga echipă de la vârful Uniunii Europene va fi gata. N

Ei au pierdut, ei au câștigat

Alegerile din 9 iunie au schimbat fundamental raporturile de forțe pe scena politică. Liderii informali ai Uniunii, președintele francez Emmanuel Macron și cancelarul german Olaf Scholz au ieșit slăbiți. Alte figuri se ridică, în schimb, și vor putea pretinde locuri importante în structurile europene și vor fi așteptați să se implice în formularea politicilor.

PERDANȚII

EMMANUEL MACRON. Înfrângerea catastrofală a majorității prezidențiale în fața extremei drepte l-a determinat să dizolve Adunarea Națională și să convoace alegeri anticipate. De la declanșarea invaziei ruse asupra Ucrainei, Macron a căutat să joace rolul de lider informal al Europei. Acum, poziția sa este slăbită.

OLAF SCHOLZ. Partidul său, social-democrat, a fost pur și simplu măturat în alegerile europene, ajungând pe locul trei, sub formațiunea de extremă dreapta AfD. Partenerii săi, liberalii și verzii, au înregistrat de asemenea scoruri neconcludente, ceea ce pune sub semnul întrebării coaliția „semafor". Creștin-Democrații (CDU) revin în forță și iau aproape o treime din voturile exprimate.

ALEXANDER DE CROO. Premierul belgian, a cărui țară deține președinția rotativă a Consiliului UE, și-a anunțat demisia, după ce partidul său liberal a obținut rezultate slabe în alegerile federale, regionale și europene de duminică. Belgia se deplasează spre dreapta la aceste alegeri, însă nu spre extrema dreaptă.

VIKTOR ORBAN. Cu un scor de circa 44%, FIDESZ atinge minimul istoric din ultimul deceniu și jumătate în care s-a aflat la putere.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES; INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

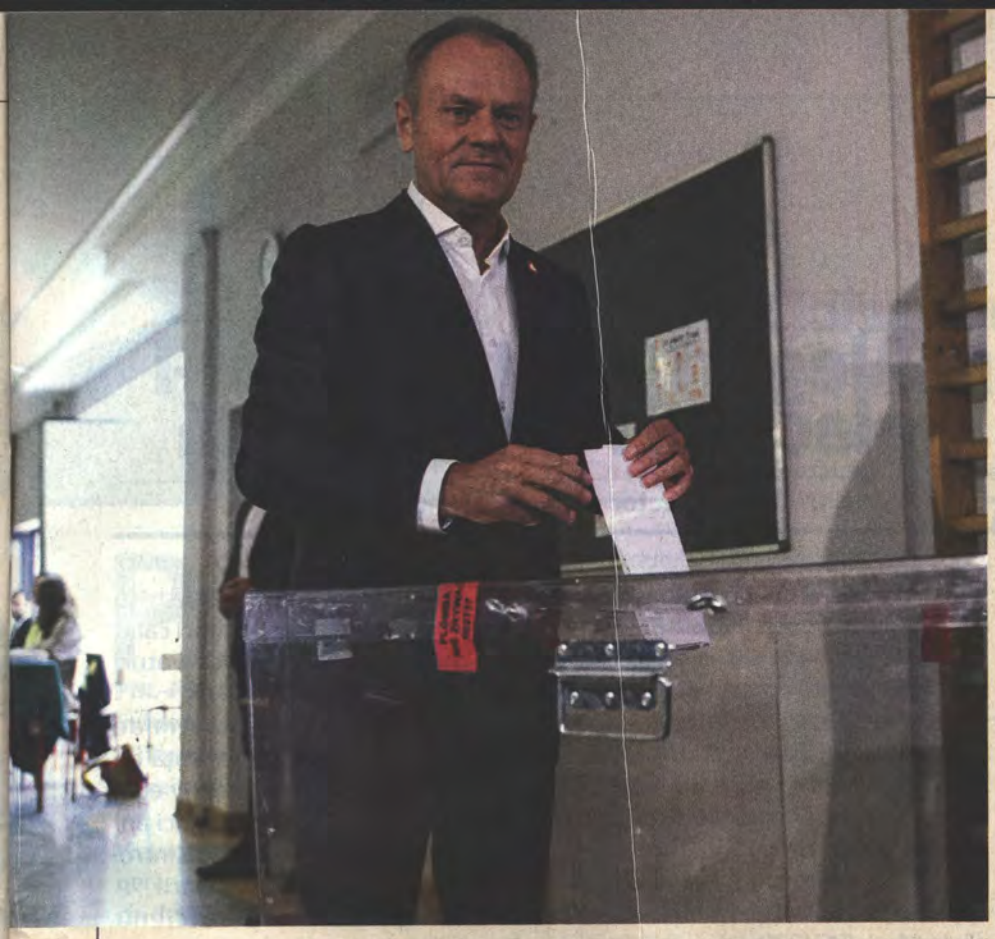

Viktor Orban se vede erodat din cauza situației economice precare, dar și a ascensiunii impetuoase a fostului său aliat, Peter Magyar, devenit un critic acerb al guvernării. Poziția lui Orban, de contestare a politicilor europene, în baza mandatului puternic conferit de națiune, se vede astfel slăbită.

CÂȘTIGĂTORII

DONALD TUSK. Partidul centrist al premierului polonez Donald Tusk și-a consolidat poziția, după ce a reușit să devanseze dreapta populist-conservatoare. Coaliția civică a luat 37,1% din voturi iar Partidul naționalist Lege și Justiție, care a deținut puterea din 2015 până anul trecut și este condus de Jarosław Kaczyński, a venit aproape, cu 36,2%. Aceasta îi asigură lui Tusk un rol important la masa liderilor UE.

GEORGIA MELONI. Cu 28,8% din voturi, de peste patru ori mai mult decât a avut la ultimele alegeri europene ddin 2019 și depășind scorul de 26% pe de la scrutinul național din 2022, Meloni își consolidează poziția de jucător în UE. Într-o primă reacție, ea a afirmat că este prea devreme pentru a vorbi de o desemnare a Ursulei von der Leyen la șefia Comisiei. Negocierile sunt de-abia la început.

KIRIAKOS MITSOTAKIS. Partidul său de centru-dreapta, Noua Democrație, a repurtat victoria în alegerile europarlamentare, chiar dacă scorul de sub 30% este net inferior, cu peste 10 puncte, celui obținut anul trecut în alegerile naționale. Mitsotakis, lider al unei țări care a recuperat spectaculos după criza financiară de acum un deceniu, poate juca acum un rol important în cadrul UE.

KLAUS IOHANNIS. Criticată pe scară largă în interior, comasarea alegerilor locale și europene alături de lista comună PSD-PNL au făcut, totuși, ca România să aducă o contribuție importantă la majoritatea pro-europeană. Aceste mișcări, larg criticate, au fost puse pe seama președintelui Iohannis. Iată că, măcar în plan european, s-au dovedit inspirate. Spre deosebire de ceilalți lideri europeni care au ieșit bine pe 9 iunie, Iohannis nu va mai fi mult timp membru al Consiliului European. Mandatul său se termină înainte de sfârșitul anului, dar el speră la un post-cheie european. Rezultatele alegerilor îi servesc ca argument. N

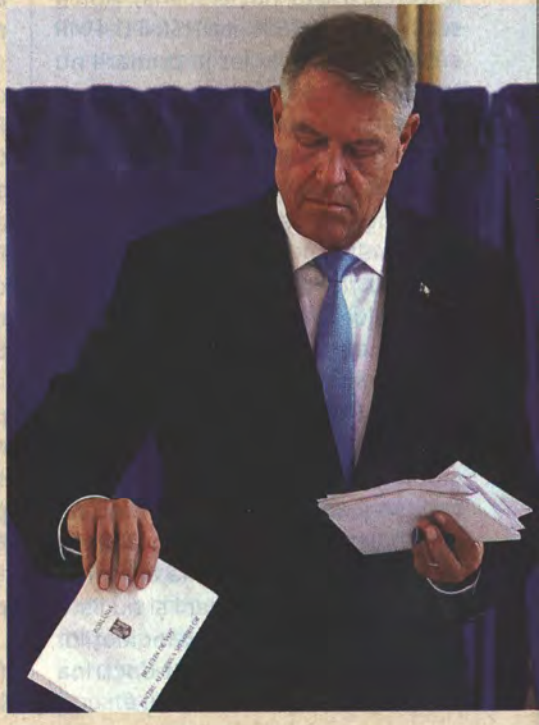

REZULTATELE alegerilor europarlamentare l-au făcut pe Emmanuel Macron să dizolve Adunarea Națională și să convoace alegeri anticipate (stânga sus). Cu un scor de circa 44%, FIDESZ, partidul lui Viktor Orban, atinge minimul istoric din ultimul deceniu și jumătate în care s-a aflat la putere (stânga jos). Partidul centrist al premierului polonez Donald Tusk (centru sus) și-a consolidat poziția, după ce a reușit să devanseze dreapta populist-conservatoare. Klaus Iohannis (jos) – comasarea alegerilor locale și europene alături de lista comună PSD-PNL au făcut, totuși, ca România să aducă o contribuție importantă la majoritatea pro-europeană.

EDITORIAL

Alegeri furate. Sau ce-i place lui Putin să audă

SABIN ORCAN, director general al *Newsweek România*

Într-o recentă dezbatere televizată, profesorul Cristian Pârvulescu (unul dintre puținii intelectuali de stânga pe care-i ascult cu atenție chiar și când, sau mai ales când, nu suntem pe aceeași lungime de undă) susținea că, la dublul scrutin din 9 iunie, votul politic a cântărit mai mult decât candidații.

N-o să enumăr aici toate contraargumentele mele la această teză.

O să reamintesc doar cifrele. Care ne arată că, în cazul alegerilor locale, victoria reprezentanților opoziției a fost o excepție.

Dacă la europarlamentare (unde se votează lista, nu persoana), AUR a scos aproape 15%, iar USR-FD-PMP sub 9%, scorurile lor la primării nu trec cu mult de jumătate. Potrivit rezultatelor parțiale disponibile la ora la care scriu aceste rânduri, partidul extremiștilor a obținut doar 6,39%, iar conglomeratul „Dreptei Unite" abia 5,49%.

La funcția de președinte al Consiliului Județean, cifrele sunt de asemenea sub scorul politic de la europarlamentare: AUR cu 9,85%, USR-FD-PMP cu 7,89%.

Ce ne spune asta? În primul rând, că alegătorii nu sunt niște roboți care să ștampileze la fel toate cele cinci buletine.

În al doilea rând, că, la alegerile unde candidează oameni și nu liste, calitățile personale ale candidaților par mai importante decât doctrina partidelor.

Pe scurt, unul din doi votanți AUR și unul din trei votanți USR-FD-PMP au votat la primăria din localitatea lor candidați de altă culoare politică.

Nicușor Dan, Dominic Fritz, Lucian Viziteu, Elena Lasconi au câștigat fără drept de apel, dar cu mult peste scorul formațiunilor care i-au susținut.

În cazul primarului general al Capitalei, care a obținut 47%, rămâne o diferență de 13 procente, chiar dacă la rezultatul de peste 27% al „Dreptei Unite" adăugăm și scorul de 7% al Reper-ului lui Dacian Cioloș. Asta nu poate să însemne decât că Nicușor Dan a fost ales și de votanții altor partide, ai căror contracandidați n-au fost destul de convingători.

Să crezi că toți ceilalți care au pierdut (precum Clotilde Armand sau Radu Mihaiu la Sectoarele 1 și 2 ale Capitalei) au pierdut doar pentru că au fost furați e lipsit de logică. Dacă a fost o fraudă generală – așa cum încearcă liderii „Dreptei Unite" să ne convingă din 10 iunie încoace – de ce nu li s-a întâmplat același lucru și colegilor care au învins?

Dincolo de neregulile inerente unui proces electoral complicat, cu două rânduri de alegeri comasate într-o singură zi, ar fi absurd să ne închipuim că au furat-o pe Clotilde, dar nu l-au furat pe Nicușor!

Firește, logica e greu de digerat în rândul fanaticilor.

N-am nicio îndoială că ei vor prefera oricând un slogan bine ticluit în locul unei analize reci a motivelor pentru care s-a ajuns aici. Nu strică totuși puțină aritmetică atunci când auzi povestea recordului de voturi nule.

La europarlamentare, avem de două ori mai multe în 2024 față de 2019, la un număr aproximativ egal de alegători. Da, dar acum cinci ani am avut un singur buletin de introdus în urnă, acum am avut cinci!

Te-ai aștepta ca politicienii „Dreptei Unite" – unii dintre ei suficient de maturi și experimentați ca să accepte o înfrângere, ca și o victorie – să fie ceva mai reținuți când e vorba să lanseze acuzații de fraudă masivă fără să prezinte și dovezi dincolo de orice dubiu. Nu de alta, dar li se poate întoarce în față ca un bumerang la următoarele alegeri. Dacă nu cumva chiar asta e strategia de a găsi scuze pentru un viitor insucces electoral.

Deocamdată, discursul lor seamănă ca două picături de apă cu plângerile extremiștilor dezumflați gen Simion și Șoșoacă. Și ei se dau victime, și ei spun că au fost furați, și ei acuză o cabală.

Adică exact ce-i place lui Putin să audă când se țin alegeri în statele democratice pe care le detestă!

P.S. Singurul motiv pentru care pun ghilimele când scriu „Dreapta Unită" e că acest conglomerat de partide nu pare decis asupra propriei identități ideologice. Oscilează constant între progresism, liberalism și chiar conservatorism, astfel încât e greu să spui ce reprezintă cu adevărat.

Ciucă și Ciolacu au câștigat alegerile și asta le dă dureri de cap

PETRE BĂDICĂ, redactor șef al *Newsweek România*

PNL-PSD au luat 50% la alegeri și asta îi încurcă tare pe Ciucă și Ciolacu. Cine va fi nominalizat din partea Coaliției PNL-PSD are ușa deschisă spre fotoliul de președinte. Dar, dacă niciunul nu face pasul în spate, e loc pentru un al treilea candidat.

Victoria zdrobitoare a PSD-PNL la alegerile europarlamentare îi încurcă pe cei doi lideri. A fost straniu că nici Ciucă și nici Ciolacu nu și-au anunțat, de atâta vreme, candidatura la prezidențiale și nici PNL, nici PSD, nu au propus alți oameni.

Acum, e limpede de ce. Ambele partide au vrut să vadă cum se termină experimentul numit liste PSD - PNL comune. Deși au scos 48% la europarlamentare, iar AUR a avut doar 15%, o diferență enormă, lucrurile, în loc să se simplifice, se complică și mai tare.

Nimeni nu credea că două partide, teoretic opuse, cu alegători care nu „se înghit", vor lua, împreună, 50% din voturi. Ce înseamnă asta? Că oricine dintre Ciucă și Ciolacu se pun în fruntea Alianței are șanse uriașe să devină președintele României.

Ciolacu a înțeles și a anunțat că „sunt toate premisele pentru o alianță politică cu PNL, cu candidat comun la prezidențiale și listă comună la parlamentare".

Acum, orice discuție despre o candidatură a lui Geoană, cu sprijinul PSD, devine absurdă. Cum să câștigi alegerile de asemenea manieră și, apoi, să îl pui pe Geoană în capul listei? Să îi faci cadou fotoliul de la Cotroceni. Ar fi un nonsens. Teama că George Simion este un adversar redutabil nu mai are niciun argument. AUR a luat 15% la alegeri, după ce Simion și Târziu visau la 30%. Este rezultatul unei campanii de desene animate care a arătat limitele liderilor AUR: intelectuale și de imaginație. Lumea a râs de campania lor cu domnitorii, nu s-a mobilizat.

La ADU dezastrul e apocaliptic, doar câteva procente fiind între coaliția celor 3 partide și SOS, partidul cu un singur membru - Diana Șoșoacă.

Revenind, cele aproape 50% obținute de Coaliția PSD-PNL la alegerile europarlamentare i-au făcut pe Ciucă și pe Ciolacu să priceapă că mai au un singur hop de trecut până la Cotroceni: nominalizarea.

PSD a luat cu câteva procente mai mult la alegerile locale, dar PNL nu vrea să renunțe la nominalizare. Ciucă, pe de alte parte, e deja în campanie prezidențială, Ciolacu a fost mai ezitant.

Lucrurile mult simplificate în bătălia pentru Cotroceni devin, în același timp, extrem de complicate. Care partid dintre PNL și PSD renunță la candidat?

Câteva cuvinte despre AUR

George Simion este învinsul alegerilor europarlamentare, AUR luând în jur de 15% la alegeri, deși se așteptau la dublu. Există explicații.

Campania electorală cu domnitori care mobilizează „oastea lui Simion" a fost ridicolă, de desene animate. Ea arată că nu mai sunt atât de mulți nostalgici după epoca Ceaușescu, în care fostul dictator se înconjurase de aceeași domnitori ca Simion ca să le „fure" din viața nobilă.

În ultimele săptămâni, Simion a insistat aproape exclusiv pe teoria conspirationistă că UE ne vrea răul și că România trebuie să rămână a românilor. Fără nuanțe, ideea nu a prins la oameni, mai mult i-a speriat.

Diaspora, de unde se credea că Simion și AUR vor lua multe voturi, le-a întors spatele. Probabil, rezultatul aceluiași discurs foarte agresiv anti-Europa.

Non-combatul de la București. *Newsweek România* a scris că alegerea drept candidat a lui Mihai Enache, fost mare director în primăriile PSD-iste conduse de Băluță și Negoiță, e foarte dubioasă. AUR a ales să nu aibă niciun pic de vizibilitate la București, ceea ce e ciudat pentru un partid isteric ca AUR.

Echipa pestriță de la europarlamentare. Dacă la alegerile locale era greu pentru AUR să se bată cu PSD și PNL și să câștige primării, la europarlamentare scorul a fost la fel de slab. Au mizat pe Cristian Terheș, care a fost prin numeroase partide, și care are un discurs ultra radical anti-Europa. Ca și cum nu ar lua 100.000 euro salariu din Parlamentul European.

Lipsa oricăror idei, proiecte care să aibă un impact direct asupra vieții cetățeanului.

AUR nu a vorbit deloc despre școală, pensii, autostrăzi, regionalizare, salarii, politici economice de orice fel. Uitați-vă la postările lui Claudiu Tîrziu, omul numărul 2 în partid. Nu sunt ale unui politician, ci mai degrabă ale unui preot de țară.

Deocamdată, George Simion poate dormi liniștit pe scaunul de șef AUR pentru că nu există unul mai răsărit care să îi pretindă locul. Un eșec la prezidențiale îi poate fi „fatal".

CRONICA NATO

VEGHEA DE LA CHIȘINĂU

col. (R) **ION PETRESCU,** contributor al *Newsweek România*

Cum se vede de pe malul Bîcului, din capitala fostei entități sovietice dintre Prut și Nistru, pericolul unei agresiuni militare a Federației Ruse asupra Republicii Moldova? Ce estimări există privind opțiunile pentru alegerile prezidențiale și pentru referendumul privind aderarea la Uniunea Europeană?

Cu asemenea întrebări firești, de interes general, privind starea de spirit, implicit moralul europenilor trăitori în fosta Românie regală de Est am coagulat un grup autofinanțat de formatori de opinie din București în domeniul securității internaționale. O inițiativă inițial testată în martie 2023, când au trecut Prutul, alături de mine, conaționala Sarmiza Andronic, expertă în comunicare modernă, cunoscută de pe micul ecran, Cristian Barna, profesor la Universitatea București și la Universitatea Babes-Bolyai din Cluj Napoca, fost prorector al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul", Tudor Curtifan, jurnalist la Defense Romania.

Cu sprijinul determinant al conaționalului Valeriu Mija, secretar de stat în Ministerul Apărării al Republiciii Moldova, grupul nostru de formatori de opinie a poposit în mai multe facultăți din Chișinău, inclusiv la Academia Militară „Alexandru cel Bun" — unica instituție de învățământ militar superior din Republica Moldova. În dialogurile purtate cu studenții, tinerii noștri interlocutori nu s-au sfiit atunci, în 2023, să ne întrebe când va fi reunificarea națională și ce va face România dacă Rusia va ataca Republica Moldova?

Un interlocutor serios de la Chișinău mi-a semnalat atunci că, fiind informată de vizita noastră, doamna președinte a Republicii Moldova, europeana Maia Sandu ar fi remarcat: „De ce nu ați avut voi inițiativa asta?".

Admirabil - Igor Șarov

De data asta, pentru mijlocul lunii mai 2024 am extins grupul de formatori de opinie cu doi foști diplomați experimentați, respectiv Cristian Diaconescu, fost-ministru de Externe și Adrian Pârlog, fost atașat militar în Norvegia.

Pe agenda demersului nostru civic am introdus un popas inițial la rectorul Universității de Stat din Moldova (USM) Igor Șarov, unde ne-am convins de inteligența cu care acesta apără valorile culturii românești, în instituția pe care o conduce cu o clarviziune salutară și unde reușește să atragă studenți străini, în universitatea pe care o conduce.

Un patriot - Vitalie Ciobanu

Apoi am poposit într-una din sălile Agenției pentru Știință și Memorie Militară, din Chișinău, unde am abordat o temă de interes pentru gazde: „Implicații geopolitice ale intrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană". Practic, agenția menționată funcționează în incinta Muzeului Militar din Chișinău, condus de europeanul Vitalie Ciobanu, colonel în Armata Națională a Republicii Moldova, care a oferit fiecăruia dintre noi câte un exemplar din volumele inedite:

- *Basarabia - pământ românesc*, o antologie în două tomuri,
- *Cohorta,* revistă de istorie militară a Agenției pentru Știință și Memorie Militară, din Chișinău,
- *Anuarul* dedicat studiilor de apărare și securitate, volumul *Impactul Primului Război Mondial asupra județelor istorice ale Basarabiei*, județul Soroca, în documente și statistici de epocă - autorii acestui demers editorial fiind conaționalii Vitalie Ciobanu și Valentina Cosmescu.

Nu în ultimul rând, ni s-a dăruit rodul muncii lui Vitalie Ciobanu și a lui Sergiu Plop: *Constituirea și evoluția Armatei Naționale a Republicii Moldova*, repere documentare, ediția 2021.

Calmul conducerii Armatei Naționale a Republicii Moldova

Ultima zi a prezenței noastre simbolice la Chișinău a fost dedicată primirii noastre de către ministrul Apărării Anatolie Nosatâi, însoțit de generalul de brigadă Eduard Ohladciuc, comandantul Armatei Naționale, și de Sergiu Plop, secretar de stat în domeniul politicii resurselor de apărare. A urmat un schimb franc de opinii, axat pe provocările geopolitice ale momentului.

Cu titlu personal, am constatat calmul interlocutorilor noștri, deloc impresionați, dar foarte bine informați despre crivățul geopolitic care bântuie sudul și estul țării vecine - Ucraina.

Nu există în Chișinău o psihoză privind o posibilă viitoare invazie militară rusă. Dar persistă o stare de veghe permanentă.

De altfel, în zilele prezenței noastre acolo ne-am intersectat, în hotel, cu ofițeri germani, francezi, italieni, echipați în uniformele lor militare. Este drept că veniseră la un exercițiu multinațional, dar indirect confirmau, pe plan militar, interesul real al Uniunii Europene pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova, unul confir-

MEMBRII grupului de formatori de opinie alături de Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Chișinău (sus). La Muzeul Militar de istorie din Chișinău, de la stânga la dreapta: Ion Ștefan Coropcean,care a îndeplinit funcția de Șef al Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale (din 1998). Între 11 iunie și 16 iulie 2007 a fost ministrul interimar al Apărării Republicii Moldova;apoi autorul acestor rânduri; profesorul Cristian Barna; Sarmiza Andronic; Cristian Diaconescu; Adrian Pârlog; Tudor Curtifan.

mat public de acordul recent semnat la Bruxelles.

Am ajuns la concluzia - strict personală - că, probabil - după o ipotetică viitoare ocupare a Odesei și o anticipabilă, dar acum deloc posibilă revărsare de trupe rusești în Transnistria -, pe un teritoriu limitrof Republicii Moldova se va constitui o coagulare de trupe multinaționale, o nouă Coaliție a Voinței, de state europene democrate, care la solicitarea autorităților legitime de la Chișinău vor acționa pentru limitarea acțiunilor inițiale ale forței răsăritene de invazie și alungarea sa, manu militari, dincolo de granița estică a Republicii Moldova, statalitate oficial independentă de Moscova.

După cum se știe, referendumul pentru aderarea Moldovei la UE va fi organizat concomitent cu alegerile prezidențiale din data de 20 octombrie 2024.

În ambele cazuri, nu se știe procentajul celor care vor vota pentru intrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană și a celor care vor opta pentru realegerea doamnei Maia Sandu ca președinte al republicii. Cel mai probabil, pe baza estimărilor informale actuale, o majoritate clară va exprima susținerea integrării R.M. în UE și o majoritate simplă va susține menținerea doamnei Maia Sandu în fruntea entității statale europene dintre Prut și Nistru. Un impact deductibil evident asupra alegerilor îl va avea evoluția confruntărilor militare dintre trupele ruse și ucrainene, pe Frontul de Est, din Ucraina.

Singură, armata ucraineană nu poate învinge armata rusă, dar afluirea de trupe aliate, precum cele franceze, în statul ucrainean, va determina variabile strategice greu de anticipat și stopat de către Kremlin. Am fost întrebat, în contextul vizitei la Chișinău, dacă este mai bună ideea susținerii referendumului pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană decât aceea a organizării unui referendum pentru unirea cu Patria Mamă - România.

Mai realistă este calea inițială spre Uniunea Europeană, care va accelera și un transfer de mentalitate opusă celei sovietice, încă semnalabilă în anumite arealuri din opinia publică a societății europene trăitoare între Prut și Nistru.

Slăbirea treptată a forței Federației Ruse de influențare a unor state europene poate deveni contextul unei noi îndepărtări semnificative a fostelor republici sovietice socialiste de cnutul imperial al Moscovei.

Iar reîntregirea națională, pe baza respectării stricte a criteriilor democratice și a interesului național, va veni la momentul oportun. În mod inevitabil.

La acel moment dezirabil ar fi bine ca la București să avem șansa existenței, în principalele palate ale puterii politice din România, a unor adevărați bărbați de stat. De care parcă ducem lipsă azi. N

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Războiul care a ajuns aici

Nu are proiectile, nu distruge orașe, dar reușește altceva: intră în mințile oamenilor. De un deceniu, Rusia poartă acest război împotriva noastră și de-abia acum înțelegem cu adevărat.

de **OVIDIU NAHOI**

NU, PROIECTILELE RUSEȘTI NU brăzdează cerul în statele membre ale UE și NATO. Nu, cetățenii europeni nu sunt chemați sub arme. Clădirile noastre sunt în picioare, școlile, spitalele, instituțiile publice funcționează, viața decurge normal. Deși războiul, în sensul propriu al cuvântului, se află doar la câteva sute de kilometri distanță de frontierele UE, la noi, tehnic este pace. Și totuși...

Un război fără arme și gloanțe are loc chiar acum pe teritoriul nostru. Și nu a început ieri. Doar noi ne-am trezit de-abia acum. Sunt ani de zile de când Rusia desfășoară pe teritoriul Occidentului un război hibrid, prin mijloace diferite: dezinformare, amestec în procesele politice democratice și stimularea diviziunilor, acțiuni de sabotaj și incendiere, asasinate, atacuri cibernetice, folosirea migranților ca armă.

A fost nevoie de timp până când fapte disparate au putut fi legate și tabloul să se contureze.

La începutul lunii mai, NATO a emis un avertisment fără precedent asupra activităților ostile desfășurate de Rusia în Europa. Aceasta, după o serie de atacuri cibernetice efectuate de un grup rus de spionaj în țări precum Cehia, Estonia, Germania, Letonia, Lituania, Polonia sau Regatul Unit.

NATO a atras atenția și asupra unor alte forme de război hibrid, cum ar fi actele de sabotaj sau operațiunile de dezinformare. Aceste incidente sunt „parte a unei campanii de intensificare a activităților pe care Rusia continuă să le desfășoare în zona euro-atlantică, inclusiv pe teritoriul aliației și prin intermediari". Potrivit comunicatului Alianței Atlantice - unul neuzual, de altfel – acestea sunt considerate amenințări reale la adresa statelor membre.

Ca răspuns, la sfârșitul lunii mai, o serie de state membre ale UE au început să-și intensifice opțiunile de răspuns și față de Rusia, în contextul războiului hibrid.

În timp ce Țările Baltice, Polonia, Finlanda și Norvegia au convenit să creeze uń „zid de drone" pentru a-și proteja frontierele externe folosind vehicule aeriene fără pilot, neînarmate.

Modalitățile de operare sunt diverse. Și s-au intensificat în ultimul timp.

GPS, spionaj și bombe cu migranți

Piloții și navigatorii care-și desfășoară activitățile de-a lungul flancului estic al Alianței se confruntă cu un fenomen nou: Rusia perturbă intenționat sistemele de navigație GPS, provocând probleme semnificative pentru zboruri și transporturi maritime.

Țările Baltice au avertizat în mod repetat că Moscova a blocat în mod intenționat sistemele de navigație GPS din regiunea lor.

O altă metodă constă în amorsarea „bombei migranților". Autoritățile de frontieră ruse (sau belaruse) lasă să treacă mii de migranți. O primă victimă a fost Polonia, în vara anului 2023. I-au urmat Finlanda și Estonia. În aprilie, un căpitan al armatei germane a recunoscut că a spionat pentru Rusia, ajutând la scurgerea unor secrete de stat. Iar un britanic a fost acuzat că lucra pentru grupul de mercenari ruși Wagner.

La sfârșitul lunii aprilie, un cetățean rus a fost arestat pentru uciderea a doi ucraineni într-un centru comercial din satul Murnau din Bavaria Superioară. Ancheta este în desfășurare, iar autoritățile nu exclud un motiv politic al crimei.

La 5 iunie, un ucrainean cu simpatii ruse a fost arestat la Paris după ce o bombă pe care încerca să o confecționeze i-a explodat în față.

Până la sfârșitul lunii mai, nouă persoane fuseseră arestate în Polonia, suspectate de acte de sabotaj în folosul serviciilor de informații ruse, potrivit prim-ministrul polonez Donald Tusk, care a vorbit într-un interviu la televiziunea privată TVN24. Acuzațiile se referă la provocarea de bătăi și incendii criminale, a adăugat premierul polonez.

Un adevărat front al dezinformării

La mijlocul lunii mai, o analiză realizată de European Newsroom, un consorțiu al agențiilor de presă europene, din care face parte și Agerpres, susținea că acțiunile ostile ale Rusiei s-au intensificat în ultimul timp.

De exemplu, începând cu luna decembrie a anului trecut, o amplă

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

VLADIMIR PUTIN
a dezvoltat
mai multe rețele
pentru războiul hibrid

„campanie de dezinformare rusă" în Germania a creat peste 50.000 de conturi false pe platforma X (fosta Twitter). Scopul era de a încuraja opoziția față de sprijinul acordat Ucrainei de către Berlin, potrivit săptămânalului german *Der Spiegel*.

Viginum, agenția guvernamentală franceză însărcinată cu apărarea împotriva amenințărilor online străine, a descoperit o rețea de website-uri ruse menite să răspândească propaganda Kremlinului în Occident.

În cadrul aceleiași analize, Viginum, organism francez de luptă împotriva dezinformării online, a menționat existența unei ample rețele de dezonformare rusești având ca ținte Europa și Statele Unite.

Rețeaua poartă numele de Portal Kombat și cuprinde 193 de webiste-uri, iar campaniile sunt menite să sublinieze sprijinul occidental pentru Ucraina și să încurajeze ideea unei oboseli în rândul opiniei publice în legătură cu războiul din Ucraina.

Ca răspuns, la 12 februarie, miniștrii de Externe din Franța, Germania și Polonia au anunțat că vor să conlucreze pentru a combate acțiunile de dezinformare, în contextul în care cele trei state au fost vizate de strategia de dezinformare rusă.

Acestor eforturi rusești de dezinformare li de adaugă scandalul Russiagate, izbucnit în aprilie, după ce autoritățile din Cehia au anunțat sancționarea a doi dintre directorii publicației *Voice of Europe*, dintre care unul este un apropiat al liderului rus Vladimir Putin, oligarhul ucrainean Viktor Medveciuk.

Mai mulți europarlamentari din zona extremei drepte sunt suspectați că ar fi primit bani în schimbul unor intervenții găzduite de publicație, în sprijinul războiului Rusiei. Unul dintre ei: Maximilian Krah, cap de listă al AfD la alegerile europarlamentare, al cărui asistent tocmai a fost arestat sub acuzația de spionaj în favoarea Chinei.

Când rușii mută granița. La propriu

Din 22 mai, presa și politicienii din Europa au început să discute intens despre planurile lui Vladimir Putin legate de insula suedeză Gotland.

Totul, după ce pe un site al Ministeruilui rus al Apărării au apărut planurile privind redefinirea unilaterală de către Moscova a frontierei maritime.

Europenii au înțeles imediat că planurile cuprindeau o ocupare a insulei suedeze Gotland.

Veritabil portavion natural, insula poate asigura controlul asupra celor trei state baltice. Experții militari spun că, dacă ar controla insula, Rusia ar putea institui o blocadă aeriană asupra Estoniei, Letoniei și Lituaniei, folosindu-se și de echipamentele deja stocate în exclava Kaliningrad.

Potrivit lui Micael Bydén, șeful forțelor armate suedeze, un astfel de gest din partea Rusiei ar putea însemna sfârșitul păcii și stabilității.

Oficialul suedez s-a numărat, de altfel, printre primii înalți responsabili europeni care, de la începutul anului, au atras atenția asupra intențiilor Rusiei de a extinde războiul, chiar și pe teritoriul Alianței Atlantice, în cazul prăbușirii Ucrainei.

Documentul a fost șters destul de repede de pe siteul oficial, dar în-

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

PREȘEDINTELE POLONIEI, Donald Tusk, a arătat că acțiunile de sabotaj în favoarea Rusiei s-au înmulțit pe teritoriul țării sale (stânga sus). Diplomatul șef al UE, Josep Borrell, a cerut Moscovei să explice de ce a mutat granița maritimă cu Estonia (stânga jos). Rusia ar intenționa să ocupe insula suedeză Gotland pentru a controla Marea Baltică.

grijorările cu privire la adevăratele intenții ale Rusiei au rămas.

Mai ales că, în ziua următoare, un alt eveniment ciudat a avut loc: rușii au mutat, pur și simplu, granița cu Estonia.

La 23 mai, polițiștii de frontieră ruși au îndepărtat 24 din cele 50 de geamanduri de pe râul Narva, care marchează granița și care sunt folosite de nave pentru a naviga în apele estoniene fără a trece pe teritoriul străin.

Diplomatul șef al UE Josep Borrell a cerut Moscovei să explice demarcarea sa unilaterală, dar răspunsul nu a venit. Și nu este greu de imaginat ce s-ar fi întâmplat dacă o navă estoniană ar fi fost „susprinsă" încălcând „frontiera" cu Rusia.

Când umbra șoarecelui pare elefant

Problema acestor provocări din partea Rusiei este că își pot găsi cu greu un răspuns simetric din partea Occidentului.

Nu poți instrumenta, la rândul tău, campanii de dezinformare în Rusia, nu poți pune la cale atacuri cibernetice sau muta unilateral bornele de frontieră.

În plus, acțiunile Rusiei sunt prea „soft" pentru a putea justifica o activare a Articolului 5 din Tratatul NATO, de exemplu, care presupune o punere în pericol a independenței, suveranității și integrității teritoriale a unui membru. Și totuși războiul hibrid este un act de agresiune în sensul propriu al cuvântului.

În 2013, șeful de atunci al Statului Major al Rusiei, generalul Valeri Gherasimov sublinia rolul cel mai important al mijloacelor non-militare.

Rusia înțelege foarte bine că nu își poate permite să dezvolte o forță militară împotriva Occidentului fără a-și asuma riscuri și pierderi colosale. Războiul hibrid o ajută însă să țină în tensiune Occidentul și mai ales să proiecteze asupra acestuia o imagine de forță superioară celei pe care o deține în realitate. N

PROCESUL DE VINDECARE
Oleksandr Androshchuk se uită la gaura de glonț dintr-o fotografie în care apare alături de fratele său. El s-a ascuns în garaj în timp ce rușii îi ocupau casa.

FOTO GETTY

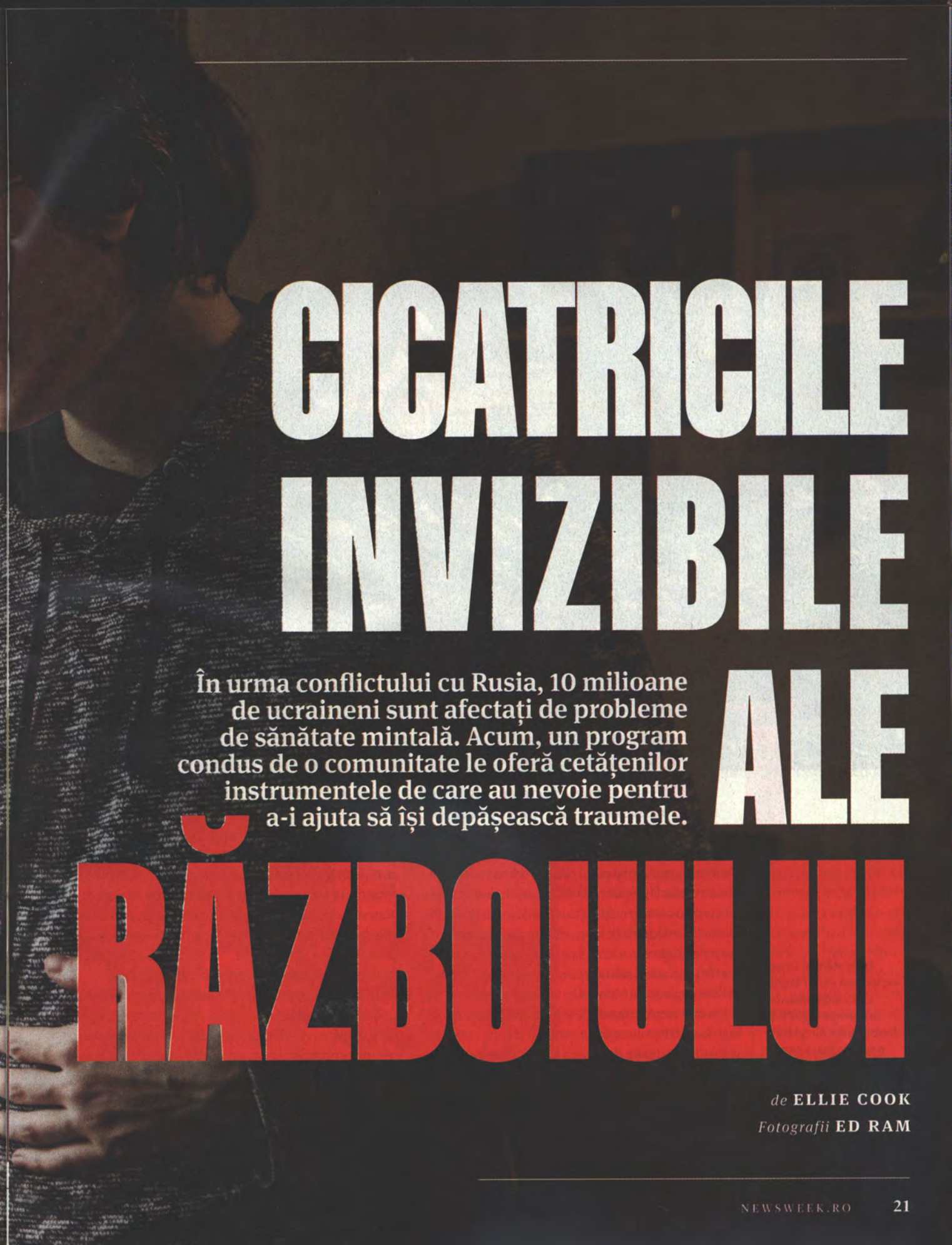

CICATRICILE INVIZIBILE ALE RĂZBOIULUI

În urma conflictului cu Rusia, 10 milioane de ucraineni sunt afectați de probleme de sănătate mintală. Acum, un program condus de o comunitate le oferă cetățenilor instrumentele de care au nevoie pentru a-i ajuta să își depășească traumele.

de **ELLIE COOK**

Fotografii **ED RAM**

COPII ÎN DIFICULTATE
De la stânga: Tinerii explorează dărâmăturile unei clădiri distruse în noiembrie 2022, în Borodyanka, lângă Kiev; o sală de joacă pentru copii la Centrul de tineret din Harkov. Astfel de spații sunt folosite pentru programul de formare a maeștrilor de la Mooli Lahad.

FOTO: FROM LEFT: MAXYM MARUSENKO/NURPHOTO/GETTY; OLEKSANDR LAPSHYN/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY

DE MULTE ORI, CICATRICILE FIZICE ALE invaziei Rusiei din 2022 în Ucraina sunt prezentate în detalii minuțioase - sângele, orașele distruse și clădirile dărâmate sunt vizibile. Cu toate acestea, mai puțin clară, la prima vedere, este povara mentală pe care războiul în curs de desfășurare a provocat-o pentru mulți ucraineni, atât în interiorul granițelor țării măcinate de lupte, cât și în alte părți ale lumii. Se crede că aproape 10 milioane de ucraineni sunt expuși riscului de a suferi sau trăiesc cu o afecțiune mintală, a evaluat Organizația Mondială a Sănătății în martie 2024. „Nevoia în creștere rapidă de servicii de sănătate mintală și de sprijin psihosocial a cerut un răspuns puternic și soluții inovatoare din partea autorităților sanitare", a declarat OMS.

O echipă condusă de profesorul Mooli Lahad, expert israelian în traume, speră să fie o parte din răspunsul la această cerere tot mai mare de sprijin pentru persoanele care se luptă cu tulburarea de stres post-traumatic și cu efectele de durată ale războiului.

Lahad se află în fruntea unui program conceput pentru a oferi cetățenilor obișnuiți instrumentele necesare pentru a-i dota pe ucrainenii dezrădăcinați de viețile lor cu modalități de a face față situației. El speră că un pic de pregătire poate ajuta în mare măsură un număr mare de persoane afectate de traume, în condițiile în care există atât de puțini profesioniști pe deplin calificați care să le ofere ajutor.

„Credem că ceea ce predăm este transferabil", a declarat Lahad pentru *Newsweek*, adăugând că programul său este conceput astfel încât cunoștințele să poată fi transmise de la formatori la cursanți, care apoi preiau ștafeta pentru a împărtăși altora cunoștințele nou dobândite.

Povești de evadare

O parte a efortului se desfășoară în Polonia, în colaborare cu filiala locală a organizației non-profit European Leadership Network. Polonia și-a deschis porțile pentru

refugiații ucraineni la începutul anului 2022, iar aproape un milion de persoane au fugit acolo până la sfârșitul anului 2023. Multe alte milioane au trecut prin această țară pentru a călători mai departe. Deși nu mai sunt în Ucraina, experiența războiului nu a fost lăsată în urmă atunci când au fugit. Acesta este un lucru pe care Beata Zwierzyńska îl știe foarte bine.

Beata a fondat un grup de voluntari din Polonia și Ucraina, în orașul Zduńska Wola, din centrul Poloniei, pentru a-i ajuta pe cei care au scăpat de război. A început cu furnizarea de bunuri de primă necesitate pentru femeile și copiii ucraineni care fugeau de violențe. Beata a făcut apoi parte din grupul de inițiativă care a oferit sprijin psihologic ucrainenilor care sufereau de sindromul de stres post-traumatic.

În primele săptămâni ale conflictului, Beata și colegii ei voluntari care împărțeau provizii ucrainenilor recent sosiți nu au putut distinge simptome de traumă printre vizitatori.

În scurt timp, „am auzit povești complete despre evadarea lor", a declarat Beata, care a participat la programul de pregătire a masteranzilor de la Lahad, pentru *Newsweek*. „Ne-au arătat fotografii ale caselor, [apartamentelor] care au fost distruse sau ale familiilor lor care au fost lăsate în urmă".

În mod crucial, nu avea abilitățile necesare pentru a ajuta dincolo de furnizarea de provizii fizice, a spus ea. Cu toate acestea, după ce a primit pregătirea lui Lahad, „ni s-au deschis ochii", a spus ea.

„Am putut să-i identificăm unul câte unul pe cei afectați, să înțelegem ce se întâmpla și să știm exact care ar trebui să fie reacția noastră", a spus Beata.

Formarea este adaptată, a spus Lahad. Uneori, aceasta înseamnă oferirea unui set de instrumente de resurse pentru începători, iar pentru alții, cum ar fi lucrătorii comunitari sau profesorii de școală, instruirea este concepută pentru a consolida abilitățile pe care le au deja.

Se îmbină teoria cu instruirea practică. Sunt folosiți mentori și supraveghetori, iar totul se bazează în mare parte pe ceea ce el a numit BASIC Ph, un model formulat pentru a ajuta la înțelegerea modului în care oamenii procesează traumele. Modelul se concentrează pe încercarea de a atenua simptomele anxietății și ale traumei, redându-le un sentiment de control asupra vieții lor.

„JOCUL DE-A RĂZBOIUL POATE AJUTA COPIII MAI MICI, DAR, DACĂ JOCUL DEVINE VIOLENT, ACESTA ESTE UN SEMN DE VIOLENȚĂ, UN SEMN AL TRAUMEI COPIILOR SAU POATE CHIAR AL SINDROMULUI DE STRES POST-TRAUMATIC"

Procesul de grup

Cu toate acestea, modelul trebuie să țină cont de câteva considerente cheie. Tratamentele actuale pentru stresul post-traumatic sunt construite pe tratarea individuală a afecțiunii, a spus Lahad. Prin urmare, programul implementat de echipa lui Lahad încearcă să găsească o modalitate de a oferi un pic de confort mai multor persoane, deodată. O metodă este folosirea artelor într-un studio deschis; o altă metodă este o tehnică cunoscută sub numele de „teatru playback". Aceasta se concentrează pe reconstituirea unor experiențe trăite, folosind adesea actori profesioniști, iar participanții pot modifica producția ca parte a călătoriei lor terapeutice.

„Ei dobândesc controlul asupra poveștii prin acest proces, iar acesta este un proces de grup", a spus Lahad. „Dar mai sunt încă multe de dezvoltat la nivel de grup, din cauza numărului de persoane care au nevoie de sprijin".

CEI MICI SUNT MAI PUȚIN PREDISPUȘI LA FLASHBACK-URI DE TRAUMA INSTANTANEU...

FOTO: DIEGO FEDELE/GETTY

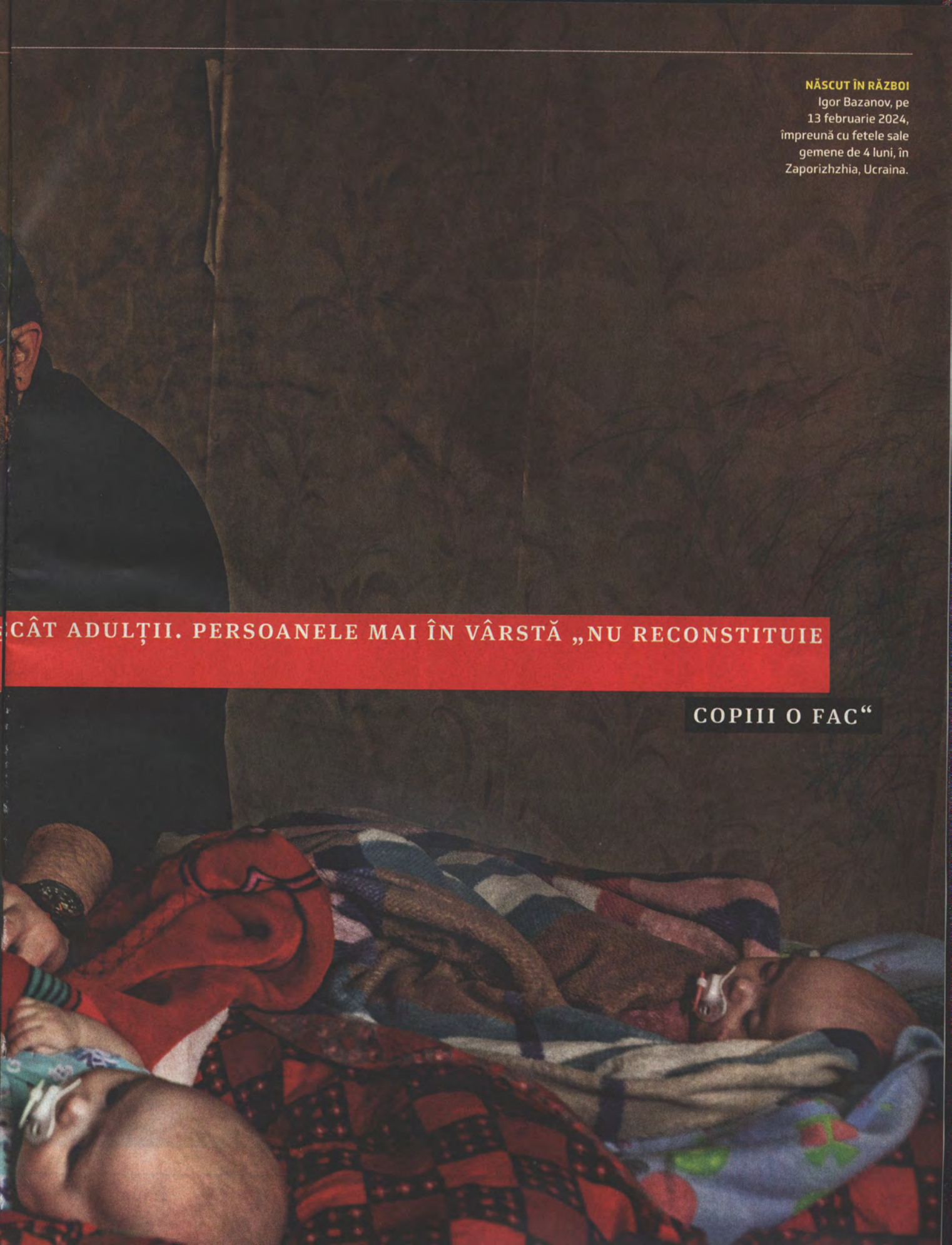

NĂSCUT ÎN RĂZBOI
Igor Bazanov, pe 13 februarie 2024, împreună cu fetele sale gemene de 4 luni, în Zaporizhzhia, Ucraina.

CÂT ADULȚII. PERSOANELE MAI ÎN VÂRSTĂ „NU RECONSTITUIE

COPIII O FAC“

Lahad și echipa sa plănuiesc, de asemenea, mai multe tratamente online pentru a extinde rețeaua de influență. Lipsa de personalizare, de contact direct de la persoană la persoană, este un dezavantaj, recunoaște Lahad, dar este mai bine decât nimic. „Probabil că va fi unul dintre lucrurile pe care va trebui să le folosim în zilele noastre, având în vedere numărul mare de persoane care suferă", a spus Lahad.

O altă problemă care se ridică este că o abordare unică trebuie să recunoască faptul că persoanele în vârstă ar putea reacționa diferit față de copii. Tinerii sunt mai puțin predispuși la flashback-uri decât adulții, a spus Lahad. Persoanele în vârstă „nu reconstituie trauma instantaneu", a continuat el. „Copiii o fac".

EXPERIENȚE ÎMPĂRTĂȘITE
În sensul acelor de ceasornic, de jos în stânga:: O femeie înlăcrimată în zona de excludere de la Cernobîl; organizația caritabilă Repair Together curăță molozul; Oleksandr Sapozhnikov trăiește într-un buncăr al unei fabrici; o ceremonie pentru soldatul „Erou al Ucrainei" Dmytro Kotsiubailo; un cuplu la un centru de maternitate din Ucraina; o mănăstire poloneză care a găzduit 80 de ucraineni.

Acest lucru se întâmpla frecvent, și-a amintit Beata. Jocul de-a războiul poate ajuta copiii mai mici, a spus ea, dar dacă jocul devine violent, „acesta este un semn al traumei copiilor, sau poate chiar PTSD", a spus ea.

Ajutarea reciprocă

În cadrul programului lui Lahad, există în prezent aproximativ 45 de formatori în Polonia și același număr în Ucraina, cu un total de puțin sub 7.000 de participanți în cele două țări.

Pentru unii formatori, dorința de a se alătura vine din recunoașterea unor istorii distincte, dar legate între ele.

Khaleda Naseer, o fostă angajată a Organizației Națiunilor Unite care a trăit și a lucrat în capitala afgană Kabul,

a crescut în umbra conflictului și a vărsării de sânge care a urmărit Afganistanul la sfârșitul secolului XX.

În prezent, ea trăiește în Polonia împreună cu familia sa și descrie în mod viu rănile psihice pe care ciocnirile violente le-au provocat ei și rudelor apropiate. „M-am născut în război", a declarat ea pentru *Newsweek*. „Nu am știut cum arată pacea", a spus ea, devenind vizibil emoționată. La ani de zile după copilărie, Khaleda este o altă participantă entuziastă la programul lui Lahad. Ajutorul acordat altora a ajutat-o în propria călătorie printre traume. Când vorbim despre Ucraina, tulburarea de stres post-traumatic este un termen doar parțial relevant. Războiul este încă în desfășurare - evenimentul traumatic nu s-a încheiat cu adevărat. Terapia trebuie să se concentreze pe a-i învăța pe ucraineni cum să facă față traumei repetitive, tratând-o ca pe un eveniment recurent, a spus Lahad. „Trebuie să îi înveți diverse metode de a trăi alături de o amenințare", a spus el. „Acesta este un lucru care reprezintă o adevărată provocare".

Programul, prin natura sa, recrutează și participanți ucraineni. Speranța este ca aceștia să poată prelua abilitățile de a „menține viața în ciuda a ceea ce se întâmplă", fie că este vorba de stres, bombardament sau criză, a spus Lahad. Și apoi, a adăugat el, le vor transmite mai departe.

„EI POT PĂRĂSI RĂZBOIUL LOR, POT PĂRĂSI UCRAINA, DAR NU SE POT PĂRĂSI PE EI ÎNȘIȘI"

FOTO DIN STÂNGA: TOP ROW: SERHII MYKHALCHUK/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY; MYKHAYLO PALINCHAK/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY; OLEKSANDRA NOVOSEL/SUSPILNE UKRAINE/JSC „UA:PBC"/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY; IVAN DOBRONOSOV/GLOBAL IMAGES UKRAINE/GETTY; CHRIS MCGRATH/GETTY; OMAR MARQUES/GETTY

Povara stigmatizării

Ucraina a început propriul său efort pentru tratamentul sănătății mintale. Prima doamnă a Ucrainei, Olena Zelenska, și-a petrecut anii războiului militând pentru conștientizarea sănătății mintale. Mai mult, în Ucraina au apărut o serie de inițiative pentru a susține accesul la serviciile de sănătate mintală.

Acestea sunt extrem de necesare. Mai mult de o cincime dintre persoanele care au trecut prin războaie și conflicte în ultimul deceniu suferă de depresie, anxietate, tulburare de stres post-traumatic, tulburare bipolară sau schizofrenie, potrivit OMS.

„Anterior, serviciile de sănătate mintală erau furnizate în instituțiile medicale din marile orașe", a declarat Zelenska, în iulie 2023. „Dar acestea purtau o povară grea de stigmă. Era o medicină punitivă și coercitivă. Trebuie să schimbăm atitudinea față de sănătatea mintală și să aducem serviciul mai aproape de consumator".

Prima doamnă a Ucrainei a găzduit, de asemenea, un summit privind sănătatea mintală în capitala ucraineană, în septembrie 2023, pentru a aprofunda „problema tot mai mare a stării de sănătate mintală a națiunii ucrainene". În Ucraina și în alte părți, recunoașterea unei nevoi profunde există. Pentru cei din afara granițelor Ucrainei, există o înțelegere a faptului că reverberațiile mai puțin evidente ale războiului afectează încă mii de oameni și că activitatea trebuie să continue pentru a oferi o mână de ajutor tuturor celor care o doresc. „Ei pot părăsi războiul lor, pot părăsi Ucraina, dar nu se pot părăsi pe ei înșiși", a spus Khaleda.

AMENINȚAREA RUSIEI PENTRU LUME

În timp ce Vladimir Putin începe un al cincilea mandat de președinte al națiunii, cât de sigure sunt celelalte țări în fața liderului de la Kremlin?

PUTIN ESTE UN TIP RĂU. DAR EL NU ESTE SINUCIGAȘ. INVADAREA UNEI ȚĂRI NATO NU FACE PARTE DIN AGENDA SA

de **REBEKAH KOFFLER**

Motivul principal pentru care continuăm să trimitem miliarde de dolari în numerar și armament în Ucraina, pentru ceea ce devine în mod clar un alt Afganistan, este că, dacă nu o facem, Vladimir Putin va mărșălui prin Europa, invadând o țară NATO, cum ar fi Polonia, sau una din Balcani. În acest caz, SUA ar trebui să desfășoare forțe armate pentru a lupta împotriva rușilor pentru a-i apăra pe europeni. Acestea sunt subiectele de discuție pe care politicienii din establishmentul de la Washington și colegii din mass-media le folosesc pentru a convinge poporul american să continue să se despartă de banii lor greu câștigați. Chiar și speakerul Mike Johnson, care, în calitate de congresman de dreapta, s-a opus finanțării efortului de război al Ucrainei, a semnat recent un alt pachet masiv de ajutor extern, în valoare de 95 de miliarde de dolari, din care cea mai mare parte este destinată Kievului.

„Cred că Vladimir Putin ar continua să mărșăluiască prin Europa dacă i s-ar permite", a declarat Johnson, justificând cheltuirea a încă 61 de miliarde de dolari pentru ceea ce analiștii serioși evaluează ca fiind un război imposibil de câștigat. „Cred că ar putea merge în Balcani în continuare. Cred că ar putea avea o confruntare cu Polonia sau cu unul dintre aliații noștri din NATO", a afirmat Johnson. Dar oare este adevărat? Dovezile indică faptul că această justificare pentru epuizarea Trezoreriei [americane] și a arsenalului de arme reprezintă o lipsă de înțelegere a gândirii lui Putin și a strategiei de securitate a Rusiei - și incompetența aparatului nostru de securitate națională. În cel mai rău caz, este o minciună servită poporului american pentru un alt motiv. Iată de ce este foarte puțin probabil ca Putin să invadeze o națiune NATO. Mulți din Occident îl văd pe Putin ca pe un dictator nesăbuit cu ambiții imperiale. În calitate de persoană care și-a petrecut cariera în domeniul serviciilor de informații studiind și analizând gândirea lui Putin, precum și doctrina de luptă și strategia de securitate a Rusiei, sunt aici pentru a spune că, deși Putin este un dictator rus tipic, el este în întregime rațional. Putin a invadat Ucraina pentru a impune versiunea sa a Doctrinei Monroe, pentru a împiedica Ucraina să adere la NATO și pentru a restabili zona tampon strategică pe care Rusia s-a bazat pentru securitatea sa timp de secole. Niciun comandant militar sănătos la cap nu ar permite ca o alianță adversă să se situeze de-a lungul a peste 1.000 de mile de graniță. Putin nu a ținut niciodată secret care sunt obiectivele sale pentru Ucraina, precum și pentru alte foste state sovietice, cum ar fi Belarus, Moldova și Georgia. În fiecare discurs public sau scris, omul forte de la Kremlin a declarat în mod clar că națiunile post-sovietice, inclusiv Ucraina, reprezentau o „linie roșie" pentru influența occidentală; acceptarea lor în NATO ar însemna să treacă această linie din punctul de vedere al Rusiei. Mai mult, fiecare document de planificare strategică al Federației Ruse, cum ar fi Conceptul de politică externă, Strategia de securitate națională, Doctrina militară și altele asemenea, în fiecare iterație din 2000 și, în unele cazuri, din 1993, codifică obiectivele strategice ale Moscovei de reintegrare a vecinilor post-sovietici într-o alianță supranațională pe care Moscova o numește Uniunea Eurasiatică. În schimb, niciun plan de „integrare" sau de cucerire prin

FOTO DIN STÂNGA SUS: REBEKAH KOFFLER; NATALIA KOLESNIKOVA/POOL/AFP/GETTY; WOJTEK RADWANSKI/AFP/GETTY

ÎN APĂRARE De la stânga: Președintele rus Vladimir Putin; forțele armate ale Poloniei găzduiesc alte țări pe 4 martie 2024, la Korzeniewo, pentru Steadfast Defender 24, un exercițiu militar al NATO care demonstrează capacitatea sa de a-și apăra teritoriul. Koffler a declarat că invadarea unei țări NATO nu face parte din planurile lui Putin.

forță a unei națiuni membre NATO nu a fost declarat în niciun document doctrinar oficial rusesc sau în discursurile oficiale rostite de Putin sau de Kremlin. În calitate de fost ofițer al Agenției de Informații a Apărării și unul dintre cei trei analiști de top ai Doctrinei și Strategiei Rusiei care au lucrat cu Serviciul Național Clandestin al CIA, am avut acces la cele mai sensibile informații - inclusiv la informații Top Secret, cu subcompartimente cu cuvinte de cod și dungi roșii care indică „for President's Eyes Only". Nu există au informații care să dezvăluie sau să sugereze că Putin avea planuri asupra Europei dincolo de statele post-sovietice. Am desfășurat mai multe jocuri de război simulând un război Rusia-SUA/NATO și, în toate scenariile, un conflict local între Rusia și vecinul său post-sovietic a escaladat într-un război cu SUA și NATO. Niciunul nu a inclus faptul ca Rusia să atace o țară NATO pe care nu o considera ca făcând parte din zona sa tampon strategică. De fapt, niciuna dintre evaluările anuale ale amenințărilor Comunității de Informații care sunt publicate la nivel neclasificat de către Biroul Directorului de Informații Naționale, inclusiv cea pentru 2024, nu include o analiză care să sugereze că Putin ar invada un membru NATO. Dacă ar exista astfel de informații, puteți fi siguri că ar fi declasificate imediat. Nu ar vrea puterea să fie de acord ca poporul american să continue să finanțeze un alt război pentru totdeauna? Agențiile de informații, în ultimii ani, au declasificat în mod obișnuit chiar și informații extrem de sensibile, dacă acestea servesc scopurilor clasei politice. De asemenea, acestea scurg în mod obișnuit informații către mass-media de stânga, cum ar fi *The Washington Post* și *The New York Times*. Dimpotrivă, mai multe evaluări ale serviciilor de informații americane contrazic narațiunea establishmentului de la Washington potrivit căreia Putin ar invada un membru NATO. O invazie a unei țări NATO ar declanșa, fără îndoială, Articolul 5, care ar necesita desfășurarea de forțe NATO pentru a apăra membrul NATO invadat. Afirmațiile conform cărora Putin ar dori un război cu NATO pe mâna sa sunt contestate fără echivoc de următoarea afirmație din Evaluarea anuală a amenințărilor din 2024 a Comunității de informații care spune că „Rusia aproape sigur nu dorește un conflict militar direct cu forțele SUA și NATO și va continua activitatea asimetrică sub ceea ce calculează a fi pragul unui conflict militar la nivel global". Următoarele extrase din evaluarea din 2024 infirmă în totalitate ideea că Rusia are capacitatea militară și economică de a invada o țară NATO, declanșând un război cu NATO: „Rusia a suferit mai multe pierderi militare decât oricând după cel de-Al Doilea Război Mondial - aproximativ 300.000 de victime și mii de tancuri și vehicule blindate de luptă". „Forțele militare ale Moscovei se vor confrunta cu o recuperare de mai mulți ani după ce au suferit pierderi importante de echipamente și personal în timpul conflictului din Ucraina". „Armata rusă s-a confruntat și va continua să se confrunte cu probleme legate de uzură, deficit de personal și probleme de moral".

„PIB-ul Rusiei se află pe o traiectorie de creștere modestă în 2024, dar competitivitatea sa pe termen mai lung a scăzut în comparație cu perspectivele de dinainte de război".

În cele din urmă, liderii SUA și ai NATO știau încă din 2013, și posibil mai devreme,

despre planurile lui Putin de a restabili perimetrul strategic de securitate al Rusiei. În calitate de fost înalt funcționar în cadrul Comunității de informații a SUA, am informat de mai multe ori personalul de securitate națională de la Casa Albă al președintelui Obama cu privire la planurile lui Vladimir Putin și la strategia de luptă a Rusiei. De asemenea, am informat nenumărați comandanți militari americani de top și oficiali ai Pentagonului, precum și miniștri și lideri militari ai NATO, inclusiv cu câteva luni înainte de invazia lui Putin din Crimeea, în anul 2014.

În calitate de vicepreședinte la acea vreme, persoana de contact în ceea ce privește politica ucraineană și arhitectul strategiei eșuate de „resetare" a Rusiei, Joe Biden trebuia să fie pus la curent cu aceste informări. Dacă cineva din conducerea superioară a SUA și a NATO a crezut că Putin va invada o țară NATO, de ce nu și-au sporit cheltuielile de apărare înainte de atacul Rusiei asupra Ucrainei din 2022? Până în prezent, majoritatea națiunilor NATO nu reușesc să cheltuiască pentru apărare 2% din linia directoare a PIB-ului.

Putin este în mod clar un dictator rus tipic și un tip rău. Dar el nu este sinucigaș. Invadarea unei țări NATO nu face parte din agenda sa. Dacă elitele de la Washington sunt hotărâte să continue să finanțeze un alt război veșnic, sărăcind americanii de rând, în timp ce inflația face ravagii în patria noastră, ar trebui să aleagă o scuză mai inteligentă.

➤ **Rebekah Koffler** *este analist de informații militare strategice și editorialist independent. Ea este gazda podcastului* Censored But Not Silenced *și autoarea cărților* Putin's Playbook (Regnery) *și* American Bolsheviks: The Persecution of Donald Trump and the Sovietization of America *(Post Hill Press, noiembrie). Urmăriți-o pe X @rebekah0132. Opiniile exprimate în acest articol aparțin scriitorului.*

OCCIDENTUL AR TREBUI SĂ DEPUNĂ TOATE EFORTURILE PENTRU A FACE RUSIA SĂ PLĂTEASCĂ CEL MAI MARE PREȚ POSIBIL PENTRU COMPORTAMENTUL SĂU AGRESIV

de **AKAKI DVALI**

Invazia pe scară largă a Rusiei în Ucraina în februarie 2022 a trezit cele mai rele amintiri pentru georgieni. Dacă planul președintelui rus Vladimir Putin de a cuceri Kievul în câteva zile ar fi avut succes, Georgia, situată în regiunea Caucazului, ar fi fost supusă unui risc enorm de a se aștepta la același lucru. Din fericire, acest lucru nu s-a întâmplat, datorită rezilienței surprinzătoare a Ucrainei și a schimbării radicale a politicii occidentale privind Rusia - de la împăcare, la responsabilitate.

De la preluarea puterii în 1999, Putin a aspirat să consolideze dominația Rusiei asupra fostului spațiu sovietic, din cauza obsesiei sale maniacale cu convingerea că prăbușirea Uniunii Sovietice a fost o mare înfrângere. El a fost deosebit de ostil față de Georgia, Ucraina și Moldova, care au căutat să se integreze în sistemele politice, economice și de securitate occidentale.

Georgia a fost prima care a experimentat agresiunea pe scară largă a Rusiei în 2008. Putin a luat în vizor Georgia pentru aspirațiile sale la NATO și la Uniunea Europeană și pentru reformele sale democratice și instituționale remarcabile, pe care Putin le-a considerat ca fiind o deviere a Georgiei de pe orbita rusă. Comportamentul agresiv al Rusiei în vecinătatea sa de-a lungul anilor a fost, în parte, un rezultat al răspunsului slab al Occidentului la imperialismul rusesc. Chiar dacă, în 2008, Putin a cedat presiunilor occidentale pentru a-și opri marșul asupra capitalei georgiene, Rusia nu s-a

confruntat niciodată cu nicio responsabilitate pentru invazia și ocuparea ilegală a celor două regiuni ale Georgiei, Abhazia și Osetia de Sud. La scurt timp după război, Occidentul a revenit la afaceri ca de obicei cu Rusia. O astfel de abordare, care semăna cu politica de împăcare din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, nu a ajutat la evitarea comportamentului agresiv al Rusiei. Dimpotrivă, l-a încurajat pe Putin să continue să comită alte infracțiuni nerușinate, cum ar fi anexarea peninsulei Crimeea în 2014 și purtarea de război aie prin procură în regiunea Donbas, din Ucraina.

Invadarea Georgiei de către Putin în 2008 a avut loc la patru luni după ce NATO a refuzat Planul de acțiune pentru aderarea Georgiei și Ucrainei în summitul său de la București, din aprilie 2008. La summit, într-un efort de a-l liniști pe Putin, Franța și Germania, împreună cu alte câteva națiuni din UE, s-au opus cu veto deciziei MAP, în ciuda sprijinului acordat de majoritatea membrilor NATO. Putin a considerat acest refuz ca fiind recunoașterea de către Occident a „sferelor de influență" ale Rusiei, ceea ce l-a încurajat doar patru luni mai târziu să mărșăluiască pe teritoriul Georgiei.

Aceasta a fost o ilustrare clară a costului pentru împăcarea lui Putin, dar va mai dura încă 14 ani pentru ca multe națiuni occidentale să realizeze acest lucru.

În 2008, Putin nu a reușit să își atingă obiectivul principal de a răsturna un guvern ales în mod democratic și de a schimba cursul politicii externe a Georgiei. Prin urmare, de la războiul din 2008, Georgia a fost expusă unui risc sporit de agresiune recurentă a Rusiei, mai ales că georgienii nu și-au schimbat niciodată obiectivul de integrare în UE și NATO.

Invazia Rusiei în Ucraina în 2022 a reprezentat un punct de cotitură în multe privințe. Cel mai important, războiul a trezit Occidentul și a declanșat o unitate fără precedent a națiunilor democratice în ceea ce privește responsabilitatea Rusiei. Occidentul și-a dat seama în sfârșit că orice altă liniștire a Kremlinului ar fi în detrimentul ordinii internaționale bazate pe reguli. Deși tardivă, această schimbare de politică a Occidentului are potențialul de a limita imperialismul Rusiei și viitorul comportament agresiv al acesteia. Este pentru prima dată când Rusia a plătit un preț greu pentru agresiunea sa, cu o reputație globală afectată, pierderi militare enorme, o economie slăbită și regrese geopolitice.

Această situație reduce semnificativ riscul iminent al unei agresiuni recurente a Rusiei împotriva Georgiei, cel puțin pentru moment. În primul rând, Putin știe deja că oricare dintre următoarele sale agresiuni va avea consecințe enorme pentru Rusia. În plus, Putin pur și simplu nu își poate permite un alt război în timp ce rezistența ucraineană contestă semnificativ efortul său de război în Ucraina. Astăzi, Putin se află în modul de control al daunelor pentru a salva aparențele pe plan intern și global, precum și pentru a evita orice provocări la adresa puterii sale și a stabilității interne din Rusia.

După ce războiul din Ucraina se va încheia, Occidentul va trebui să abordeze imperialismul și comportamentul agresiv al Rusiei cu unitate, consecvență și reziliență continuă. Occidentul nu ar trebui să slăbească prin niciun mijloc poziția față de jignirile Rusiei și ar trebui să depună toate eforturile pentru a face Moscova să plătească cel mai mare preț posibil pentru comportamentul său agresiv.

Această abordare a Occidentului este, de asemenea, esențială pentru a salva Georgia de oricare dintre agresiunile potențiale ale lui Putin. Occidentul ar trebui, în sfârșit, să prindă curaj și să accelereze procesul de integrare a Georgiei în UE și NATO, alături de cel al altor țări aspirante. Politica de liniștire a Rusiei trebuie să ia sfârșit. Dacă Occidentul ar fi făcut acest lucru mai devreme, am fi putut evita agresiunile din 2008, 2014 și 2022, împreună cu consecințele lor globale devastatoare.

➤ **Akaki Dvali** *este consilier superior la Misiunea Permanentă a Georgiei pe lângă Organizația Națiunilor Unite din New York. Opiniile exprimate în acest articol aparțin autorului.*

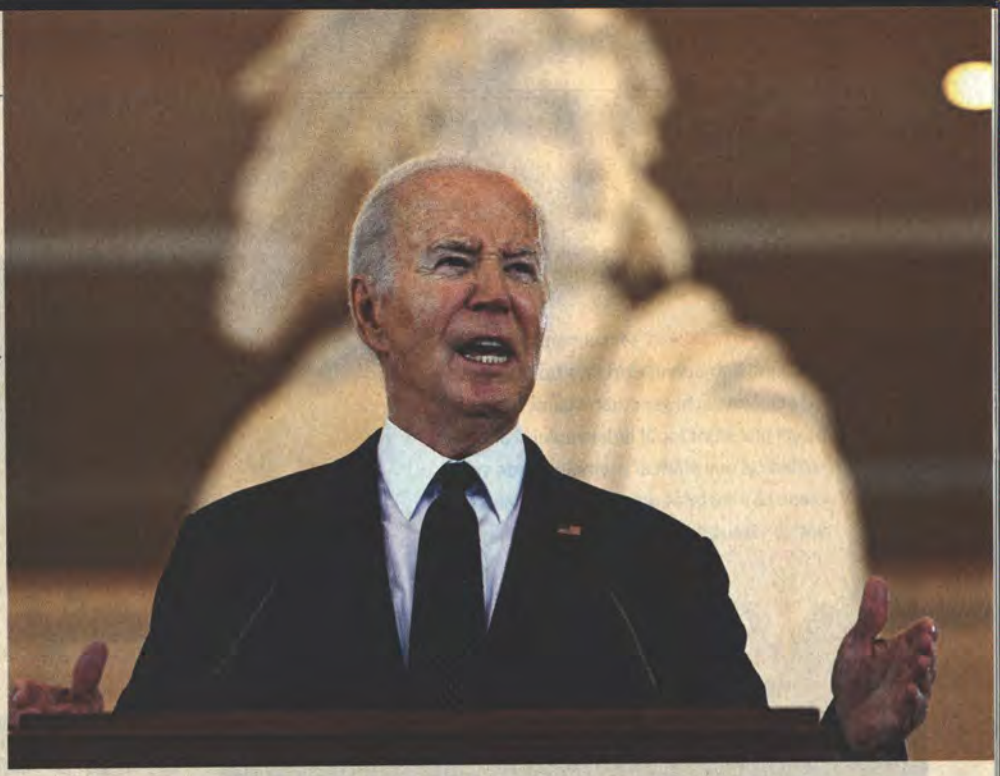

LA CURENT **De la stânga la dreapta: O clădire rezidențială distrusă, fotografiată în aprilie 2022, în Borodyanka, Ucraina; Joe Biden, fotografiat pe 7 mai 2024, a fost persoana „de încredere" în ceea ce privește politica privind Ucraina în timpul președinției lui Obama. Rebekah Koffler a informat oficialii cu privire la planurile și strategia Rusiei în această perioadă.**

FOTO DIN STÂNGA SUS: AKAKI DVALI; NICOLAS GARCIA/AFP/GETTY; BRENDAN SMIALOWSKI/AFP/GETTY

TERITORIU DISPUTAT Musulmanii se roagă în timpul Ramadanului în fața Domului Stâncii - un vechi sanctuar islamic construit pe cel mai sfânt loc al iudaismului și al treilea cel mai sfânt al Islamului, unde se crede că s-au aflat două temple evreiești antice - Ierusalim, pe 29 martie 2024.

ANADOLU/GETTY

ORIENTUL MIJLOCIU

Vaci roșii, Gaza și sfârșitul lumii

În timp ce războiul dintre Israel și Hamas continuă, mișcarea celui de-al Treilea Templu își intensifică încercarea de a revendica un loc sfânt contestat din Ierusalim, care găzduiește în prezent vechi sanctuare islamice.

de **MATTHEW TOSTEVIN**

SE SPUNE CĂ AICI A ÎNCEPUT LUMEA și poate că aici se va sfârși. Adevăratul epicentru al războiului din Țara Sfântă nu este Fâșia Gaza devastată, aflată sub asalt israelian de când raidul sângeros al Hamas din octombrie anul trecut a declanșat cel mai sângeros conflict din regiune din ultimele decenii. Este la câteva zeci de kilometri distanță, în Ierusalim, pe cel mai sfânt și mai aprig disputat vârf de deal de pe Pământ.

Războiul a sporit tensiunile religioase și a dat un nou impuls unui grup de evrei și aliaților lor creștini evanghelici care sunt hotărâți să reconstruiască un templu antic acolo unde acum se află sanctuare islamice vechi de un mileniu - o sugestie care stârnește oroarea nu numai a palestinienilor și a musulmanilor din întreaga lume, ci și a multor evrei din Israel și de pe tot mapamondul, precum și a celor care doresc să facă pace în Orientul Mijlociu.

Susținătorii celui de-al Treilea Templu s-au pregătit pentru ziua în care templul va putea fi reconstruit, cu vaci roșii certificate rabinic și trimise din Texas pentru a fi folosite în ritualurile de purificare a sacrificiilor. Proiectele arhitecturale sunt toate gata, în conformitate cu descrierile biblice detaliate. Robele au fost țesute și ustensilele au fost asamblate conform specificațiilor biblice pentru ceremoniile de la templul planificat.

Susținătorii evreilor mesianici cred că reconstruirea templului, în loc să fie divizatoare, ar îndeplini profeția biblică de a aduce o eră de pace, templul fiind „o casă de rugăciune pentru toate națiunile". Susținătorii creștini, între timp, cred că ar fi un pas important spre a doua venire a lui Iisus și o ultimă bătălie apocaliptică cu Anticristul.

„Războinicii noștri sfinți care luptă în Gaza luptă, de fapt, pentru construirea Templului", a declarat recent un lider religios evreu cu ocazia unei vizite controversate la locul unde se crede că au fost construite două temple evreiești anterioare din Ierusalim.

Stând în fața Domului Stâncii, sanctuarul islamic strălucitor care se află de peste 1.300 de ani în același loc contestat, Marina Sokol, o mamă israeliană al cărei fiu a fost ucis luptând împotriva Hamas în Gaza, a proclamat: „Războiul pe care îl purtăm este un război pentru Muntele Templului".

În războiul lor de a distruge Israelul și de a-l înlocui cu un stat islamic, liderii Hamas se bazează, de asemenea, cu ușurință pe simbolismul Ierusalimului și al Muntelui Templului, cunoscut de musulmani sub numele de Haram al-Sharif (Nobilul Sanctuar). Acesta este al treilea cel mai sfânt loc în Islam, cu Moscheea Al-Aqsa. Dar este și cel mai sfânt loc în iudaism. „Această rundă de conflict este purtată de rezistență sub

numele de «Potopul Al-Aqsa». Nu este de dragul Gazei sau al Cisiordaniei, ci mai degrabă de dragul Ierusalimului și al Al-Aqsa", a declarat pentru *Newsweek* purtătorul de cuvânt al Hamas, Bassem Naim.

Hamas a ucis aproximativ 1.200 de israelieni și a răpit peste 200 în atacul fără precedent din 7 octombrie, potrivit cifrelor israeliene. Ofensiva israeliană care a urmat împotriva Hamas a ucis până în prezent peste 32.000 de palestinieni în Gaza, potrivit autorităților Hamas de acolo. Acestea nu spun câți dintre aceștia erau combatanți. Israelul spune că cel puțin 13.000 dintre ei au fost.

Semnificație istorică

Hamas a pus de mult timp lupta împotriva „iudaizării" locurilor sfinte pe lista sa de motive pentru a căuta să distrugă Israelul.

În timpul lunii sfinte a Ramadanului, liderii Hamas i-au îndemnat din nou pe palestinieni să se adune la locul sfânt de 36 de hectare, scena unor confruntări frecvente în trecut, și scânteia pentru violențe mai ample. Israelul a restricționat numărul de credincioși în numele unor motive de securitate, atrăgând plângeri din partea palestinienilor care au privit tratamentul ca nedrept și au acuzat încălcarea unor acorduri de lungă durată.

Guvernul israelian și-a stabilit trei obiective de război în Gaza: distrugerea Hamas, aducerea acasă a ostaticilor rămași și asigurarea faptului că fâșia nu mai poate reprezenta o amenințare - obiective care se bucură de un sprijin larg în rândul evreilor israelieni. Dar speranța că acest conflict ar putea fi un pas spre reconstruirea templului rezonează și pentru susținătorii celui de-al Treilea Templu, care fac parte dintr-o facțiune care a câștigat putere sub guvernul de dreapta al premierului Benjamin Netanyahu.

„Templul Sfânt - acum, mai mult ca niciodată!", se arată într-o postare pe rețelele sociale a Institutului Templului, unul dintre principalele grupuri care încearcă să promoveze interesul pentru reconstruire.

„Musulmanii înțeleg corect semnificația istorică și religioasă a Muntelui Templului pentru poporul evreu... De fapt, războiul din Gaza este în mare măsură un război pentru Muntele Templului".

„Așteptăm cu toții, cu nerăbdare, ziua de după ce Israelul va învinge toți dușmanii noștri. Construirea Templului Sfânt, «o casă de rugăciune pentru toate națiunile» (Isaia 56:7), este singurul plan de pace care poate reuși!", a declarat institutul, despre care s-a raportat că în trecut s-a bucurat de unele fonduri de la stat, dar care spune că nu mai primește. „Musulmanii înțeleg corect semnificația istorică și religioasă a Muntelui Templului pentru poporul evreu și își concentrează istoria pe Muntele Templului", a declarat pentru *Newsweek* Yitzchak Reuven, directorul departamentului internațional al Institutului Templului. „De fapt, războiul din Gaza este în mare măsură un război pentru Muntele Templului".

Un purtător de cuvânt al guvernului israelian a luat la cunoștință întrebările adresate de *Newsweek*, dar nu a răspuns până la ora publicării.

Pentru palestinieni, activitatea religioasă evreiască în creștere la acest

FOTO: FROM LEFT: MENAHEM KAHANA/AFP/GETTY; DAVID DEE DELGADO/GETTY

APROPIEREA credincioșilor evrei de la Zidul de Vest pe 2 octombrie, cu vedere spre Domul Stâncii - construit pe dealul cunoscut atât ca Muntele Templului, cât și ca Nobilul Sanctuar.

loc este deja un pas spre cataclism. „Acestea sunt seminţele conflictului şi seminţele tipului de foc care ar putea arde întregul Orient Mijlociu", a declarat pentru *Newsweek* academicianul palestinian Adnan Joulani. „Aceasta este cea mai periculoasă parcelă de teren cu care să te joci".

Autoritatea Palestiniană, care administrează părţi din Cisiordania ocupată de Israel şi care doreşte un stat alături de Israel, nu a răspuns la o solicitare de comentarii.

Potrivit tradiţiei evreieşti, locul cunoscut sub numele de Muntele Moriah este locul unde a fost creată lumea. Acesta a fost locul unde Avraam şi-a oferit fiul ca sacrificiu. Pentru evrei şi creştini, acel fiu a fost Isaac, în timp ce majoritatea surselor musulmane spun că a fost Ismael.

Aici a fost locul în care regele Solomon a construit Primul Templu, distrus de babilonieni în 586 î.Hr. Se crede că cel de-al Doilea Templu a fost construit 70 de ani mai târziu - templul din care creştinii cred că Iisus i-a alungat pe schimbătorii de bani. Acel templu a fost distrus de romani în anul 70 d.Hr.

Binecunoscutul Zid de Vest este o porţiune a acelui deal, cunoscut de evrei ca Muntele Templului. Aici se crede că s-au ridicat cele două temple. Acum este locul unde se află piaţa pe care au fost construite atât Moscheea Al Aqsa, cât şi Domul Stâncii.

Pentru musulmani, locul este cel în care Mahomed a făcut o călătorie miraculoasă, pe timp de noapte, înainte de a se înălţa la cer. Mahomed şi primii săi adepţi s-au întors aici pentru rugăciune înainte de a se întoarce la Mecca. Cupola Stâncii a fost construită la puţin peste 50 de ani după moartea lui Mahomed, în anul 632 d.Hr. În Evul Mediu, unii musulmani, evrei şi creştini credeau că structura cu domuri aurii şi cu faianţă elaborată era de fapt Templul lui Solomon.

ŢINTA Gilad Erdan, ambasadorul Israelului la ONU, arată imagini cu rachete Hamas asupra Domului Stâncii în timp ce vorbeşte în Consiliul de Securitate al ONU luna trecută, la New York.

Excepţii

Un apel la reconstruirea templului face parte din rugăciunile zilnice ale evreilor religioşi. Dar cei care caută în mod activ să facă acest lucru fac parte dintr-o mişcare naţionalistă religioasă care consideră că Dumnezeu le-a dat dreptul asupra întregului teritoriu de la râul Iordan până la Marea Mediterană. Este o credinţă care a contribuit la colonizarea Cisiordaniei ocupate de la Războiul din 1967 din Orientul Mijlociu. Fiind încă o minoritate, susţinătorii celui de-al Treilea Templu au luat avânt pe măsură ce politica israeliană a virat spre dreapta religioasă sub conducerea lui Netanyahu.

„Mişcarea celui de-al Treilea Templu are multă putere. Sunt în guvern, au mult sprijin, ceea ce nu au mai avut niciodată înainte", a declarat Yonatan Mizrachi de la grupul Peace Now, parte a unei mişcări de pace de stânga, cândva influentă, care a fost la rândul ei împinsă spre periferia politicii, în special de la atacul Hamas. „În urmă cu 20 de ani, chiar şi coloniştii încercau să evite să se ocupe de Muntele Templului/Haram al-Sharif. Erau doar câţiva oameni, câteva zeci, iar astăzi vorbim despre o mişcare", a declarat el pentru *Newsweek*. „O mişcare foarte zgomotoasă, dar care este tot o minoritate".

În afara Israelului, mişcarea are puţină tracţiune.

„În primul rând, 90 la sută dintre evreii americani nu au conceptul unui al treilea templu în mod tradiţional", a declarat rabinul Asher Lopatin, director de relaţii comunitare la Federaţia Evreiască din Greater Ann Arbor, Michigan. „Celelalte 10 procente care sunt ortodocşi sau tradiţionalişti sunt aproape în totalitate de părere că cel de-al Treilea Templu va fi reconstruit doar după ce va veni Mashiach (Mesia) şi va fi pace în lume", a declarat el pentru *Newsweek*. „Evreii ultraortodocşi cred că doar Dumnezeu va construi cel de-al Treilea Templu".

Activiştii celui de-al Treilea Templu din Israel se distanţează de cei mai extremişti radicali, cum ar fi grupul clandestin ai cărui membri au fost arestaţi în 1984 cu un presupus plan de a arunca în aer siturile musulmane. Mulţi activişti ai celui de-al Treilea Templu afirmă că, în cele din urmă, musulmanii înşişi vor cere ca templul să fie construit, în împlinirea voinţei divine.

„Trebuie neapărat să scăpăm de Domul Stâncii", a declarat Melissa Jane Kronfeld, care a venit în Israel din New York şi este un susţinător vocal al mişcării. „De fapt, cred că ar trebui să fie mutat şi conservat într-un muzeu frumos undeva", a spus ea. „Nu face parte din plan", a declarat ea pentru *Newsweek*. „Dumnezeu a stabilit exact ce ar trebui să fie templul".

Mulţi precum Melissa Jane Kronfeld nu sunt speriaţi de provocările legate de îndepărtarea uneia dintre cele mai emblematice structuri din lume. Pe lângă faptul că este o emblemă arhitecturală a Ierusalimului, Domul Stâncii este un simbol al statului dorit de mult timp de palestinieni cu Ierusalimul drept capitală. Israelul revendică, de asemenea, Ierusalimul ca fiind capitala sa. Domul Stâncii face parte din acelaşi complex cu Moscheea Al-Aqsa, care nu se află ea însăşi pe terenul pe care se crede că s-au ridicat templele.

„Vom apăra moscheea până la capăt",

a declarat Abu Ibrahim, un șofer de taxi pensionar, în fața moscheii. El a încasat un glonț în picior în timpul revoltelor din 1990, când palestinienii se temeau de o preluare a controlului de către activiștii celui de-al Treilea Templu. Cel puțin 17 palestinieni au fost uciși la acea vreme. „Este un loc islamic și nu unul evreiesc", a spus el. „Ei nu au dreptul să se roage aici".

Drepturi de rugăciune

Lupta pentru drepturile de rugăciune are loc chiar acum.

În fiecare dimineață în care sunt permise vizitele nemusulmanilor, grupuri de evrei religioși se adună la singura poartă prin care li se permite să viziteze. În fiecare dimineață, un ofițer de poliție israeliană le spune că nu au voie să se roage pe Muntele Templului. În fiecare dimineață, ei urcă sub escorta poliției și se roagă acolo, recitând de pe telefoanele lor mobile.

„Cei care spun că rugăciunile nu au loc aici nu sunt cei care urcă cu noi", a declarat Kronfeld, al cărui grup, High On The Har, încurajează vizitatorii.

Situația juridică a rugăciunilor este complicată. După ce Israelul a capturat situl în războiul din 1967, a ignorat sugestia rabinului-șef al armatei de atunci de a arunca în aer Domul Stâncii și de a deschide calea pentru cel de-al Treilea Templu. În schimb, guvernul a ales să mențină un *status quo* cu o administrare în cadrul unui Waqf islamic care interzice rugăciunea oricui, cu excepția musulmanilor.

Deși Curtea Supremă a Israelului a decis că evreii au dreptul de a se ruga acolo, a mai spus că acest drept poate fi limitat în interes public - adică pentru a evita inflamarea situației. Vizitele celor care nu sunt musulmani nu sunt permise vinerea, ziua principalelor rugăciuni musulmane, și nici în ziua Sabatului evreiesc. De asemenea, acestea sunt interzise în timpul Ramadanului și al altor sărbători musulmane.

Status quo-ul a fost pus la încercare pe măsură ce politica israeliană s-a schimbat. Ministrul de Securitate de linie dură, Itamar Ben-Gvir, a ținut să proclame proprietatea israeliană în timpul unor vizite controversate anul trecut, atrăgând reacții furioase din partea grupurilor palestiniene, inclusiv Hamas. Ministerul Securității nu a răspuns la o solicitare de comentarii din partea *Newsweek*.

Palestinienii se plâng că propriile lor drepturi de rugăciune sunt restricționate de israelieni, în special de la începutul războiului din Gaza.

„Ei schimbă status quo-ul și creează o nouă agendă", a declarat pentru *Newsweek* politologul palestinian Mahdi Abdul Hadi, membru al consiliului Waqf.

Problemele de pe sit aprind rapid focul în regiune. A contribuit la declanșarea celei de-a doua Intifade palestiniene în 2000, când revolta a deraiat negocierile de pace. În 2021, poliția israeliană a luat cu asalt complexul după proteste cu pietre din cauza restricțiilor privind rugăciunile de Ramadan. Rezultatul: 11 zile de lupte între Hamas și Israel și un pas inexorabil spre cel mai recent conflict.

„Acesta este un simbol pentru noi. Avem o datorie sfântă de a-l salva", a declarat vânzătorul palestinian de pantofi Sami Taim. La cei 24 de ani ai săi, Taim este prea tânăr pentru a fi lăsat să intre în interiorul complexului în majoritatea timpului de către poliția de frontieră israeliană care patrulează în Orașul Vechi. „Nu vom renunța niciodată", a declarat el pentru *Newsweek*.

În timp ce evreii israelieni sunt de acord cu privire la sfințenia sitului, nu există o viziune unitară asupra a ceea ce ar trebui făcut acolo într-o societate care are propriile diviziuni profunde între religioși; între religioși și seculari; între stânga și dreapta și între israelieni ai căror strămoși au imigrat din diferite părți ale lumii. „Faptul că dușmanii noștri recunosc importanța acestui loc, iar noi nu o recunoaștem, este literalmente tragedia unei generații", a spus un tânăr lider de rugăciune, într-o duminică, pentru aproximativ o duzină de persoane, dintre care unele vizitează locul de mai multe ori pe zi.

COMPLICAȚII JURIDICE Forțele israeliene, la Poarta Leilor, pe 23 februarie, au limitat accesul unor palestinieni la Domul Stâncii pentru rugăciunile de vineri.

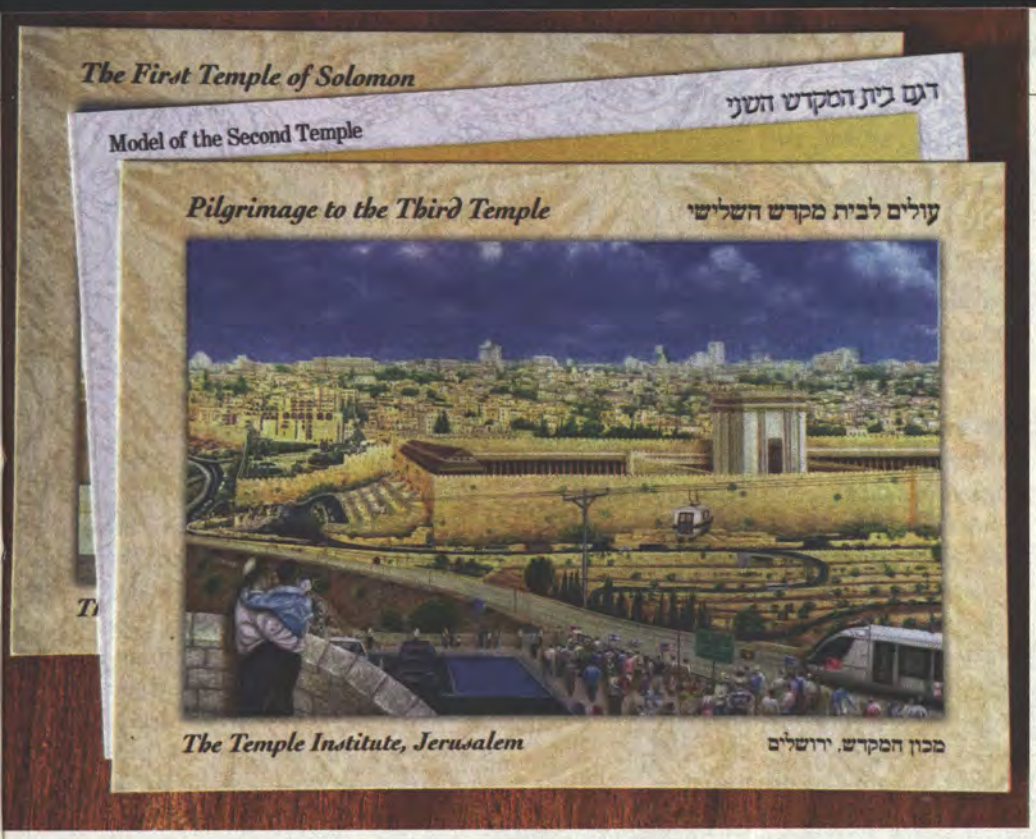

PREGĂTIT Magazinul de cadouri al Institutului Templului vinde cărți poștale cu imaginea unui artist asupra Ierusalimului cu cel de-al Treilea Templu în locul Domului Stâncii.

În schimb, rabinul-șef sef sefard Yitzhak Yosef a declarat că orice evreu care vizitează măcar acest loc păcătuiește - ca să nu mai vorbim de faptul că urmărește să construiască un al Treilea Templu. El i-a trimis o scrisoare severă lui Ben-Gvir după vizita sa.

Chiar și în cadrul dreptei religioase, unii sunt precauți cu privire la mișcarea celui de-al Treilea Templu, de teamă că ar putea submina presiunea imediată pentru drepturi de rugăciune la locul sfânt.

„Mă rog în fiecare zi pentru un al Treilea Templu, dar există o diferență în acest moment și în aceste generații față de pasul practic pe care îl dorim", a declarat Yishai Fleisher, purtător de cuvânt internațional al comunității evreiești din Hebron, scena unor confruntări frecvente între coloniștii evrei și palestinienii din Cisiordania. „Nimeni nu oferă un proiect de lege pentru construirea unui al Treilea Templu, dar vrem ca acesta să fie deschis de Sabat", a declarat el pentru *Newsweek*.

Diviziunile israeliene

Un sondaj din 2022 a arătat că 50% dintre evreii israelieni erau în favoarea autorizării rugăciunilor evreiești pe Muntele Templului, iar 40% erau împotrivă. Dar doar 12 la sută au văzut rugăciunea la acest loc ca pe o poruncă religioasă: pentru restul, era vorba de a demonstra suveranitatea. În rândul evreilor seculari, 39 la sută s-au opus permiterii rugăciunilor din cauza reacției potențiale din partea lumii musulmane.

Tensiunile sunt evidente la situl în sine. Gărzile de poliție nerăbdătoare îi grăbesc pe credincioșii evrei. Un ofițer laic atrage o mustrare severă din partea lui Kronfeld atunci când își aprinde o țigară și aruncă cenușă pe pietrele vechi.

Relația dintre guvernele israeliene și mișcarea celui de-al Treilea Templu a fost, de asemenea, echivocă - uneori disprețuitoare, dar și cu susținători curtați pentru avantaje politice. În 2013, Radio Armata Israeliană a dezvăluit că Institutul Templului a primit finanțare de la stat pentru activitatea sa culturală și educațională, deși acum spune că nu primește niciun ajutor guvernamental și că se bazează pe donații și pe vânzările din muzeul și magazinul său de cadouri.

„Mișcarea celui de-al Treilea Templu are multă putere. Sunt în guvern, au mult sprijin, ceea ce nu au avut niciodată înainte... [Sunt] o mișcare foarte zgomotoasă, dar încă minoritară".

În cartierul evreiesc din Orașul Vechi, exponatele institutului prezintă haine realizate cu vopsele și fire din epoca biblică, care au fost pregătite pentru eventualele ceremonii de la templu. Există un altar și o menora din aur masiv. Magazinul de suveniruri vinde cărți poștale cu imaginea unui artist despre Ierusalimul viitorului, cu pelerini care se îndreaptă spre un al Treilea Templu care a înlocuit Domul Stâncii.

„Majoritatea pregătirilor fizice au fost deja făcute", a declarat Reuven, de la institut. „Vasele Templului au fost recreate. Institutul Templului a recreat, de asemenea, veșmintele marelui preot, precum și ale celorlalți. De asemenea, a fost realizat un altar de dimensiuni modeste, care poate fi transportat cu ușurință la locul prevăzut pe Muntele Templului".

„Deși depunem toate eforturile, în limita posibilităților noastre, pentru a trezi interesul pentru construirea templului, acesta nu este un proiect al Institutului. Un astfel de efort monumental ar trebui să se bazeze pe un sprijin larg din partea poporului israelian și a membrilor comunității internaționale", a adăugat el.

FOTO DIN STÂNGA: MUSTAFA ALKHAROUF/ANADOLU/GETTY; MATTHEW TOSTEVIN

Legătura evanghelică

Non-evreii se numără printre cei mai fervenți susținători ai celui de-al Treilea Templu. Sunt creștini care anticipează a doua venire a lui Iisus înainte de o Zi a Judecății - o viziune despre Sfârșitul Timpurilor care este, de fapt, larg împărtășită de musulmani.

Unul dintre acești credincioși este Byron Stinson, un texan cu glas blând și autoproclamat iudeo-creștin care își împarte timpul între SUA și Israel și care este dedicat să îi ajute pe „părinții credinței" să construiască un nou templu.

„Acesta este planul lui Dumnezeu", a declarat el pentru *Newsweek* prin telefon din camionul său care se deplasează prin Texas. „Este trăit chiar acum, chiar în fața ochilor noștri".

Stinson a ajutat la asigurarea a cinci vaci roșii din Texas și la expedierea lor în 2022. Vitele sunt necesare pentru o ceremonie de purificare a templului (cuțitele de sacrificiu sunt expuse la Institutul Templului). Nu orice vacă roșie va fi suficientă. Ele trebuie să fie „fără defecte și fără cusur" și nu trebuie să fi lucrat niciodată. Nu a fost ieftin să fie aduse în Israel. Au trebuit să fie transportate ca animale de companie la bordul unui Boeing 777 al American Airlines.

„Odată ce ceremonia a fost efectuată și cenușa unei juninci roșii este amestecată cu ierburi și cu apele izvorului Gihon din Ierusalim, amestecul purificator poate dura sute de ani", a spus Stinson. Dar el a estimat că 20 sau 30 de ani ar fi suficienți pentru construcția templului.

„Când vom vedea templul acolo, mă aștept la pocăință, apoi la bucurie și apoi la celebrarea puterii lui Dumnezeu, pentru că el arată lumii că este Dumnezeu", a spus Stinson. „Nu este ca și cum se va întâmpla într-o singură zi, după părerea mea, dar se va întâmpla".

Vaci sfinte

Deocamdată, casa vacilor este o magazie metalică la peste 11.000 de kilometri de locul lor de naștere din Texas, în așezarea israeliană Shiloh din Cisiordania. Ele se uită din țarcurile lor căptușite cu paie cu ochi blânzi, în speranța de a fi mângâiate sau răsfățate. Rabinii le inspectează din când în când pentru a se asigura că nu au păr alb.

Există un simbolism în a avea juninci roșii în Shiloh. Potrivit credincioșilor, aici este locul în care tabernacolul - un precursor portabil al templului - a stat mai bine de 300 de ani. În Biblie, Silo a fost prima capitală a Israelului. Acum, se află în centrul conflictului israeliano-palestinian, iar violențele din Cisiordania s-au intensificat odată cu războiul dintre Israel și Hamas.

Shiloh este una dintre așezările considerate de mult timp de către palestinieni și negociatori ca fiind printre cele mai mari obstacole în calea unui acord de pace și ca fiind ilegale în conformitate cu dreptul internațional - un punct de vedere contestat de Israel.

Aceste așezări găzduiesc în prezent peste o jumătate de milion de persoane. Netanyahu, un oponent de lungă durată al unui stat palestinian, a plantat un măslin la Shiloh în 2019. O placă spune că pomul pe care l-a plantat „simbolizează stăpânirea noastră pe pământul patriei noastre". Măslinii pot trăi mii de ani.

Luptă lungă

Susținătorii celui de-al Treilea Templu le atrag atenția celor care le pun la îndoială ambițiile că ideea Israelului în sine nu are mai mult de un secol și că puțini credeau în ea atunci când Theodor Herzl și-a fondat mișcarea de promovare a sionismului în secolul al XIX-lea.

Dimensiunea religioasă a conflictului și viziunea unei lupte între mai multe generații - pe lângă naționalism, revendicări de pământ și supraviețuirea căutată de toate părțile – îi încurcă și mai mult pe cei care se doresc pacificatori, cum ar fi administrațiile americane succesive care au cerut o soluție cu două state, în care israelienii și palestinienii să împartă pământul.

„Occidentalii au dificultăți în a accepta acest tip de viziuni asupra conflictului", a declarat Efraim Inbar, președintele Institutului pentru Strategie și Securitate din Ierusalim. „Este o

„Mi se spune mereu că cel de-al Treilea Templu va destabiliza Orientul Mijlociu și că va declanșa un război. Ei bine, eu sunt destul de sigură că războiul este deja aici... Dacă al Treilea Templu este răspunsul?"

SUSȚINĂTOR VOCAL Activista pentru al Treilea Templu, Melissa Jane Kronfeld, crede că Domul Stâncii ar trebui mutat într-un muzeu.

FOTO STÂNGA: MATTHEW TOSTEVIN; ÎN SENSUL ACELOR DE CEASORNIC DIN STÂNGA SUS: JACK GUEZ/AFP/GETTY; MURTAJA LATEEF/AFP/GETTY; KEN CEDENO/CORBIS/GETTY; AHMAD GHARABLI/AFP//GETTY

SIMBOLURI În sensul acelor de ceasornic, de la stânga sus: Vaci roșii aduse în Israel din SUA pentru sacrificii ritualice; un demonstrant din Bagdad cu steaguri cu imaginea Domului Stâncii; evrei ultraortodocși protejați de poliția israeliană pe Muntele Templului; și sanctuarul islamic de pe sit.

concepție greșită să crezi că americanii vor sugera un fel de acord minunat și vor turna bani pe noi și pe ei. Este o prostie".

Perspectivele unui astfel de acord par să se fi îndepărtat și mai mult în timpul războiului dintre Israel și Hamas. Netanyahu a respins categoric apelurile președintelui american Joe Biden de a susține unul. Sprijinul pentru o soluție cu două state a fost în scădere chiar și înainte de 7 octombrie, dar un sondaj Gallup de la sfârșitul anului 2023 spunea că acesta se situa la 25% în Israel, față de 61% în 2012.

Sprijinul în rândul palestinienilor a scăzut, de asemenea, față de acum un deceniu, deși un sondaj din martie arăta că acesta aproape s-a dublat în Gaza, ajungând la 62% din decembrie, în timp ce în Cisiordania era încă de doar 34%. Absența unui acord pentru un stat palestinian le convine susținătorilor celui de-al Treilea Templu. Unii activiști cred că trauma provocată de atacul Hamas din 7 octombrie și de războiul care a urmat îi va împinge și mai mult pe israelieni spre o revendicare mai puternică a locurilor sfinte - chiar dacă numai din motive de securitate, mai degrabă decât din convingeri religioase.

Deși războiul a provocat acuzații din partea stângii că înclinarea Israelului spre dreapta și neglijarea procesului de pace au contribuit la apariția conflictului, partidele de extremă dreapta și cele religioase au fost cele care au obținut câștiguri notabile în recentele alegeri municipale din Ierusalim, primul scrutin de după război.

Activiștii celui de-al Treilea Templu simt un nou impuls.

„Mi se spune mereu că cel de-al Treilea Templu va destabiliza Orientul Mijlociu și va declanșa un război. Ei bine, sunt destul de sigură că războiul este deja aici, iar Orientul Mijlociu este destul de destabilizat", a declarat Kronfeld.

„Mie îmi place să mă gândesc la asta în alt mod. Dacă cel de-al Treilea Templu este răspunsul? Dacă acesta este cel care aduce pacea și stabilizează regiunea?".

➤ **Matthew Tostevin** *este editorul de standarde al* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @TostevinM*

TRAVERSAREA LINIEI DE DEMARCAȚIE
Un grup de migranți în California, în februarie. Mulți dintre ei intră ilegal în SUA cu ajutorul unor adolescenți care vor să facă un ban rapid.

FOTO: FROM LEFT: VCG/GETTY; SUSAN SCHMITZ/GETTY

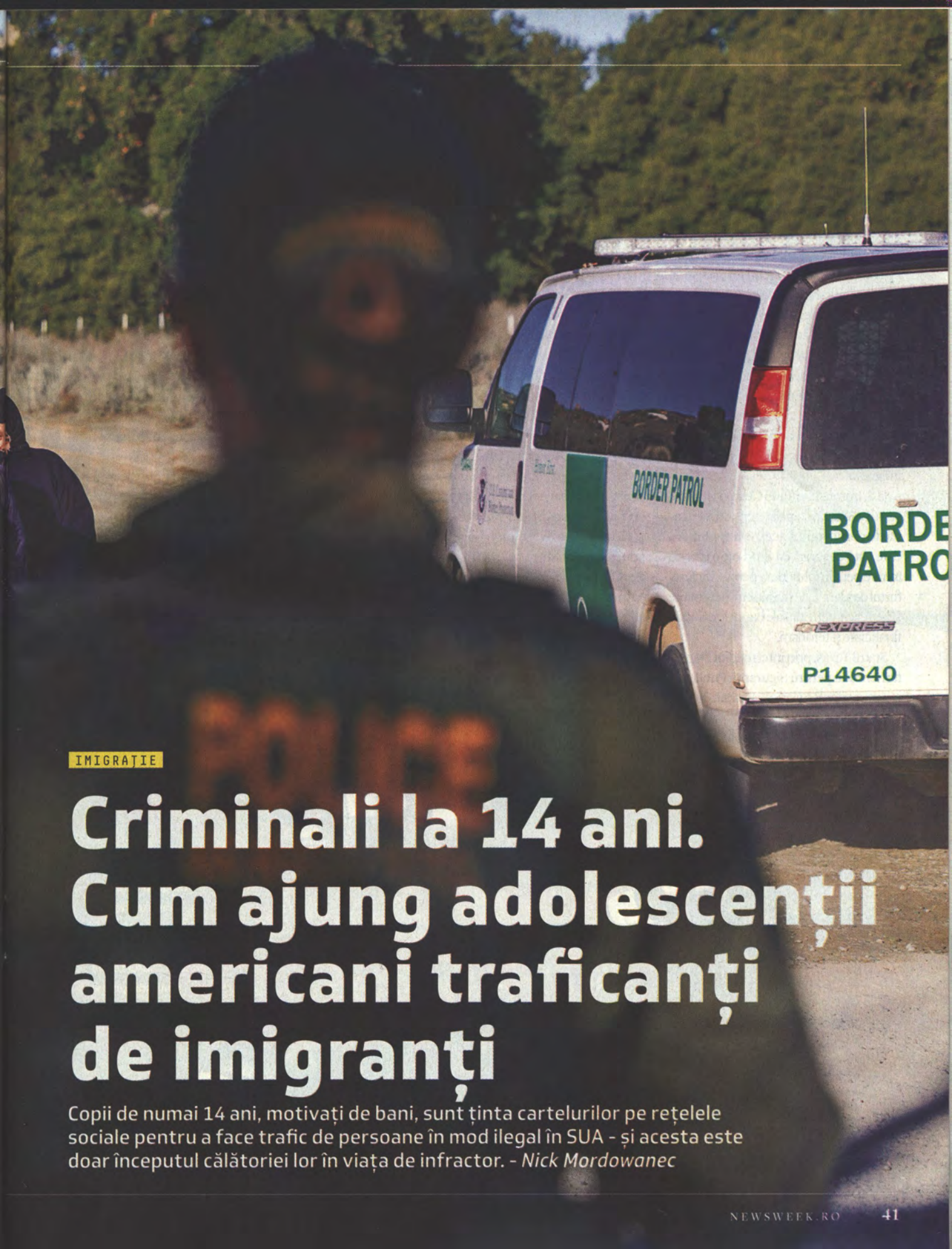

IMIGRAȚIE

Criminali la 14 ani. Cum ajung adolescenții americani traficanți de imigranți

Copii de numai 14 ani, motivați de bani, sunt ținta cartelurilor pe rețelele sociale pentru a face trafic de persoane în mod ilegal în SUA - și acesta este doar începutul călătoriei lor în viața de infractor. - *Nick Mordowanec*

ADOLESCENȚII AMERICANI introduc ilegal migranți în Statele Unite într-un ritm alarmant. Iar oficialii din cadrul forțelor de ordine au declarat pentru *Newsweek* că banii sunt motivul nr. 1 pentru care adolescenții intră în sfera criminalității transnaționale.

Traficul de persoane este definit de către guvernul federal ca fiind importul ilegal de persoane în țară prin eludarea legilor federale privind imigrația, precum și transportul ilegal și adăpostirea celor aflați deja ilegal în țară. Iar administrația Biden s-a confruntat cu presiuni tot mai mari în legătură cu politicile sale privind imigrația.

U.S. Immigration and Customs Enforcement este principala agenție americană de combatere a acestei amenințări, care este descrisă ca fiind o poartă de intrare pentru infracțiuni penale, inclusiv furtul de identitate, frauda cu documente și beneficii, activități ale bandelor, fraude financiare și terorism.

Statul Texas, prin intermediul Departamentului pentru Siguranță Publică, a păstrat date privind contrabanda, transportul și adăpostirea migranților care sosesc ilegal, ca parte a programului său Operation Lone Star, care a început în martie 2021.

În aprilie, biroul guvernatorului Texasului, Greg Abbott, a declarat că OLS a reușit peste 503.800 de reținere de migranți care au intrat ilegal în SUA și peste 40.400 de arestări penale, cu peste 36.100 acuzații de infracțiuni.

Datele actualizate în ianuarie de Texas DPS și furnizate *Newsweek* arată sute de arestări și acuzații asociate cu traficul de persoane, cu vârste ale suspecților de infracțiuni care variază - unii infractori sunt născuți la începutul anilor 1960, iar cei mai tineri au doar 16 ani.

În ceea ce privește persoanele care aduc și adăpostesc migranți, vârstele acestora variază între 18 și 66 de ani.

În luna noiembrie a anului trecut, doi adolescenți din Dallas au fost arestați pentru contrabandă. Unul dintre ei, Jonathan Rodriguez, în vârstă de 17 ani, a declarat pentru NewsNation că li s-a oferit 1.300 de dolari pentru un transport. El a fost acuzat ca adult.

O lună mai târziu, în El Paso, un tânăr de 15 ani a fost reținut și acuzat de contrabandă și de sustragere de la arestare/deținere. El a fost prins cu un vehicul care transporta cinci migranți, eliberați ulterior de Patrula de Frontieră, potrivit KTSM, afiliat NBC.

Un purtător de cuvânt al biroului șerifului din El Paso a declarat pentru *Newsweek* că departamentul a avut un singur caz de contrabandă în care a fost implicat un minor, în 2020, banii fiind principalul motiv.

Senatorul Ted Cruz din Texas a declarat pentru *Newsweek* că mulți dintre membrii bandelor care sunt implicați în traficul de persoane sau de droguri sunt adolescenți.

„Fie că este vorba de Mexic sau de Statele Unite, există în mod tragic o mulțime de adolescenți membri ai bandelor pe care cartelurile îi folosesc direct pentru activități criminale", a declarat Cruz.

El a calificat exacerbarea problemei

FRONTUL UNIT Un grup este luat în custodie în Texas, în 2021, în Operațiunea Lone Star, în cadrul căreia polițiștii sprijină agenții de patrulare a frontierei.

STABILIREA LIMITELOR Șeriful comitatului Mark Dannels la granița dintre SUA și Mexic în Sierra Vista, Arizona, în 2022, împreună cu candidatul republican la Senat Kari Lake.

FOTODIN STÂNGA: JOHN MOORE/GETTY; KEVIN DIETSCH/GETTY

drept rezultatul „deliberat" al administrației Biden care nu a aplicat politicile federale în materie de imigrație.

Nicio soluție

Comitatul Cochise, în sud-estul Arizonei, a fost în mod tradițional un focar de trafic de persoane din cauza apropierii sale de granită. Bisbee, sediul comitatului, se află la aproximativ 92 de mile sud-est de Tucson și la 11 mile nord de granița sudică.

Șeriful comitatului, Mark Dannels, care a petrecut 40 de ani în cadrul forțelor de ordine din comitatul Cochise și care a servit anterior în armata americană, a declarat pentru *Newsweek* că traficul de persoane într-o comunitate de frontieră nu este nimic nou și, în general, este ceva obișnuit.

„Diferența dintre ultimii trei ani și ceea ce era în trecut este [că] s-a ajuns la o amploare istorică pentru noi", a declarat Dannels. „Acestea sunt cifre record. Nr. 1: nu există soluții pentru a le rezolva. Nr. 2: nu există niciun angajament pentru a le rezolva".

El a spus că șerifii naționali din SUA, în colaborare cu cei ai statelor din vest, cu Asociația Națională a Șerifilor, cu cei din principalele comitate și cu asociațiile șerifilor de la granița de sud-vest/Texas, s-au reunit cu toții în încercarea de a transmite personal președintelui Joe Biden și administrației sale problemele legate de frontieră, fără a primi însă vreun răspuns convingător. Ei nu au fost încă invitați la Casa Albă pentru a discuta problemele, ceea ce, potrivit șerifului, face din Biden primul președinte „din epoca modernă" care nu dorește să ia parte la o conversație despre securitatea frontierei.

„Dacă poți fi plătit cu 1.500 de dolari pentru a-i încărca și a-i duce la Phoenix cât mai repede posibil fără să fii prins ... este un risc pe care oamenii sunt dispuși să și-l asume".

„Atât timp cât nu ne angajăm să stabilim mesaje și planuri operaționale și colective, să aplicăm statul de drept, să ne ocupăm de social media - care este vehiculul prin care mulți dintre tinerii noștri sunt afectați - și nu lucrăm împreună... în acest punct se produce fractura pe care o trăim în acest moment".

Datele specifice comitatului Cochise trimise către *Newsweek* de către procu-

rorul comitatului, Brian McIntyre, arată că, începând cu noiembrie 2023 (cele mai recente date acumulate), Procuratura locală a urmărit penal 33 de minori pentru infracțiuni legate de frontieră: 20 ca adulți și 13 ca minori.

Procesul de recrutare

Persoanele acuzate de trafic de persoane au vârste cuprinse între 14 și 77 de ani. În 2022, biroul a trimis în judecată 49 de minori: 38 ca adulți și 11 ca minori.

„Este o pânză de păianjen complicată. Traficul de persoane este principalul generator de venituri pentru minori și adulți", a declarat McIntyre, care și-a început rolul în 2015. „Am devenit ca o țară turistică criminală. I-am avut din Maine, Oregon, Chicago, de peste tot".

McIntyre, la fel ca și ceilalți oficiali din cadrul forțelor de ordine care au vorbit cu *Newsweek*, a declarat că anunțurile de pe rețelele sociale pe canale precum Snapchat determină această creștere datorită criptării și ușurinței cu care adolescenții se pot implica.

Anunțurile împărtășite cu *Newsweek* arată recrutori care postează fotografii cu teancuri de bani, numindu-i „bani ușor de câștigat". Anunțurile promit migranților posibilitatea de a fi conduși la punctele de control din orașe precum Douglas și Sierra Vista.

„Asta este ceea ce o conduce, pur și simplu", a spus el. „Poți fi plătit cu 1.500 de dolari de persoană pentru a-i transporta din Phoenix și până aici. Pentru a încărca persoanele și a le duce la Phoenix, cât mai repede posibil fără a fi prins. Este un risc pe care oamenii sunt dispuși să și-l asume".

Unii „se vor târî literalmente prin deșert", acoperiți din cap până în picioare în camuflaj, a adăugat el, pentru că cei care trec ilegal nu au intenția de a avea de-a face cu patrula de frontieră sau de a cere azil. Cartelul gestionează întreaga rețea în schimbul unei taxe, care costă între 6.000 și 8.000 de dolari dacă ești din Mexic. Aceștia tind să plătească ceva în avans și apoi trebuie să achite restul datoriei în timp ce se află în SUA, fiind descriși de McIntyre drept „servitori sub contract".

În noiembrie, doi adolescenți în vârstă de 18 și 19 ani, unul din Gilbert și celălalt din Mesa, au fost reținuți după ce au trecut ilegal frontiera cu cinci migranți, potrivit KTVK/KPHO. În martie, trei adolescenți cu vârste de 15, 16 și 18 ani au fost arestați în comitatul Cochise pentru implicarea lor în introducerea ilegală de migranți, potrivit 12 News.

Ray Rede, agentul special adjunct responsabil cu investigațiile pentru securitatea internă a SUA în Arizona, este responsabil cu supravegherea operațiunilor din zona metropolitană Tucson. El lucrează în domeniul aplicării legii de 28 de ani.

El a declarat pentru *Newsweek* că, atunci când s-a alăturat Departamentului pentru Securitate Internă în 2008, traficul de persoane avea o bază foarte familială. Era vorba, în principiu, de un grup de indivizi care se baza pe persoane cu care au crescut sau pe care le cunoșteau din familie, care dezvoltau împreună această afacere, fiind conduși de o șef care dădea ordinele.

În prezent, aceste organizații criminale transnaționale funcționează ca o cooperativă în care entități individuale

„Fie că este vorba de Mexic sau de Statele Unite, există, în mod tragic, o mulțime de adolescenți membri ai bandelor pe care cartelurile îi folosesc direct pentru activități criminale."

ARĂTÂND CU DEGETUL Senatorul Ted Cruz a pus agravarea problemei pe seama administrației Biden pentru lipsa de politici federale în materie de imigrație.

furnizează un serviciu în cadrul schemei de contrabandă.

„Comunică între ele, dar nu se întâlnesc neapărat vreodată... nu se mai bazează pe acea [rețea de] indivizi de încredere pe care îi cunosc sau împreună cu care au crescut în cartier", a declarat Rede. „Iar acest lucru reprezintă o provocare pentru noi, deoarece oricine din lume poate fi din organizație fără să fi întâlnit vreodată alți membri. În esență, ei doar vorbesc cu cineva online, care a postat un anunț".

El a spus că aceste carteluri „profită de faptul că se creează un fals sentiment de anonimat" prin intermediul rețelelor sociale și al aplicațiilor criptate, găsind o modalitate de a le utiliza și exploata.

Bani ușori

În sudul Arizonei, Rede a declarat că vede anunțuri în social media în diferite forme, în care se caută persoane care să se angajeze în activități de trafic de persoane, cum ar fi asigurarea transportului și, într-o măsură mai mică, să facă publicitate pentru vânzarea de narcotice ilicite.

„Așadar, atunci când aceste persoane răspund la aceste anunțuri, ele caută doar bani ușor de câștigat", a spus el. „Iar membrii acestor organizații le spun, practic, că forțele de ordine nu îi pot vedea".

„Nu mai există niciun proces de verificare din partea organizației cu care au de-a face. Acum, aceasta este o vulnerabilitate pentru ei, pentru că se expun. Dar, pe de altă parte, sunt utile. De asemenea, se folosesc de acest anonimat pentru a recruta persoane cărora le spun că forțele de ordine nu pot vedea acest lucru".

Acest mesaj este „fals", afirmă Rede, spunând că anonimatul este inexistent în zilele noastre datorită instrumentelor de care dispune personalul de aplicare a legii. El a spus că este vorba de același tip de aroganță din vremurile mai vechi, când cartelurile presupuneau că forțele de ordine nu vor face o percheziție amănunțită la un punct de control sau că nu vor pune un câine să verifice un anumit vehicul.

Cu toate acestea, reprezintă un pericol pentru persoanele tinere care răspund la aceste anunțuri.

„Dacă ești un tânăr de 20 de ani care stă în Phoenix, Arizona, și te afli pe site-ul tău preferat de socializare, vezi anunțul care apare, iar pentru tine sunt bani ușor de câștigat. Răspunzi la anunț și decizi să o faci - acestea sunt alegeri individuale", a spus Rede.

„Nimeni nu îi obligă să facă acest lucru. Ei au răspuns la anunț. Ei sunt direcționați. Ridică oameni despre care nu au nicio idee cine sunt. Acești indivizi sunt prinși făcând asta".

Motivația financiară pentru tineri este, de asemenea, „cea mai mare exploatare", deoarece social media este spațiul lor preferat, a adăugat Rede. Iar motivația economică nu este principalul indicator pentru a se implica, deoarece indivizi din toate categoriile sociale - inclusiv familii foarte bogate - se lasă atrași în această activitate. „Avem de-a face cu o comunitate virtuală care este aproape infinită", a spus el. „Așadar, când vorbim despre asta, vorbim cu fiecare persoană din lume. Oricine poate accesa internetul. Deci oricine poate ar putea fi exploatat de aceste organizații dacă alege să participe la aceste operațiuni.

Și este vorba doar de a atrage atenția asupra acestui lucru. Chiar se reduce la a ști ce fac cei din familia ta. Să știți ce fac copiii voștri. Și dacă sunteți un adult și decideți să răspundeți la unul dintre aceste anunțuri, înțelegeți că vă alăturați unei grupări de crimă organizată; nu este vorba despre faptul că oferiți un serviciu de transport în comun.

Ați putea lua o familie sau ați putea lua infractori înrăiți".

Creșterea gradului de conștientizare

Dannels, care a depus mărturie despre problemele de frontieră în fața Congresului, a declarat că tinerii se implică din motive precum lăcomia și imaturitatea. Să câștigi peste o mie de dolari în timp ce conduci trei ore până în Tucson poate fi tentant pentru un adolescent. El a lucrat în mod colectiv cu colegii locali, regionali și federali pentru a evidenția prevalența traficului de persoane și implicarea adolescenților. Ei merg în școli, țin discursuri, încearcă să îi facă pe minori să fie atenți la repercusiuni și pericole.

„Promovăm jurământul nostru... care este de a proteja acești copii", a spus el.

„Pentru că, de fiecare dată când văd un copil la volanul unei mașini sau implicat într-un act criminal internațional, fie că este vorba de contrabandă sau de droguri, viața unui minor s-a schimbat. Și dacă eu sau colegii mei putem împiedica acest lucru să se întâmple, înseamnă că facem ceva bun".

Există prea multă politică în joc și nu se pune suficient accent pe rezultate în general, a adăugat Dannels.

„Rețeta succesului este că guvernul federal a fost absent în această privință. Ei vorbesc ca și cum ar fi implicați", a spus el. „Nu mă refer la agenții care poartă o insignă, ci la birocrați. Nu-mi pasă dacă sunteți republicani, democrați sau independenți, nu vă mai protejați partidul și haideți să protejăm această țară. Acesta este cel mai important lucru pe care îl facem, dar, la naiba, suntem atât de îngrijorați de realegeri și atât de îngrijorați de afilieri politice încât oamenii mor în fiecare zi în această țară".

Persoanele fizice pot trimite ponturi anonime către ICE sunând la 1-866-347-2423. Rede a declarat că a avut succes de-a lungul anilor prin intermediul ponturilor colectate, inclusiv de la părinți sau persoane dragi care și-au dat seama că membrii familiei lor erau implicați în activități ilegale.

➤ **Nick Mordowanec** *este reporter politic pentru* Newsweek. *Îl puteți contacta la n.mordowanec@newsweek.com*

FOTO: BILL CLARK/CQ-ROLL CALL, INC/GETTY

GETTY; TOP RIGHT: ARRAHAM WILLIAM

VIAȚĂ PROFESIONALĂ

Lucrează mai puțin, relaxează-te mai mult!

Milenialii sunt pregătiți pentru o săptămână de patru zile. Generația tânără vrea să lucreze mai puține ore.

PANDEMIA DE CORONAVIRUS A BULVERSAT tradițiile birourilor din întreaga lume, făcând din munca de acasă noua normalitate și din întâlnirile prin Zoom modalitatea preferată de a lua legătura cu colegii și clienții. Dar milenialii, adesea criticați de cei mai în vârstă ca fiind timizi în ceea ce privește munca, doresc mai multe reforme referitoare la echilibrul dintre viața profesională și cea privată. Sondajele de opinie arată că această generație este în mod considerabil în favoarea adoptării unei săptămâni de lucru de patru zile.

Acest concept este simplu: angajații lucrează cu o zi mai puțin decât cele cinci standard, ceea ce înseamnă 32 de ore de lucru în loc de 40. Lucrătorii trebuie să efectueze în continuare aceeași cantitate de muncă în 80 la sută din timp, în timp ce, în multe cazuri, continuă să primească acasă pachetul complet de compensații. Numeroase companii importante au introdus o săptămână redusă, fie în fiecare săptămână, fie doar în unele săptămâni, inclusiv Kickstarter, Bolt și Dolby. Ideea capătă cu siguranță amploare. Bernie Sanders, președintele Comisiei pentru sănătate, educație, muncă și pensii din Senatul SUA, a făcut presiuni pentru săptămâni de patru zile în Congres. „Realitatea tristă este că americanii lucrează acum mai multe ore decât oamenii din majoritatea celorlalte națiuni bogate. Și vom vorbi despre ce înseamnă acest lucru pentru viețile oamenilor obișnuiți", a declarat el în fața parlamentarilor în cadrul unei audieri a Comisiei pentru sănătate, în luna martie.

de **ALISS HIGHAM**

„În 2022, angajații din SUA, și sper ca oamenii să audă acest lucru, au înregistrat cu 204 ore mai mult pe an decât angajații din Japonia, și sunt oameni muncitori în Japonia; cu 279 de ore mai mult decât lucrătorii din Regatul Unit; și cu 470 de ore mai mult decât lucrătorii din Germania". *Newsweek* l-a contactat pe Sanders prin e-mail pentru comentarii și clarificări cu privire la aceste cifre. În afara Capitoliului, numeroase companii

și organizații non-profit dedicate revoluționării modului în care lucrăm devin din ce în ce mai evidente. Mai multe teste au fost efectuate în SUA, Marea Britanie și Europa pentru a explora beneficiile potențiale ale relaxării și ale unui nivel mai redus al muncii. Și se pare că generațiile tinere sunt dornice să profite de această tendință în creștere.

Sprijinul milenialilor

Un sondaj recent realizat exclusiv pentru *Newsweek* de către Redfield & Wilton Strategies a constatat că milenialii sunt cei mai favorabili reducerii orelor de lucru săptămânale. Sondajul a chestionat 4.000 de alegători americani cu drept de vot între 6 și 7 aprilie, și a constatat că 63% susțin trecerea la o săptămână de lucru de patru zile, 46% dintre ei considerând că acest lucru îi face pe lucrători mai productivi.

Milenialii au depășit toate celelalte grupe de vârstă, aproape trei sferturi (74%) dintre cei intervievați dorind reducerea programului de lucru. Dintre aceștia, aproape jumătate (44%) au declarat că sunt în favoarea unei săptămâni de lucru mai scurte, iar alți 30% au indicat un sprijin de principiu pentru această idee. Doar opt la sută dintre mileniali s-au opus.

Opiniile lor sunt departe de cele ale generațiilor mai în vârstă, cu vârste de 59 de ani și peste, inclusiv baby-boomeri și generația tăcută. În total, 50% dintre cei născuți în 1964 și înainte susțin o săptămână de patru zile, iar aproape o treime dintre ei au declarat că nici nu susțin, nici nu se opun ideii, în timp ce mai puțin de un sfert (23%) dintre mileniali au indicat același lucru.

Experiența

Numeroase companii au contactat *Newsweek* cu privire la experiențele și opiniile lor privind realizarea unei săptămâni de patru zile. Majoritatea au menționat un beneficiu considerabil pentru echilibrul dintre viața profesională și cea privată ca fiind cel mai bun rezultat al acestei schimbări, aproape toate raportând o epuizare mai mică a angajaților și o retenție mai mare a lor.

Acesta a fost, cu siguranță, cazul Kickstarter, care a lucrat cu 4 Day Week Global pentru a implementa săptămâna redusă în 2022. „La apogeul pandemiei din 2020, a devenit foarte clar că modul în care lucrăm este mult mai flexibil decât am crezut", a declarat directorul de strategie Jon Leland. „Beneficiile îmbunătățirii echilibrului de viață pentru angajați depășesc cu mult orice costuri și, în cele din urmă, sunt în beneficiul organizației prin indicatori precum implicare și productivitate mai mari. Poate părea înfricoșător dar leadership-ul necesită asumarea de riscuri și curajul de a contesta un status quo. Sper ca mai mulți lideri să fie motivați să facă acest lucru".

Având în vedere progresele tehnologice care au făcut parte dintr-o revoluție continuă a muncii de-a lungul secolelor XX și XXI, Lisa Countryman-Quiroz, director executiv al organizației non-profit JVS, a declarat că săptămâna de lucru tradițională de 40 de ore este depășită, iar compania sa a avut de câștigat. Iar acest lucru se aplică și mijloacelor de trai ale angajaților săi.

„Săptămâna de lucru de cinci zile a fost creată într-o altă perioadă. Și-a servit scopul, dar lumea de astăzi este mai rapidă și mult mai influențată de tehnologie decât și-ar fi putut imagina predecesorii noștri de la locul de muncă", a declarat ea pentru *Newsweek*. „De când am implementat o săptămână de lucru de patru zile, rezultatele noastre au fost incredibile. Am constatat că angajații noștri sunt mai productivi, raportează un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată și se confruntă cu mai puțină epuizare. În mod incredibil, rata noastră de rotație a fost redusă aproape la jumătate".

Dar, ca toate lucrurile, o astfel de schimbare nu este ferită de probleme. „În funcție de industrie, comprimarea aceleiași cantități de muncă în mai puține ore ar putea duce la epuizare, ceea ce face crucială susținerea săptămânii de lucru mai scurte cu fluxuri de lucru eficiente și procese simplificate", a declarat pentru *Newsweek* Michael Baynes, cofondator și director executiv al Clarify Capital.

„Deși săptămâna de lucru de patru zile prezintă numeroase posibilități, o soluție unică pare puțin probabilă. Succesul va depinde probabil de o planificare meticuloasă și de o adaptare pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărei afaceri".

În anumite sectoare, o schimbare atât de drastică este dificil de implementat.

„Americanii lucrează acum mai multe ore decât oamenii din majoritatea celorlalte națiuni bogate. În 2022...[ei] au înregistrat cu 204 ore mai mult... decât angajații din Japonia".

CÂȘTIGAREA MOMENTULUI Bernie Sanders, președintele Comisiei pentru sănătate, educație, muncă și pensii din Senatul SUA, a făcut presiuni pentru o săptămână de patru zile în Congres.

FOTO: ANDREW CABALLERO-REYNOLDS/AFP/GETTY

Henry Criss, CEO al Fraum Center for Restorative Health, a declarat că nevoia de consecvență și flexibilitate în situații de urgență face ca săptămâna de patru zile să fie puțin probabilă pentru rolurile din domeniul sănătății. „Deși văd beneficiile potențiale ale unei săptămâni de lucru de patru zile în ceea ce privește bunăstarea personalului și eficiența costurilor, implementarea acesteia într-un cabinet medical ca al nostru ar crea mai multe probleme decât ar rezolva", a declarat acesta pentru *Newsweek*.

Subliniind că serviciul pentru pacienți este cel mai important element, el a spus că „provocările unice" ale unei săptămâni comprimate nu sunt la fel de simple ca „închiderea ușilor cu o zi mai devreme în fiecare săptămână fără o strategie de gestionare sau de redistribuire a volumului de muncă".

Tura de intrare

În timp ce conceptul ar putea să nu fie la fel de popular în rândul generațiilor mai în vârstă, cei mai tineri din categoriile milenialilor și Gen Z vor revoluționa probabil modul în care lucrăm, companiile fiind încurajate să se adapteze la nevoile lucrătorilor.

Penny Zenker, expert în productivitate și coach strategic de afaceri, cunoscut sub numele de The Focusologist, a declarat că există un număr tot mai mare de tineri care intră pe piața forței de muncă și care „tind să prioritizeze stilul de viață în detrimentul unui salariu tradițional". Ea a declarat pentru *Newsweek*: „Această schimbare de generație subliniază importanța ca întreprinderile să se adapteze la noile preferințe și așteptări în materie de muncă, inclusiv la flexibilitate, integrarea tehnologiei, alinierea valorilor și un accent mai mare pe stilul de viață".

Zenker a adăugat: „O săptămână de lucru de patru zile atrage talentele mai tinere, care sunt motivate de un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată. Din punct de vedere social, această trecere la o săptămână de lucru mai scurtă poate duce la reducerea amprentei de carbon și la o creștere a bunăstării societății, creând un efect de antrenare a beneficiilor".

Aliss Higham *este reporter pentru* Newsweek. *O puteți contacta la a.higham@newsweek.com*

OPINIE

„Sunt din cea mai fericită țară din lume - cultura noastră de muncă este diferită de cea din SUA"

de **MIIKA MÄKITALO**

ÎN FINLANDA AVEM O VORBĂ: „Kell' onni on, se onnen kätkeköön". Pe scurt, înseamnă „cine a găsit fericirea, ar trebui să o ascundă".

La prima vedere, ai fi iertat dacă ai crede că nu sună foarte înălțător, dar fraze ca aceasta cred că au contribuit la transformarea Finlandei în cea mai fericită țară din lume în ultimii șase ani.

Nevrând să ignor această corelație, am petrecut ceva timp reflectând asupra a ceea ce înseamnă să fii finlandez, în încercarea de a-i ajuta pe alții să-și maximizeze fericirea.

Mi se pare potrivit să scriu aceste rânduri în calitate de director executiv al unei organizații dedicate măsurării fericirii pentru întreprinderi. Da, acele butoane de feedback cu fețe zâmbitoare pe care le vedeți în aeroporturi și în magazine, aceasta este compania noastră finlandeză, HappyOrNot.

Trebuie să încep prin a spune că acest titlu de fericire nu este autoproclamat. Vă pot asigura că finlandezii nu ar fi niciodată atât de îndrăzneți încât să vină cu așa ceva.

Dimpotrivă, ne ciupim în mod regulat pentru a ne reaminti că trăim în ceea ce este considerat a fi cel mai fericit loc de pe pământ.

În realitate, acest titlu face parte dintr-o listă susținută de ONU și publicată anual, numită World Happiness Report (Raportul mondial al fericirii).

Până aici, trebuie să vă avertizez că observațiile mele din acest articol nu garantează sosul secret al fericirii, deși luarea lor în considerare nu poate face rău.

Dacă nu ați vizitat țara mea natală, permiteți-mi să vă fac un tablou.

Ieșim în natură

Denumită pe bună dreptate „Țara celor o mie de lacuri", Finlanda este locul perfect pentru cei care doresc să vadă sau să fie înconjurați de natură. Dacă vă place să alergați pe trasee, așa cum îmi place mie, atunci nu duceți lipsă de locuri de explorat.

Acest lucru mă duce la primul punct: natura. Petrecerea timpului în aer liber și departe de ecrane este o performanță deloc ușoară în lumea de astăzi. Deseori mă trezesc lipit de un ecran, doar pentru a fi smuls din hipnoză de un membru al familiei care îmi amintește că aerul liber este la fel de captivant.

Găsirea unei conexiuni cu natura poate părea un pic prea spirituală pentru unii, dar este greu de negat că aceasta joacă un rol major în atenuarea stresului profesional și social.

Nu vreau să spun că toată lumea trebuie să meargă în drumeții, dar cinci minute într-un parc pe zi sunt mai bune decât 30 de minute suplimentare de privit pe TikTok.

O mentalitate de determinare

Depășirea adversităților este o altă parte importantă a mulțumirii pentru finlandezi. Clima noastră poate fi

destul de necruțătoare uneori, zăpada și vânturile arctice fac ca iernile să fie lungi și întunecate.

Mă întreb adesea de ce naiba strămoșii noștri au decis să rămână aici? Trebuie să fi fost o vară frumoasă atunci când au decis să se stabilească.

Aici intervine „sisu". Poate cel mai faimos concept finlandez. Sisu este definit ca fiind o combinație de determinare, curaj și voință. Poate fi folosit și pentru a defini capacitatea de a trece peste adversități și de a-ți atinge limitele.

În 2022, un film thriller de acțiune de mare succes a fost numit după el. În cele din urmă, acțiunea de a te împinge pe tine însuți și de a persevera duce aproape întotdeauna la un sentiment mai mare de realizare.

Îmi amintesc că am canalizat sisu atunci când am alergat un ultramaraton de 160 de kilometri. Mă confruntam cu probleme majore de absorbție a energiei și eram la fundul sacului.

Îmi amintesc că m-am întrebat de ce am decis să-mi supun corpul la așa ceva. Și chiar mi-am sunat soția pentru a-i spune să nu mă mai lase să mă înscriu vreodată la curse de peste 100 de kilometri.

Reflectând după aceea, mă bucur că am avut mentalitatea de sisu pentru a merge mai departe și a termina cursa.

O atitudine de încredere la locul de muncă

La un alt nivel, cred că finlandezii beneficiază de faptul că nu petrec mult timp îngrijorându-se prea mult. Ceea ce vreau să spun prin aceasta este că acordăm o valoare imensă încrederii.

Un exemplu sunt practicile noastre de lucru flexibile. În calitate de lider, am încredere că îmi fac treaba și am încredere că angajații și-o fac pe a lor în modul care li se potrivește cel mai bine.

Managerii sunt încurajați să se gândească la modul în care îi pot ajuta pe membrii echipei lor să dea tot ce au mai bun. Ca urmare, eu și ceilalți suntem mai puțin preocupați de ceea ce fac ceilalți.

Este o cultură în care mă pot concentra pe modul în care îmi pot face treaba cât mai bine.

Această libertate și încredere transcend și la locul de muncă. Să spunem că vă uitați portofelul în autobuz - în Finlanda, este aproape garantat că îl veți primi înapoi.

Acest lucru a fost pus la încercare în 2022 de *Reader's Digest*, când un test de onestitate efectuat în Helsinki a constatat că 11 din 12 portofele au fost returnate proprietarului. Ulterior, s-a ajuns la concluzia că aceasta a fost și cea mai mare rată de returnare din lume, conform studiului.

Sigur, lucruri nefericite încă se mai întâmplă, dar această mentalitate pozitivă și încrederea favorizează un sentiment mult mai mare de fericire și mulțumire. De asemenea, eliberează spațiu pentru a aborda probleme mai dificile atunci când acestea apar.

Din nou, nu vreau să spun că aceasta este realitatea tuturor. Dar faptul că am reușit să atenuez grijile în legătură cu lucruri care nu depind de mine a fost cu siguranță un lucru pozitiv.

Valori familiale puternice

Urmează familia și munca. Fiind părinte și soț, știu că fericirea mea este indisolubil legată de cea a familiei mele. Dacă lucrez până târziu și în weekend, acesta este timp sacrificat în detrimentul celorlalți. Întotdeauna am fost conștient de acest compromis.

Respectarea dreptului fiecăruia la timp liber este o altă modalitate prin care noi, finlandezii, ne menținem nivelul de fericire. Cred cu tărie că faptul de a te distra și de a te bucura de timpul liber sporește contribuția la locul de muncă și de aceea un echilibru sănătos între viața profesională și cea privată este vital.

În medie, angajații finlandezi au dreptul la 4-5 săptămâni de concediu. Aceasta ne oferă tuturor șansa de a ne reîncărca bateriile, iar personalul se poate întoarce la serviciu odihnit, cu idei și perspective noi.

Nu fiți prea competitivi

Da, o atitudine competitivă poate fi un mare motivator, dar este important să nu lăsăm ca aceasta să devină singurul obiectiv.

Revenind la începutul articolului meu, această idee de a fi fericit, dar

MAREA NATURĂ Lui Mäkitalo (dreapta) îi place să exploreze Finlanda, care nu duce lipsă de poteci de care să se bucure alergătorii ca el.

FOTO DIN STÂNGA: ALEKSI KOSKINEN/GETTY; POPPIS SUOMELA: IGORSPB/GETTY

LOCUL FERICIT Insula Ruissalo din arhipelagul Turku, în sud-vestul Finlandei, este renumită pentru frumusețea sa naturală, dar și pentru istoria și cultura sa.

fără a te lăuda cu asta, este exact ceea ce îi separă pe finlandezi de o mulțime de alte culturi. Poți fi ambițios și umil în același timp și să te simți mulțumit în viață.

Când eram copil, îmi doream să fiu autor. Petreceam foarte mult timp citind și scriind. Visam să scriu povești pline de imaginație și să folosesc un limbaj frumos și bogat.

De-a lungul anilor, jobul meu de vis s-a schimbat de la autor, la a deveni arhitect. Apoi, mai târziu, strateg de afaceri. Am fost învățat că succesul și fericirea derivă din a face ceea ce iubești.

Acum, lumea social media a preluat controlul. Astăzi, o mare majoritate a societății privește succesul printr-o lentilă foarte diferită.

Din nefericire, ca urmare, banii și influența sunt acum indicatorii succesului. În ceea ce privește social media, ghidurile și scurtăturile către faimă și avere circulă peste tot.

Acest lucru i-a făcut pe mulți să urmărească un vis extrem de greu de realizat. Iar un astfel de scop setat nu garantează, cu siguranță, nici fericirea. Am avut odată plăcerea de a ține un discurs de absolvire pentru elevii care terminau un liceu. Le-am spus să își asculte inimile. Luați-vă controlul asupra studiilor și lucrați la subiecte care vă înflăcărează, asta este ceea ce creează fericirea.

„Găsirea unei legături cu natura ar putea părea un pic prea spirituală pentru unii, dar este greu de negat faptul că aceasta joacă un rol important în atenuarea stresului“

În Finlanda, a fi faimos sau bogat nu este ceva care să țină prea mult. Nu există nimeni care să spună că nu ar trebui sau nu poți să fii, dar din punct de vedere cultural există o conștientizare a faptului că aceste lucruri nu sunt cele care ne definesc pe noi sau fericirea noastră.

În schimb, ne străduim mai mult pentru o mulțumire liniștită. Mi-am reamintit acest lucru atunci când mi-am dat seama că există o diferență majoră între mașinile liderilor de afaceri din SUA și cele din Finlanda. Adesea, în State, mașina liderului reprezintă succesul companiei și aspirațiile viitoare ale acesteia. O mașină de lux echivalează cu o companie solidă și cu un viitor strălucit.

La noi, o mașină strălucitoare poate fi asociată cu aroganța sau cu o companie care își arată superioritatea.

Un bun exemplu al modului finlandez de a vedea lucrurile este un proprietar de afaceri de mare succes care avea un Ferrari. Cu toate acestea, atunci când venea în vizită la clienții săi, conducea mașina sa veche, ruginită și compactă, pentru a sublinia faptul că este în continuare aceeași persoană și că valoarea sa nu ar trebui să fie judecată în funcție de bunurile pe care le-a dobândit.

Poate fi o surpriză, dar chiar și cu această filozofie a fericirii încă avem în Finlanda companii de mare succes.

Nokia s-a născut în Finlanda, la fel ca și mult mai tinerele companii de tehnologie Supercell și Oura - aceasta din urmă făcându-și un nume prin dezvoltarea unor inele inteligente care pot urmări somnul și sănătatea purtătorului.

Rămâne de văzut dacă noi, finlandezii, ne vom păstra poziția de cea mai fericită țară din lume. Trebuie să recunosc că deținerea acestui titlu a încurajat cu siguranță o mare introspecție.

Știu că există o mulțime de oameni din întreaga lume care se confruntă cu greutăți în prezent, așa că, în orice caz, raportul este un memento perfect pentru a ne reaminti că fericirea este ceva ce merităm cu toții.

➤ **Miika Mäkitalo** *este CEO al HappyOrNot, companie aflată la originea terminalelor de feedback cu butoane zâmbitoare. Toate opiniile exprimate în acest articol aparțin autorului.*

ANIMALE DE COMPANIE

Ne luptăm din greu să ne permitem prietenii blănoși

Costul îngrijirii companionilor noștri cu patru picioare a crescut pentru aproape trei sferturi dintre americani, ceea ce îi face pe mulți proprietari să fie îngrijorați în privința susținerii financiare a acestora.

de **GIULIA CARBONARO**

SUNT CEI MAI BUNI PRIETENI ai noștri, fac parte din familie și sunt o sursă nesfârșită de confort, bucurie și râs. Totuși, întreținerea animalelor de companie devine din ce în ce mai scumpă pentru americani.

72% dintre proprietarii de animale de companie care au răspuns la un sondaj exclusiv Redfield & Wilton Strategies realizat în numele *Newsweek* au declarat că îngrijirea animalelor s-a scumpit în ultimul an.

Sondajul a fost realizat pe un eșantion de 1.500 de persoane cu drept de vot din SUA în perioada 23-24 martie 2024. O majoritate de 65% dintre respondenți au declarat că dețineau un animal de companie la momentul sondajului - un număr care reflectă datele la nivel național raportate de American Pet Products Association, care scrie că 66% dintre gospodăriile din SUA (86,9 milioane de locuințe) dețin unul.

Cele mai multe dintre aceste gospodării (65,1 milioane) au un câine, urmate de casele cu pisici (46,5 milioane). În 2022, conform celor mai recente date puse la dispoziție de APPA, proprietarii de animale de companie au cheltuit în total 136,8 miliarde de dolari pentru companionii lor blănoși, în creștere de la 123,6 miliarde de dolari cu un an înainte. Iar costurile în creștere sunt o sursă de îngrijorare pentru mulți proprietari.

Aproximativ 43% dintre respondenții la sondaj au declarat că sunt foarte (21%) sau destul de (22%) îngrijorați de capacitatea lor de a-și susține financiar animalul de companie, în timp ce alți 22% au fost ușor îngrijorați.

În medie, proprietarii de câini cheltuiesc mai mult (aproximativ 1.400 de dolari pe an) decât proprietarii de pisici (1.200 de dolari), conform unui raport APPA, luând în considerare toate cheltuielile posibile: vaccinări, culcuș, hrană, lese, hamuri, coliere, articole de toaletare, dresaj, internat și pașaport.

De ce au devenit animalele de companie mai scumpe

Principalul motiv pentru care costul deținerii unui animal de companie a urcat în ultimii ani este legat de facturile veterinare mai mari.

„La fel ca în cazul altor sectoare din domeniul sănătății, costul furnizării serviciilor medicale veterinare continuă să crească", a declarat pentru *Newsweek* dr. Rena Carlson, președintele Asociației Americane de Medicină Veterinară.

„Printre motive se numără creșterea costului produselor farmaceutice utilizate pentru tratarea afecțiunilor acute și cronice; necesitatea de a achiziționa noi tehnologii și cele mai noi echipamente medicale pentru a se asigura că medicii veterinari sunt capabili să continue să ofere cele mai eficiente și actualizate îngrijiri pentru pacienții lor; și creșterea cheltuielilor generale de funcționare, cum ar fi electricitatea, chiriile/ipotecile clădirilor, serviciile de telecomunicații și așa mai departe", a adăugat ea.

Îngrijirea veterinară a devenit mai sofisticată, a spus Carlson, în timp ce animalele de companie au început să trăiască mai mult. „Acesta este un lucru foarte bun, bineînțeles, dar înseamnă, de asemenea, că este nevoie de mai multă îngrijire veterinară pe parcursul vieții unui animal", a spus ea.

Nu toată lumea poate ține pasul cu aceste costuri în creștere. Aproximativ 37% dintre proprietarii de animale de companie care au răspuns la sondajul Redfield & Wilton Strategies/*Newsweek* au declarat că le-ar fi greu să plătească o operație minoră pentru animalul lor de companie în acest moment.

Costurile mai mari pentru îngrijirea

FOTO: KOZOROG/GETTY

TEMERI FINANCIARE **Majoritatea proprietarilor americani au declarat într-un sondaj pentru *Newsweek* că îngrijirea animalelor de companie reprezintă o preocupare pe fondul creșterii costurilor.**

unui animal și cumpărarea de provizii pentru acesta sunt deosebit de mari pentru persoanele care trăiesc în sărăcie. „În SUA, cel puțin 20 de milioane de animale de companie trăiesc în case afectate de sărăcie sau în zone insuficient deservite, unde resursele sunt limitate sau practic inexistente", a declarat pentru *Newsweek* Amanda Arrington, vicepreședinte al campaniei Humane Society of the United States pentru creșterea accesului la îngrijire.

„Ne străduim să creștem echitatea în ceea ce privește accesul la îngrijire printr-o varietate de abordări interconectate: sensibilizarea comunității, elaborarea de politici, formarea profesională a medicilor veterinari și a profesioniștilor în domeniul bunăstării animalelor, parteneriate corporative și programe de îngrijire directă care oferă îngrijire veterinară, consumabile pentru animale de companie, alte servicii de îngrijire a animalelor și informații fără costuri pentru proprietarii de animale de companie", a spus ea. „Persoanele care doresc să ajute la păstrarea animalelor de companie alături de familiile lor pot întreprinde acțiuni simple, cum ar fi donarea către o bancă de alimente pentru animale de companie sau un fond de îngrijire veterinară".

Facturile veterinarilor vs. asigurarea pentru animale de companie

Mary Leone, din Portland, este mândra proprietară a lui Frisco, un câine salvator care este de fapt un amestec de 19 rase. Ea îl are pe Frisco de aproape patru ani, deoarece l-a primit la începutul pandemiei. „El este ceea ce numim un cățel pandemic", a declarat ea pentru *Newsweek*. Leone cheltuiește aproximativ 250 de dolari pe lună pentru „lucruri obișnuite, de rutină" pentru Frisco. „Acestea includ mâncarea lui, dulciurile, plimbătorul de câini, asigurarea pentru animale de companie etc.". Dar cea mai mare cheltuială a ei legată de animalul de companie este probabil cea legată de facturile de la veterinar.

„În SUA, cel puțin 20 de milioane de animale de companie trăiesc în case afectate de sărăcie sau în zone insuficient deservite, unde resursele sunt limitate sau practic inexistente".

„Un control veterinar de rutină cuprinde și costul vaccinurilor care se pot adăuga, dar mai sunt și costurile suplimentare legate de îngrijirea urgentă/spital veterinar dacă există ceva foarte grav", a spus ea. „Din fericire, Frisco nu a mai avut nevoie de ceva vreme de o vizită la Urgențe. Pentru a vă da o idee, câinele prietenului meu a trebuit să meargă la Urgențe acum câteva luni pentru că a ingerat ciocolată - care este otrăvitoare pentru căței. Acea vizită, care de fapt a implicat doar inducerea vomei și administrarea unor lichide după aceea, a costat în jur de 500 de dolari".

Leone a spus că aceste cheltuieli legate de animalele de companie „se adună cu siguranță". Ea a spus că este greu să te decizi între „a investi într-o asigurare pentru animale de companie, care este un cost lunar continuu care se adună de-a lungul vieții lor, sau doar să te aștepți că vei avea cel puțin câteva vizite neașteptate la veterinar, care ar putea fi însă destul de mari. Poate fi vorba și de sume între 5.000 și 10.000 de dolari dacă ne referim la o intervenție chirurgicală".

În SUA, prima medie de asigurare pentru accidente și boli pentru câini este acum la peste 675 de dolari pe an, în timp ce pentru pisici este de peste 383 de dolari anual. Acest lucru a contribuit la creșterea valorii totale a primelor din această țară cu aproape 22% de la an la an, până la 3,9 miliarde de dolari în 2023, conform datelor Asociației

Nord-Americane de Asigurări de Sănătate pentru Animale de Companie.

Mulți proprietari apelează acum la polițe de asigurare pentru animale de companie pentru a evita facturile mai mari de la veterinar în cazul în care ceva rău se întâmplă pe neașteptate. Dar Carlson a spus că îngrijirea veterinară preventivă - cum ar fi vaccinările, controlul paraziților și gestionarea greutății - este „cea mai bună modalitate de a menține animalele sănătoase și fericite pentru anii următori" și de a preveni problemele de sănătate costisitoare mai târziu.

De asemenea, Leone a remarcat că nu există suficienți veterinari pentru numărul de oameni care au animale de companie, ceea ce face ca întregul proces de căutare a îngrijirii veterinare să fie mai descurajant.

„Cel puțin așa pare să fie cazul aici, în Portland, unde sunt foarte mulți proprietari de animale de companie", a spus ea. „Așa că iei stresul de a avea o factură uriașă și adaugi la asta stresul de a aștepta câteva ore sau chiar peste noapte în spitalul pentru animale, deoarece cererea de îngrijire a animalelor de companie este atât de mare".

Leone a adăugat că, deși „lucrurile pot deveni costisitoare", Frisco este „cel mai bun băiat și îl iubesc mai mult decât orice. Merită 100% fiecare bănuț". N

➤ **Giulia Carbonaro** *este reporter pentru* Newsweek. *O puteți urmări pe X @carbonaro_giu*

Cinci moduri în care îți poți păstra câinele sănătos

DE LIZ O'CONNELL

Ne dorim ca iubiții noștri câini să trăiască o viață lungă și sănătoasă pentru a menține facturile cu costurile medicale ale acestora la un nivel scăzut.

American Kennel Club a raportat că durata medie de viață a câinilor de rase mici este cuprinsă între 10 și 15 ani.

Beagle, o rasă populară, are o durată medie de viață de 12 ani. Labradorul, mult mai mare, fiind una dintre cele mai populare rase de câini din Statele Unite în ultimul deceniu, poate ajunge și el până la 12 ani. Cu toate acestea, unii câini pot trăi până la 18 ani.

Medicul veterinar Pete Wedderburn a vorbit pentru *Newsweek* despre cinci modalități prin care proprietarii își pot menține animalele sănătoase pe tot parcursul vieții. „Câinii nu-și pot proiecta singuri viața", a spus Wedderburn. „Ei depind de noi pentru a le impune forma vieții lor".

1 _ Dieta

Proprietarii ar putea începe cu o alegere excelentă de hrană pentru apropiații lor cu patru picioare, dar dieta unui câine va trebui actualizată pe măsură ce sistemul lor digestiv se schimbă odată cu vârsta. Umplerea bolurilor lor cu ingrediente de înaltă calitate face o mare diferență.

Atunci când un câine îmbătrânește, nevoile și nutrienții se vor schimba, iar proprietarii vor trebui probabil să ajusteze dieta câinelui lor. Dar dieta nu se referă doar la hrană; apa este esențială pentru a-i menține sănătoși și hidratați. „Ei au nevoie de acces la apă proaspătă", a adăugat Wedderburn. „Schimbați-o în fiecare zi".

2 _ Suplimente

O parte din dieta unui câine pentru o viață mai sănătoasă și mai lungă include suplimente. Adăugarea de nutrienți și vitamine le va îmbunătăți sistemul imunitar, va promova o digestie sănătoasă și va ajuta la sănătatea articulațiilor și a oaselor.

Deși există o mulțime de suplimente din care puteți alege, Wedderburn subliniază utilizarea acizilor grași omega-3 pentru a ajuta la susținerea inimii, articulațiilor, blănii, pielii și sistemului imunitar al câinelui. El a spus că cel mai simplu mod de a-i adăuga în dieta lor este prin capsule.

Este important să le dați timp să se adapteze la hrană și la suplimente. Lăsați să treacă aproximativ două luni cu o rutină, a spus Wedderburn, deoarece este nevoie de aproximativ acest timp pentru ca substanțele nutritive să fie absorbite complet.

Dr. Daisy May, medic veterinar, a declarat pentru *Newsweek* că și ea

recomandă acizi grași omega-3, precum și suplimente care conțin glucozamină și condroitină. Acestea vor ajuta la susținerea articulațiilor sănătoase, atât la câinii îmbătrâniți, cât și la cei activi.

3 _ Stimulare și îmbogățire mentală

Sănătatea mentală și stimularea pentru câini sunt la fel de importante ca și sănătatea lor fizică.

Wedderburn a evidențiat o versiune mai nouă de îmbogățire pe care a văzut-o pe internet - covorașele pentru scărpinat. Proprietarii pot pune diferite alimente pe aceste covorașe, cum ar fi unt de arahide sau piure de banane. Diferitele alimente sănătoase vor încuraja actul de lingere, care este un comportament liniștitor pentru câinii plictisiți sau anxioși. Sau poate fi folosit ca o nouă jucărie distractivă.

Alte opțiuni pentru stimularea mentală includ jucării puzzle și sesiuni de antrenament. Menținerea câinilor stimulați poate reduce, de asemenea, problemele de comportament, a declarat May.

4 _ Sănătatea dentară

Clinica Cleveland a raportat că, dincolo de un zâmbet îngălbenit și respirație urât mirositoare, o sănătate dentară precară poate duce la probleme de sănătate precum boli ale gingiilor, pneumonie, boli cardiovasculare sau endocardită - iar Wedderburn a spus că același lucru este valabil și pentru câini.

„O acumulare de placă dentară și tartru poate duce la boli ale gingiilor, la pierderea dinților și la infecții grave care afectează gura, rinichii, inima și articulațiile", a adăugat May. „Vă recomand să periați dinții câinelui dvs. de cel puțin 2-3 ori pe săptămână și să programați curățări dentare cu medicul veterinar cel puțin o dată pe an".

Wedderburn a sugerat ca proprietarii să perieze dinții din față ai câinelui, deoarece ajungerea la cei din spate ar putea fi un pic mai dificilă. Pentru a curăța dinții din spate, el a spus să se folosească produse de mestecat dentare a căror eficacitate este dovedită clinic.

Acele bunătăți care au fost testate și dovedite vor include un sigiliu cu literele VOHC, sau Veterinary Oral Health Council.

5 _ Minimizați factorii de stres

În timp ce toți proprietarii încearcă să își pună câinii pe primul loc, viața se va interpune uneori. Poate că plecați în vacanță sau într-o deplasare de serviciu - și oricât de mult v-ați dori să vă aduceți și câinele, nu ar fi posibil.

Unii proprietari ar putea recurge la a-și ține câinii la căsuțele cu pensiune. Dar scoaterea lor din căminul lor familiar și acordarea unei atenții limitate de tip „unu-la-unu" ar putea determina unele animale să se simtă deprimate.

„Oamenii ar putea fi drăguți acolo, dar este diferit de situația lor normală", a spus Wedderburn.

El a sugerat să optați pentru un pet sitter pentru a le oferi câinilor dumneavoastră atenție. Proprietarii pot chiar să angajeze bone care să stea la ei acasă prin intermediul unor companii precum Trusted-Housesitters și Rover, ceea ce îi va ajuta pe câini să se simtă confortabil în propriul teritoriu familiar.

Menținerea la minimum a acestor factori de stres este deosebit de importantă pentru câinii seniori, deoarece pot fi mai afectați decât puii mai tineri.

Alte modalități de a vă ajuta câinele

În timp ce aceste cinci sfaturi sunt linii directoare pentru a vă ajuta câinele să trăiască cât mai mult posibil, totuși, lucrurile nu trebuie să se oprească aici. Wedderburn a subliniat, de asemenea, importanța somnului pentru câini.

„Oamenii nu se gândesc suficient de mult la modul în care câinele lor este bine odihnit", a spus el. „Este foarte important să aibă grijă de el".

Wedderburn a spus că un pat cald și moale poate face o diferență pentru ei și asupra articulațiilor lor.

May a subliniat, de asemenea, importanța programării vizitelor regulate la veterinar, deoarece examinările anuale și vizitele de wellness pentru seniori la șase luni vor permite echipelor să monitorizeze starea generală de sănătate, să detecteze problemele din timp și să ofere tratament sau recomandări pentru nevoile specifice ale fiecărui câine.

„Prinderea potențialelor probleme medicale în stadiile lor inițiale ne oferă cele mai bune șanse de rezolvare cu succes", a declarat May.

Liz O'Connell *este reporter specializat în animale de companie pentru* Newsweek. *Urmăriți-o pe X @lizoconnell21*

FOTO DIN STÂNGA: PHYNART STUDIO/GETTY; JACKF/GETTY

CINEMA

Filmul „Mumia”, după 25 de ani

Vedetele sale au crezut că va fi un eșec. Acum, la un sfert de secol de la lansare, Arnold Vosloo, Rachel Weisz, Patricia Velásquez și Kevin J. O'Connor reflectează asupra filmului devenit un clasic.

FOTO GETTY

CÂND *THE MUMMY (MUMIA)* A APĂRUT PE marile ecrane în 1999, nimeni nu a prezis succesul monstruos pe care avea să îl aibă acest film de acțiune și aventură excentric.

Având în vedere că studiile sugerau că spectatorii nu doreau să vadă un film despre „un tip înfășurat în bandaje", toată lumea, de la regizorul Stephen Sommers la actorul principal Brendan Fraser, se aștepta ca filmul să fie un eșec. Chiar și actorul care îl joacă pe Imhotep, Arnold Vosloo (mumia titulară), era îngrijorat că „nu va mai lucra niciodată" odată ce filmul va avea premiera.

Ei bine, *The Mummy* a dovedit că cei care se îndoiau s-au înșelat, având încasări de aproximativ 417 milioane de dolari în întreaga lume și chiar salvând studiourile Universal de la faliment. Douăzeci și cinci de ani mai târziu, filmul este în continuare iubit, actorii din distribuție amintindu-și de film cu la fel de mult drag ca și fanii săi.

Pentru a sărbători aniversarea, *Newsweek* a stat de vorbă cu Vosloo, Rachel Weisz, Patricia Velásquez și Kevin J. O'Connor pentru o privire în culisele filmului clasic de la sfârșitul anilor '90. Plasat în anii 1920, filmul îi urmărește pe Rick (Brendan Fraser), pe egiptologul aspirant Evelyn „Eevee" Carnahan (Rachel Weisz) și pe fratele ei adorabil - dar inutil - Jonathan (John Hannah). Trioul îl trezește accidental pe Imhotep, o mumie blestemată să facă ravagii în lume, dar care, în mare parte, vrea doar să-și învie prietena moartă.

de
SOPHIE LLOYD

„Puterea acestui film este uimitoare"

Au trecut mai bine de două decenii de când a preluat rolul lui Imhotep, dar Vosloo încă mai are fani care îi spun cât de mult adoră *The Mummy*.

„Puterea acestui film este uimitoare", a declarat el pentru *Newsweek*. „Oamenii pur și simplu îl adoră".

Cu toate acestea, bărbatul în vârstă de 61 de ani nu era sigur în ce „s-a băgat" la vremea respectivă.

După ce studioul i-a fixat pe Fraser și Weisz în rolurile principale, a început căutarea mumiei. Vosloo a fost recomandat de Sean Daniel și James Jacks, care lucraseră cu actorul sud-african la filmul „Hard Target", din 1993, cu Jean-Claude Van Damme.

După o singură întâlnire, Sommers a știut că este perfect pentru rol, dar Vosloo a fost ușor confuz.

„Nu citisem scenariul în acel moment", a explicat el. „[Eram] cam așa: Ce naiba e asta? Sunt, cumva,

în bandaje? Mă plimb în hârtie igienică? Dar în cele din urmă am pus mâna pe scenariu și mi s-a părut foarte amuzant".

Vosloo nu a fost singurul uimit de statutul de blockbuster al filmului. „Cu The Phantom Menace în deschidere [în acel weekend], am crezut că va înghiți totul", a declarat O'Connor pentru *Newsweek*, care l-a interpretat pe Beni Gabor.

„Dar [The Mummy] a continuat să fie din ce în ce mai puternic. A fost destul de mișto".

Un bărbat îndrăgostit

The Mummy a reușit cumva să îmbine acțiunea, groaza, comedia și romantismul, dar, potrivit lui Vosloo, povestea de dragoste dintre Imhotep și Anck-Su-Namun - precum și povestea de dragoste dintre Rick și Eevee - este cea care conduce intriga și o face să se deosebească de alte filme de aventuri.

„I-am spus lui Steve: «Uite, cred că ceea ce va funcționa cu adevărat este că pot juca un bărbat îndrăgostit»", a explicat el. „Tipul ăsta face toate astea pentru că o iubește pe această femeie și vrea să fie cu ea, iar asta îl consumă. El ar distruge lumea [pentru ea]".

Filmul se deschide cu preotul Imhotep fiind mumificat de viu, un blestem pentru că și-a ajutat iubita, Anck-Su-Namun, să îl ucidă pe logodnicul ei, faraonul Egiptului.

Actrița și modelul venezuelean Velásquez a interpretat-o pe Anck-Su-Namun. În vârstă de 27 de ani, acesta a fost primul ei rol important.

„Este pur și simplu atât de perfectă în el", a spus Vosloo. „I-am spus: «Asta vom face, ne vom uita unul la celălalt ca și cum nu ar mai fi nimeni altcineva în cameră. Restul se va aranja de la sine»". Velásquez, care mai târziu a reluat rolul în continuarea din 2001, *The Mummy Returns*, are, de asemenea, amintiri calde.

„Să lucrez cu Arnold Vosloo a fost fantastic", a declarat ea pentru *Newsweek*. „Este un actor serios, care și-a luat meseria în serios".

„Avem o mumie grasă"

Poate că nu a purtat bandaje, dar costumul lui Vosloo i-a provocat un oarecare disconfort inițial. „Nu m-am gândit nicio secundă că voi purta un costum super-revelator", a spus el. „Aveam această burtă și m-au pus în acești afurisiți de chiloți. Departamentul de garderobă i-a spus lui Steve: «Ah, omule, avem o problemă. Avem o mumie grasă»". Vosloo a făcut exerciții în fiecare zi în perioada premergătoare filmărilor și a eliminat carbohidrații din dieta sa, pierzând aproximativ 10 - 15 kilograme. Cu toate acestea, regimul nu a fost la fel de lipsit de confort ca și faptul că a fost bărbierit de două ori pe zi pentru a obține aspectul neted al lui Imhotep.

„Îmi desfăceam picioarele și [make-up artistul] începea de la glezne și mă bărbierea pe picioare, pe burtă, pe piept, pe brațe și peste tot", a spus Vosloo.

„La început, glumeam pe seama asta, dar apoi, după câteva săptămâni de așa ceva, pur și simplu intri, îți asumi poziția. M-a bărbierit, mi-a bronzat fundul și apoi am plecat; gata, urmează".

Totuși, cea mai revelatoare ținută i-a aparținut lui Velásquez. Costumul ei era format în mare parte din vopsea corporală, însoțită de o fustă scurtă și de un top de bikini cu lanțuri, pe care ea le-a descris ca fiind „inconfortabile".

„Nu-mi amintesc durata exactă, dar [pictura corporală] a durat multe ore",

„Nu m-am gândit niciodată că o să fiu într-o ținută super-revelatoare... M-au pus într-un chiloțel".

FOTODIN STÂNGA: HULTON ARCHIVE/GETTY; KEITH HAMSHERE/UNIVERSAL STUDIOS

TIMPUL ZBOARĂ Vedetele filmului sunt încă recunoscute pentru rolurile lor. *The Mummy* a amestecat groaza (dreapta) cu comedia, romantismul și acțiunea.

FATA DE AUR Patricia Velásquez a petrecut ore întregi în scaunul de machiaj pentru a o interpreta pe Anck-Su-Namun, fata de care era îndrăgostit Imhotep

și-a amintit ea. „Au pus să mi se facă un scaun special pentru mine, iar patru persoane au lucrat la aplicarea vopselei corporale. Retușurile durau câteva ore pe zi".

O'Connor a avut, de asemenea, probleme cu garderoba. Personajul său Beni devine accidental aghiotantul lui Imhotep, O'Connor acționând ca o folie comică față de abordarea mai serioasă a lui Vosloo.

Actorul a ignorat sugestia departamentului de costume ca personajul său să poarte cizme, considerând că Beni era un tip cu sandale - în ciuda faptului că petrecea ore întregi pe zi pe nisipurile arzătoare ale deșertului Sahara.

„Un designer de costume deștept a spus: «Știi unde vei fi?»", a spus O'Connor. „[Am spus:] «Este în regulă. Cred doar că ar trebui să aibă sandale»".

Mai târziu a ajuns să regrete decizia, adăugând: „Nu, nu, nu.De ce nu l-am ascultat pe tipul ăsta?".

„Nu mă așteptam să fie în film"

The Mummy a costat 62 de milioane de dolari, iar Universal se pare că a cheltuit 15 milioane de dolari numai pentru efectele speciale. CGI era încă relativ nou în cinematografie, iar Vosloo „habar nu avea la ce să se aștepte" ca actor.

În timp ce filma faimoasa scenă a furtunii de nisip, în care Imhotep evocă un zid de praf și îl trimite după Rick și Jonathan, Vosloo a devenit sigur că „nu va mai lucra niciodată".

„[Stăteam] pe o dună de nisip, iar regizorul era la 200 de metri distanță și îmi spune să arăt spre cer, să dau din brațe cu acest [corn de taur] mare și tare", și-a amintit Vosloo.

„Pur și simplu te simți atât de prost. Când a strigat «tăiați», i-am spus lui Rachel: «Nu vom mai lucra niciodată, pentru că mă simt ciudat». Dar cât de mult m-am înșelat!". O'Connor era și el dezorientat, dar confuzia sa din timpul filmării scenei furtunii de nisip a dus la una dintre cele mai bune replici ale personajului său.

„I-am sunat pe băieții [CGI] și i-am întrebat: «Puteți să-mi explicați la ce ar trebui să mă uit?»", și-a amintit O'Connor. „Mi-au spus că va fi o chestie imensă de nisip, ca un val de maree sau un zid mare de nisip".

În timp ce se îndepărta la finalul scenei, O'Connor a adăugat *ad-libbed*: „Mi-a plăcut trucul cu tot cu peretele de nisip. A fost frumos".

„Nu mă așteptam să apară în film", a chicotit el.

„Cea mai amuzantă replică din toate timpurile"

Cu toate acestea, nu toate efectele au fost CGI. Filmările au avut loc, de asemenea, în Marrakech, Maroc, și în studiourile Shepperton din Surrey, Anglia, timp de 17 săptămâni. Hamunaptra, Orașul morților, a fost construit în interiorul unui vulcan adormit, în timp ce recuzita, precum Cartea morților și borcanele canopice, au fost realizate manual de Dick George.

Cel mai elaborat decor a fost scena bibliotecii. În timp ce încerca să așeze o carte la loc pe un raft înalt, bibliotecarul Eevee se împiedică de scară, răsturnând din greșeală fiecare bibliotecă.

„Mi s-a dat cea mai amuzantă replică pe care probabil că a trebuit să o spun vreodată - «Oops», după ce toate aceste rafturi s-au izbit unul de altul", a declarat Weisz pentru *Newsweek*. Scena a fost înregistrată într-o singură dublă, folosind o cameră de filmat la 360 de grade care se rotea în jurul încăperii. Dacă nu ar fi reușit să filmeze scena, ar fi fost nevoie de o zi întreagă pentru a aranja din nou camera - inclusiv 12.000 de cărți.

„Noroc că am reușit să o filmăm într-o singură dublă", a spus ea. „Am avut niște tehnicieni geniali [și] scara mea părea în siguranță".

The Mummy a fost un *game changer* pentru vedetele sale, transformând distribuția în nume cunoscute.

„[A] avut un impact profund asupra vieții mele", a spus Velásquez. „Oamenii își amintesc de mine din aceste filme. Sunt incredibil de recunoscătoare pentru oportunitatea de a fi făcut parte dintr-un film atât de iubit".

După premiera filmului *The Mummy*, oamenii au început să o recunoască pe Weisz pe stradă. Oamenii o asociază și astăzi cu Eevee.

„Este cu siguranță un film care a dăinuit", a spus femeia în vârstă de 54 de ani. O'Connor îi atribuie popularitatea „faptului că e simpatic și farmecului său". „Are un fel de dulceață", a spus el, dând credit scenariului lui Sommers, precum și interpretărilor colegilor săi de scenă. Cu toate acestea, Vosloo crede că succesul filmului *The Mummy* nu este atât de ușor de cuantificat, punându-l pe seama acelui „lucru ciudat, mișto și inexplicabil care este industria cinematografică".

„Știi, poți avea un scenariu grozav și cei mai buni actori, dar există ceva magic care trebuie să se întâmple între tine și public", a spus el.

„Nimeni nu poate spune care este acea formulă". N

➤ **Sophie Lloyd** *este reporter de cultură pop și divertisment la* Newsweek. *O puteți contacta la s.lloyd@newsweek.com*

REPORTAJ

7 mașini electrice, la momentul adevărului

Cum autonomia la drum lung, la viteze superioare, oferită de mașinile electrice și timpul pierdut pentru reîncărcare sunt probleme care îi preocupă pe mulți șoferi obișnuiți cu automobilele cu motoare termice, am testat 7 dintre cele mai apreciate și mai noi modele disponibile pe piața din România, finalistele concursului „Best Electric Car" 2024, pe un traseu cu o lungime totală de circa 700 de kilometri, pe ruta București – Câmpina – Gura Siriului – Brașov – Covasna – București. Concluzia pe scurt? 5 dintre ele pot parcurge fără probleme peste 400 de kilometri pe șosea, dacă se merge legal. La viteze de autostradă, altfel stă problema. „Contorul" se învârte ca turbina, iar, din punctul meu de vedere, autonomia de siguranță oscilează în jurul a 300 de kilometri. – ***Răzvan Scăețeanu***

ȘAPTE DINTRE CELE MAI apreciate și mai noi mașini electrice disponibile pe piața din România, dar șapte mașini aproape complet diferite. Le-am testat în aceleași condiții de drum, temperatură, viteză și trafic de-a lungul a aproximativ 700 de kilometri, dar nu în ideea de comparație directă.

Nu am comparat „mere" cu „pere", ci am evaluat experiența trăită la volan cu fiecare și ecuația „câtă mașină și câtă mașină electrică cumperi la «X» bani". De asemenea, țin să precizez că, per ansamblu, la „Best Electric Car" nu este vorba despre învingători și învinși, fiecare model participant fiind printre cele mai bune din clasa din care face parte, și că, personal, în evaluările făcute am ținut mult cont de ținuta de drum, de dinamica mașinii, și mai puțin de puterea de încărcare sau gadget-urile de la bord, de exemplu. Votul juriului „Best Electric Car" 2024 îl puteți studia în tabelul de mai jos.

Cele 7 mașini electrice testate au fost, în ordine alfabetică, BMW iX2, Hyundai Ioniq 6, Kia EV9, MG4, Renault Scenic E-Tech, Volkswagen ID.7 și Volvo EX30. De toate felurile, pentru toate gusturile.

În prima zi de teste, am plecat de la București, pe DN1, până la Ploiești, ne-am oprit la Câmpina, pentru a vizita un Bosch Car Service, ocazie cu care am aflat că, oficial, deocamdată, reparațiile la mașinile electrice nu se pot face decât la service-urile de marcă și nu și la cele multi-marcă în România, din cauza procedurilor de acreditare încă nepuse la punct, și, apoi, am mers către Brașov via Vălenii de Munte, Gura Siriului și Întorsura Buzăului. Drumul superb, cu multe serpentine numai bune de evaluat dinamica mașinilor, dar și cu multe zone cu asfalt prost. La Brașov, ne-am oprit să încărcăm, pentru că două dintre mașini n-ar fi ajuns liniștite până la Covasna cu bateria rămasă și pentru că la Covasna nu există încă hub cu stații de încărcare rapidă unde să poți alimenta în paralel atâtea electrice.

Mergând aproape regulamentar pe traseul descris, la finalul primei zile de teste, BMW iX2 a înregistrat un consum mediu calculat de 20,9 kWh/100 km, Hyundai Ioniq 6, 14,5 kWh/100 km, Kia EV9, 23 kWh/100 km, MG4, 17,3 kWh/100 km, Renault Scenic E-Tech, 20,6 kWh/100 km, Volkswagen ID.7, 16,5 kWh/100 km și Volvo EX30, 17,3 kWh/100 km.

În cea de-a doua zi de teste, am plecat de la Covasna către Brașov, am urcat și coborât apoi virajele frumoase de pe Cheia, am oprit pentru încărcarea rapidă a câtorva mașini la Ploiești și am venit spre București pe autostradă, ocolind puțin și prin zona Fierbinți.

Mergând de data aceasta mai mult la vale și, deci profitând mai mult de recuperarea energiei la frânare, consumurile medii au fost ceva mai mici, dar au crescut imediat după cei circa 30 de kilometri rulați pe autostradă, consumul la 130 km/h fiind, în general, cu peste 20% mai mare decât la 90-100 km/h: BMW iX2 – 15,5 kWh/100 km, Hyundai Ioniq 6 – 14,9 kWh/100 km, Kia EV9 – 18,7 kWh/100 km, MG4 – 15 kWh/100 km, Renault Scenic E-Tech – 16,1 kWh/100 km, Volkswagen ID.7 – 15 kWh/100 km, Volvo EX30 – 15,5 kWh/100 km.

După ambele zile de teste, scriptic, Hyundai Ioniq 6 a realizat cel mai bun consum mediu calculat – 14,7 kWh/100 km – și cea mai bună autonomie medie calculată cu un plin de baterie – 503 km. Toate cifrele le puteți vedea în graficul „Consumuri & Autonomii". Dar, cum am spus că nu comparăm „mere" cu „pere", datele trebuie

RENAULT SCENIC
Votul juriului Best Electric Car in Romania 2024

puse în paralel cu gabaritul și cu puterea fiecărei mașini, având în vedere că acestea fac parte din clase complet diferite. Altfel, întotdeauna o mașină mai mică, mai ușoară și mai puțin puternică va consuma mai puțin decât una mare, grea și puternică.

De exemplu, dacă raportăm consumul mediu calculat, de 18,2 kWh/100 km, al BMW-ului iX2 la cei 313 cai ai săi și la greutatea de 2.095 kg a mașinii și facem același calcul pentru Hyundai Ioniq 6 (14,7 kWh/100 km, 228 cai și 1.985 kg), bavareza este mai eficientă în condiții similare de drum. Iar cu un consum mediu calculat de 20,8 kWh/100 km la 385 cai și o greutate de 2.648 kg, Kia EV9, care are și aerodinamică de „autobuz", este campioană la eficiență.

Renault Scenic a obținut titlul Best Electric Car in Romania 2024 și premiul cititorilor

Renault Scenic E-Tech a câștigat titlul Best Electric Car in Romania 2024 cu 98 de punte, acordate de juriul format din 14 jurnaliști auto și influenceri cu experiență în domeniul automotive, inclusiv subsemnatul, și un avans liniștitor, de 14 puncte. De asemenea, a obținut și premiul cititorilor, cu 46,44% din voturile exprimate, fiind urmat de Ioniq 6 cu 28,1% din voturi.

Pe locul 2 s-a clasat Hyundai Ioniq 6, cu 84 de puncte, iar cea de-a treia treaptă a podiumului i-a revenit Volkswagen-ului ID.7, cu 57 de puncte.

Personal, am acordat cele mai mari trei punctaje modelelor Hyundai Ioniq 6, Renault Scenic E-Tech și BMW iX2. De ce?

Așa cum am precizat anterior, în evaluările făcute, am ținut mult cont de ținuta de drum, de dinamica mașinii, și mai puțin de puterea de încărcare sau gadget-urile de la bord. Am evaluat experiența trăită la volan și ecuația „câtă mașină și câtă mașină electrică cumperi la «X» bani".

În clasamentul personal, Hyundai Ioniq 6 și Renault Scenic E-Tech s-au bătut până în ultima clipă pentru prima poziție și a câștigat modelul coreean, chiar dacă e mult mai prost finisat la interior (fețele de uși, de exemplu, sunt integral dintr-un plastic dur ce pare inspirat de la modelul Lantra de acum 20 de ani) și are un sistem multimedia mai slab. Stă mai bine și mai plăcut pe drum, însă, decât franțuzoaica cu sta-

FOTO: BOGDAN PARASCHIV

	BMW iX2	Hyundai IONIQ 6	KIA EV9	MG4	Renault Scenic E-TECH	Volkswagen ID.7	Volvo EX30
Autonomie medie calculata Ziua 1 (km)	309	510	417	430	422	466	369
Consum mediu calculat Ziua 1 (kWh/100 km)	20,9	14,5	23	17,3	20,6	16,5	17,3
Autonomie medie calculata Ziua 2 (km)	417	496	513	496	540	513	412
Consum mediu calculat Ziua 2 (kWh/100 km)	15,5	14,9	18,7	15	16,1	15	15,5
Autonomie medie calculata – ambele zile (km)	**363**	**503**	**465**	**463**	**481**	**489**	**390**
Consum mediu calculat – ambele zile (kWh/100 km)	**18,2**	**14,7**	**20,8**	**16,1**	**18,3**	**15,7**	**16,4**
% baterie București (plecare)	100	100	100	97	100	99	- / (est. 100%)
% baterie Brașov (înainte de alimentare)	16	47	33	34	37	42	28
% baterie Brașov (după alimentare)	70	80	72	79	73	80	69
% baterie TTS Hotel (sosire)	49	69	61	66	59	67	53
Traseu Ziua 1: 325 km							
% baterie TTS Hotel (plecare)	48	67	59	66	56	70	51
Autonomie estimată în bord la TTS Hotel (plecare)	181	339	272	345	257	355	197
Kilometraj total mașină la TTS Hotel (plecare)	4118	7196	392	371	- / (est. 1.340)	5011	3766
% baterie Vitesco (sosire)	26	41	41	51	40	50	31
Autonomie estimată în bord la Vitesco (sosire)	113	172	173	254	222	278	109
Kilometraj total mașină la Vitesco (sosire)	4203	- / (est. 7.280	475	453	1424	5095	3849
% baterie Vitesco (plecare)	63	72	41	51	70	73	42
% baterie Eldrive – AFI Ploiești (sosire)	36	54	15	25	45	51	13
Autonomie estimată în bord la Eldrive – AFI (sosire)	187	273	69	162	299	302	43
Kilometraj total mașină la Eldrive - AFI (sosire)	4334	7408	603	581	1551	5225	3977
% baterie Eldrive – AFI Ploiești (plecare)	49	54	50	58	45	80	50
Autonomie estimată în bord la Eldrive – AFI (plecare)							
Kilometraj total mașină la Eldrive - AFI (plecare)							
% baterie la spălătorie (finish)	23	35	33	36	28	61	23
Autonomie estimată în bord la spălătorie (finish)	109	179	174	179	188	336	78
Kilometraj total mașină la spălătorie (finish)	4431	7504	696	677	1643	- / (est. 5.321)	4073
Traseu Ziua 2: 312 km							
NOTE:							
1% baterie = ? energie în kWh (net)	0,647	0,74	0,96	0,744	0,87	0,77	0,64
% baterie folosite în Ziua 1	105	64	78	76	77	70	88
% baterie folosite în Ziua 2	75	63	61	63	58	61	76
kWh utilizați în Ziua 1	67,93	47,36	74,88	56,54	66,99	53,9	56,32
kWh utilizați în Ziua 2	48,52	46,62	58,56	46,87	50,46	46,97	48,64

CONSUMURI* & AUTONOMII**
Cifrele obținute în trafic real de cele 7 mașini electrice testate (*) + (**) La plecare, sosire și la punctele de încărcare, la fiecare mașină s-a notat gradul de încărcare al bateriei, autonomia estimată de computer și numărul de kilometri parcurși. Valorile de consum și autonomie din tabelele alăturate au fost calculate pe baza procentajelor bateriilor și a numărului de kilometri parcurși, pentru a fi cât mai precise. Interesant, consumurile calculate au fost aproape identice cu cele afișate de mașini.

tură de crossover, iar platforma pe 800 V are și ea avantajele ei. Dacă ai priză de unde trage cu 225 kW/h, Ioniq 6 se încarcă 10-80% în 18 minute, în timp ce Scenic E-Tech se încarcă cu maximum 150 kW/h, respectiv 10-80% în 40 minute.

BMW iX2 a ocupat locul 3 în top-ul personal pentru că, dacă nu te interesează că nu se aude nimic de sub capotă și că nu grohăie tobele, bavarezii au reușit să facă mașina să nu se simtă că e electrică. Ținuta de drum și dinamica sunt impecabile.

Pe 4, am notat Volkswagen ID.7 sau Passat-ul electric, cum i se mai spune. Ca finisaje, confort, insonorizare, spațiu, ținută de drum, eficiență (autonomia reală a atins 489 km, a doua după a lui Ioniq 6) mașina e top. Dar are o problemă. Frânele. Dacă mergi mai sportiv, dozarea din pedală e cel puțin ciudată. Mașina nu frânează incisiv. Nu știu dacă e din cauza frânelor cu tamburi pe spate la o greutate de 2.100 kg, dar eu n-am văzut Passat sau model de clasă medie superioară cu pretenții sportive cu tamburi pe spate de prin anii 1980.

Dacă m-aș fi rezumat la mixul de tehnologie, confort, spațiu, design, ținută de drum și consum în trafic real, precum și la votul emotional, „autobuzul" electric Kia EV9 s-ar fi numărat cu siguranță printre preferate. Dar cum la toate modelele am luat în calcul și prețul, și relevanța pe piața autohtonă, EV9 a ajuns pe locul 5. Altfel, pentru gabaritul ei, mașina merge pur și simplu senzațional. Iar suspensia clasică, necontrolată electronic, ar putea fi un exemplu pentru mulți.

Pe ultimele două locuri, am pus Volvo EX30 și MG4. Ca fost posesor de Volvo 850 T5, am perceput Volvo EX30 mai mult ca o jucărie, ca un gadget. Am apreciat design-ul minimalist al interiorului, dar nu și carențele de ergonomie generate de integrarea a aproape tuturor funcțiilor pe tableta centrală. Mi-a plăcut ținuta de drum și dinamica, dar direcția mult prea ușoară (mi-a amintit de Fiat 500 cu funcția „City") și lipsită de orice feedback e foarte departe de cerințele unui stil dinamic, sportiv, de condus.

Apoi, MG4 e o mașină corectă din multe puncte de vedere și la preț deosebit de competitv în segmentul electricelor compacte, versiunea de bază cu baterie mică, de 51 kW, și motor de 170 de cai pornind de la 31.400 euro. Dar, la capitolul ținută de drum și dinamică, pică examenul. Pe asfalt denivelat, de exemplu, suspensia induce mașinii vibrații și trepidații ce te fac să te simți nesigur la volan. De asemenea, nici ergonomia scaunelor nu e strălucită. Probabil, aceste probleme sunt rezolvate la versiunea sportivă, de 435 cai, MG4 XPower: altă suspensie, scaune sport etc.

VOTUL CITITORILOR

Cele 7 mașini electrice testate – date tehnice și prețuri

BMW iX2 xDrive30
55.500 euro*
- Autonomie WLTP: 449 km
- Consum mixt WLTP 16,3 kWh/100 km
- Baterie netă 64,7 kWh – 400 V
- Masă la gol 2.095 kg
- 313 CP, tracțiune integrală
- Accelerație 0–100 km/h 5,6 s
- Viteză maximă 180 km/h
- 130 kW DC – 22 kW AC. 10-80% în 29 min

HYUNDAI IONIQ 6
45.400 euro*
- Autonomie WLTP: 614 km
- Consum mixt WLTP 14,3 kWh/100 km
- Baterie netă 74 kWh – 800 V
- Masă la gol 1.985 kg
- 228 CP, tracțiune spate
- Accelerație 0–100 km/h 7,4 s
- Viteză maximă 185 km/h
- 225 kW DC – 11 kW AC. 10-80% în 18 min

KIA EV9, 72.500 euro*
- Autonomie WLTP: 505 km
- Consum mixt WLTP 22,8 kWh/100 km
- Baterie netă 96 kWh – 800 V
- Masă la gol 2.648 kg
- 385 CP, tracțiune integrală
- Accelerație 0–100 km/h 5,3 s
- Viteză maximă 200 km/h
- 240 kW DC – 11 kW AC. 10-80% in 24 min

MG4, 41.900 euro*
- Autonomie WLTP: 520 km
- Consum mixt WLTP 16,5 kWh/100 km
- Baterie netă 74,4 kWh – 400 V
- Masă la gol 1.826 kg
- 245 CP, tracțiune spate
- Accelerație 0–100 km/h 6,5 s
- Viteză maximă 180 km/h
- 144 kW DC – 11 kW AC. 10-80% in 38 min

RENAULT SCENIC E-TECH, 45.500 euro*
- Autonomie WLTP: 611 km
- Consum mixt WLTP 17,2 kWh/100 km
- Baterie netă 87 kWh – 400 V
- Masă la gol 1.917 kg
- 218 CP, tracțiune față
- Accelerație 0–100 km/h 7,9 s
- Viteză maximă 170 km/h
- 150 kW DC – 22 kW. 10-80% în 40 min

VOLVO EX30, 43.750 euro*
- Autonomie WLTP: 475 km
- Consum mixt WLTP 17 kWh/100 km
- Baterie netă 64 kWh – 400 V
- Masă la gol 1.850 kg
- 272 CP, tracțiune spate
- Accelerație 0–100 km/h 5,3 s
- Viteză maximă 180 km/h
- 175 kW DC – 22 kW AC. 10-80% in 26 min

VOLKSWAGEN ID.7, 52.850 euro*
- Autonomie WLTP: 616 km
- Consum mixt WLTP 14,2 kWh/100 km
- Baterie netă 77 kWh – 400 V
- Masă la gol 2.172 kg
- 286 CP, tracțiune spate
- Accelerație 0–100 km/h 6,5 s
- Viteză maximă 180 km/h
- 175 kW DC – 11 kW AC. 10-80% în 28 min

*TVA inclusă

FOTO: BOGDAN PARASCHIV

BMW IX2 XDRIVE30

HYUNDAI IONIQ 6

KIA EV9

MG4

VOLVO EX30

Primul bancomat

27 IUNIE 1967. PRIMUL BANCOMAT DIN LUME, CREAT DE SCOȚIANUL John Shepherd-Barron, a fost instalat în afara unei sucursale a Barclays Bank din Enfield, Londra. Acesta nu primea carduri bancare, ci primea cecuri imprimate cu substanțe radioactive, eliberând doar o contravaloare de 10 lire sterline.

Lui John Shepherd-Barron i-a venit ideea să creeze un bancomat, deoarece ori de câte ori mergea la bancă sâmbăta pentru a retrage bani trebuia să stea la cozi lungi.

De multe ori nu a putut retrage bani din cauza faptului că banca era închisă. După o astfel de zi, în timp ce făcea baie, i-a venit ideea că, dacă ciocolata poate fi scoasă dintr-un aparat automat, atunci ar trebui făcută o mașină similară care să dea bani oamenilor.

Barron era inginer și lucrase în armată. Profitând de experiența sa, a proiectat o mașină ca un automat de ciocolată.

În absența cardului de astăzi, oamenii trebuiau să retragă bani sub formă de cec. Barron nu a brevetat această tehnologie. El credea că, dacă obține un brevet, atunci hackerii pot profita de această tehnologie.

La o săptămână după instalarea bancomatului în Barclays Bank, în Suedia au fost găsite informații despre un aparat de retragere de numerar. O lună mai târziu, Westminster Bank of Britain își prezenta propriul bancomat.

21 iunie - 19 iulie

A fost publicat „Deșteaptă-te, române“

21 iunie 1848. În revista „Foaie pentru minte, inimă și literatură“ a apărut poezia „Un răsunet“, de Andrei Mureșanu. Din data de 24 ianuarie 1990, această poezie, pe muzica lui Anton Pann, a devenit Imnul de Stat al României, cunoscut sub titlul „Deșteaptă-te, române!“.

Înființarea Clubului Rapid București

25 iunie 1923. Muncitorii de la Atelierele Grivița, cunoscuți în acea vreme sub denumirea de „ciocănari“, s-au întâlnit la Școala primară din cartier, pe 25 iunie 1923, și au semnat actul de naștere al echipei CFR București devenită ulterior Rapid București. Gruparea și-a făcut debutul în campionatul districtual al Bucureștiului în toamna anului 1923

Prima utilizare a codurilor de bare

26 iunie 1974. Prima utilizare comercială a codurilor de bare a fost înregistrată într-un supermarket american din Ohio, produsul scanat fiind un pachet de gumă de mestecat.

Primii bikini

5 iulie 1946. Primii bikini au fost prezentați în cadrul unui spectacol de modă organizat în aer liber, la piscina Molitor din Paris. Creatorul lor a fost francezul Louis Reard. Campania de promovare a bikinilor a avut următorul slogan: „Bikini - mai mic decât cel mai mic costum de baie din lume“.

Nadia Comăneci a luat primul 10 din istoria gimnasticii

18 iulie 1976. „Zeița de la Montreal“, sau „Perfect Nadia“, sunt doar două dintre superlativele cu care Nadia Comăneci a intrat în istoria sportului după ce, în întrecerea de la paralele inegale din cadrul Jocurilor Olimpice de la Montreal din 1976, a obținut prima notă de 10 din istoria întrecerilor olimpice de gimnastică.

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

VITALIA
Servicii Pentru Mediu
GRUPUL VITALIA ESTE UN FURNIZOR IMPORTANT DE SERVICII PENTRU MEDIU, CU O EXPERIENȚĂ DE PESTE 20 DE ANI ÎN MANAGEMENTUL DEȘEURILOR DIN ROMÂNIA.
TRANSFORMARE
OBIECTIVUL NOSTRU ESTE SĂ RECUPERĂM DIN DEȘEURI MATERIALELE CE POT REDEVENI MATERII PRIME ȘI CĂPĂTA ASTFEL O NOUĂ VIAȚĂ.
COLABORARE
SUNTEM DORNICI SĂ CONSTRUIM PARTENERIATE SOLIDE ATÂT CU AUTORITĂȚILE LOCALE, CÂT ȘI CU AGENȚII ECONOMICI DIN INDUSTRIILE CONEXE.

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026